

การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ณัฐวรรณ กาบคำ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2551

การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ณัฐวรรณ กาบคำ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2

บทคัดย่อ

ของ

ณัฐวรรณ กาบคำ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2551

ณัฐวรรณ กาบคำ. (2551). การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2.
ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุวพร เข้มเฮง,
อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ ได้แก่
เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุน
ทางการเรียนของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมและ
จำแนกตามชั้น ได้แก่ ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน
และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข และเพื่อศึกษาค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธ
ศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และ
ชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปี
การศึกษา 2550 จำนวน 457 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-Stage Random
Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การ
เรียนรู้ แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามวัดการ
รับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
และแบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.946, 0.837, 0.871,
0.897, 0.918 และ 0.890 ตามลำดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัว
แปรพหุนาม (Multivariate Multiple Regression: MMR) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัว
แปรเอกนาม (Univariate Multiple Regression: MR)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรปัจจัย ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่
สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และการ
เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทั้ง 3 ชั้น มีค่าเท่ากับ .353 (MMR= .353) ซึ่งสัมพันธ์
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยดังกล่าวกับยุทธ
ศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้น
ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีค่าเท่ากับ .656, .674 และ .710 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01

2. คำนวณน้ำหนักความสำคัญของกลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ในชั้นระบุ ปัญหาและวางแผนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ ได้แก่ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน ขึ้นกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน กลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข กลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน และการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

A STUDY ON SOME FACTORS RELATED TO LEARNING STRATEGIES OF
MATHAYOMSUKSA IV STUDENTS IN THE OFFICE OF EDUCATIONAL AREA II,
CHAIYAPHUM PROVINCE.

AN ABSTRACT
BY
NATTHAWAN KABKHAM

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University

May 2008

Natthawan Kabkham. (2008). *A Study on Some Factors Related to Learning Strategies of Mathayomsuksa IV Students in the Office of Educational Area II, Chaiyaphum Province*. Master thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Suwaporn Semheng, Dr. Sakesan Tongkhambanjong.

The purpose of this study were to investigate the relationships between some factors on attitude towards learning, achievement motivation, learning self-efficacy, parent's learning support, and participation learning and the learning strategies which consisted of 3 steps; problem stating and planning, monitoring, and evaluating and revising; and to study the beta weights of the factors contributed to the those steps of learning strategies. The samples were 457 Mathayomsuksa IV students in the second semester of 2007 in the school under the office of educational area II. They were selected by using two-stage random sampling. The instruments were the questionnaires concerned learning strategies, attitude towards learning, achievement motivation, learning self-efficacy, parent's learning support and participation learning. The reliabilities of the questionnaires were 0.946, 0.837, 0.871, 0.897, 0.918 and 0.890 respectively. The data were analyzed by using Multivariate Multiple Regression (MMR) and Univariate Multiple Regression (MR).

The results of the study were:

1. The correlation coefficients between factors on attitude towards learning, achievement motivation, learning self-efficacy, parent's learning support, and participation learning related with the three steps of learning strategies with statistical signification at .01 level (MMR= .353). The Multiple correlations between those factors and the three steps of learning strategies which consisted of problem stating and planning, monitoring, and evaluating and revising were .656, .674 and .710 with statistical signification at .01 level respectively.

2. The beta weights of factors contributed to each steps in learning strategies were as follows:

Problem stating and planning was contributed with statistical signification at .01 level by parent's learning support, attitude towards learning, achievement motivation, and learning self-efficacy, respectively.

Monitoring was contributed with statistical signification at .01 level by learning self-efficacy, parent's learning support, achievement motivation, and attitude towards learning, respectively.

Evaluating and revising was contributed with statistical signification at .01 level by learning self-efficacy, participation learning, achievement motivation, attitude towards learning, and parent's learning support, respectively.

ปริญญาานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ของ
ณัฐวรรณ กาบคำ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่.....เดือน..... พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.สุวพร เข้มเฮง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรวงง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุวพร เข้มเฮง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรวงง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วัณญา วิศาลาภรณ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดีโดยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.สุวพร เข้มเฮง ประธานกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา คำแนะนำในการทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอนจนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการ ทำวิจัยให้เป็นไปอย่างมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และ งานด้านวิชาการอย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งถึงความกรุณาดังกล่าว และขอกราบ ขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์ และรองศาสตราจารย์ วัณญา วิศาลภรณ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปริญญาานิพนธ์และได้ให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ ทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และที่สำคัญยิ่งผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษาทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันท์ ศลโกสุม รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ อาจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์ และอาจารย์พนา จินดาศรี ที่ได้ให้ ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะอันเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู อาจารย์ ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้ให้ความร่วมมือใน การเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณ ร.ต.ท.ธนเดช หลาบมาลา พี่อนุฯ พี่ๆ และน้องๆ สาขาวิชาการ วิจัยและสถิติทางการศึกษา และสาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ที่คอยเป็นกำลังใจและมีส่วนร่วมในการ ทำปริญญาานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

คุณค่า ประโยชน์และความดีที่เกิดขึ้นจากปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยน้อมรำลึกและบูชา พระคุณแต่บุพการีของผู้วิจัย นั่นคือ คุณพ่อณัฐวุฒิ กาบคำ และคุณแม่ฉวีวรรณ นาคคนชม รวมทั้ง บุรพคณาจารย์ทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังในการวางรากฐานการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และบุคคลที่ ผู้วิจัยกล่าวถึงและมีได้กล่าวถึง ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ณัฐวรรณ กาบคำ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้.....	13
ความหมายของยุทธศาสตร์การเรียนรู้.....	13
ความสำคัญของยุทธศาสตร์การเรียนรู้.....	14
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้.....	15
องค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้.....	18
การวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้.....	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ.....	27
ความหมายของเจตคติ.....	27
ลักษณะของเจตคติ.....	28
ความหมายของเจตคติต่อการเรียน.....	30
การสร้างและพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียน.....	31
การวัดเจตคติ.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	34
ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	34
ความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	36
ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	36
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	39
การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	41
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	42
ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	42
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	43
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	46
การรับรู้ความสามารถของตนเองกับการเรียนรู้.....	47
การวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	48
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง.....	49
ความหมายของการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง.....	49
ความสำคัญของการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง.....	52
การวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง.....	53
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	54
ความหมายของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	54
ความสำคัญของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	55
องค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	56
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	58
การวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	60

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
งานวิจัยต่างประเทศ.....	61
งานวิจัยในประเทศ.....	62
3 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย.....	65
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	101
สังเขปวัตถุประสงค์ สมมติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย.....	101
สรุปผลการวิจัย.....	102
อภิปรายผล.....	104
ข้อเสนอแนะ.....	108
บรรณานุกรม.....	111

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	125
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	141
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	143

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	66
2 โรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่ได้จากการสุ่มในชั้นแรก จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	67
3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	68
4 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้.....	93
5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ระหว่างปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมและจำแนกตามชั้น.....	94
6 ค่า Tolerance และ VIF เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ.....	96
7 ค่าการทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรพหุนามและตัวแปรเอกนาม.....	97
8 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน.....	98
9 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน.....	99
10 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข.....	99
11 สรุปค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแต่ละชั้น.....	100
12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้.....	122
13 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้จำนวน 60 ข้อ.....	123
14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้จำนวน 45 ข้อ.....	124

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้.....	8
2 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวัง ผลที่จะเกิดขึ้น.....	44
3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวัง เกี่ยวกับผลกรรมที่เกิดขึ้นต่อการตัดสินใจกระทำของบุคคล.....	44
4 ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองของแบนดูรา.....	47
5 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	70

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศระยะกลาง เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ในด้านแนวคิดที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งในตัวบุคคล สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ อันทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมี “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างแท้จริง (คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2545: 2) ประกอบกับเจตนารมณ์ ความมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษา ดังในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 6 ที่บัญญัติว่า “การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม” มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการศึกษาต้องสร้างคนให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ที่สำคัญต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างเหมาะสม (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 1)

นักการศึกษาในนานาประเทศต่างมีแนวคิดว่าการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนหรือในการทำงานได้นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเชาวน์ปัญญาแต่เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการควบคู่กัน ดังที่เมเรนส์ และเลแมน (Mehrens; & Lehman. 1975: 12-13) กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนจะเรียนได้ดีเพียงใดนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับเชาวน์ปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่มีองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย เช่น อุดมภาวะ แรงจูงใจ นิสัย ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ และเจตคติต่อการเรียน ต่อครู ต่อวิชาที่เรียน และต่อโรงเรียน เป็นต้น ส่วนลินเกรนด์ (Lindgren. 1969: 49-50) ได้ศึกษาพบว่า เหตุผลที่นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น ขึ้นอยู่กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ร้อยละ 33 ความสนใจในการเรียนร้อยละ 25 เชาวน์ปัญญาร้อยละ 15 และตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องร้อยละ 27 ส่วนผู้เรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น เนื่องมาจากวิธีการเรียนที่ผู้เรียนนั้นปฏิบัติเป็นประจำ คือ ผู้เรียนจะเรียนไปเรื่อยๆ ไม่มีการวางแผนการเรียน ไม่ทราบวิธีการศึกษาค้นคว้า และขาดความสนใจในการเรียน ซึ่งผลการศึกษานี้ได้ผลใกล้เคียงกับแมดดอกซ์ (Maddox. 1965: 8) ที่ได้กล่าวไว้ว่า

ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จได้ถึงประมาณร้อยละ 40 หากผู้เรียนมีความมานะพยายาม รู้จักใช้ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน

ในประเทศไทย นับแต่มีการตื่นตัวเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นส่วนที่สำคัญ ที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ นักการศึกษาไทยก็ให้ความสนใจกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนมากยิ่งขึ้น โดยครูต้องมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับการพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น ซึ่งจุดมุ่งเน้นของการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทุกระดับช่วงชั้น คือ ให้ผู้เรียนเป็นคนรอบรู้ มีทักษะ ในการคิด การปฏิบัติ การแสวงหาความรู้ และการสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ ซึ่งนักการศึกษาไทยมอง ว่า การส่งเสริมยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการเรียนรู้จากการเป็นผู้รับ มาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ตรงตามความมุ่งหวังของการปฏิรูปการเรียนรู้ อันเป็นหัวใจหลักของการปฏิรูปการศึกษาไทยได้ ซึ่งวินสไตน์ และรอดเจอร์ (สุชุม ตังประพศิตกุล. 2544: 29; อ้างอิงจาก Weinstein; & Rodger. 1985) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน จะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุง ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง

โดยปกติแล้ว ในกระบวนการเรียนของนักเรียน นักเรียนแต่ละคนจะมีพฤติกรรมการเรียนที่ เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ซึ่งไม่เหมือนกัน มีนักการศึกษาหลายท่านให้ข้อสังเกตว่า นักเรียนที่อยู่ใน ระดับชั้นปีเดียวกัน ซึ่งระดับของสติปัญญาไม่แตกต่างกันมากนัก แต่บางคนเรียนหนังสือโดยไม่มี ความยากลำบากแต่ประการใด ส่งงานครุตามกำหนดเวลา มีเวลาเล่น พักผ่อนหย่อนใจ และผลการ เรียนก็เป็นที่น่าพอใจ ในขณะที่นักเรียนบางคนต้องเคร่งเครียดกับการเรียน มีความเหนื่อยยากกับการ ทำการบ้านหรือทำรายงานและอ่านหนังสือตามกำหนดเวลา แต่ผลการเรียนกลับไม่เป็นที่น่าพอใจนัก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงวิธีการเรียนแล้วทำให้ทราบว่ นักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้มีวิธีการเรียนหรือเทคนิคการ เรียนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มแรกซึ่งถือได้ว่าเป็นนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน อาจจะมีคุณสมบัติบางประการที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่านักเรียนอีกกลุ่มหนึ่ง

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ผู้วิจัยพบว่า คุณสมบัติที่ส่งเสริมผู้เรียนให้ เกิดการเรียนรู้ได้ดีดังกล่าว คือ ยุทธศาสตร์ในการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนแต่ละคนใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมให้ เกิดความสุขและความสำเร็จในการเรียน เมื่อพิจารณาจากความหมายและองค์ประกอบของ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง เทคนิคหรือวิธีการเฉพาะของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน ทั้งในด้าน ความคิด การเรียนรู้และการจดจำ เพื่อช่วยให้เอาชนะอุปสรรคทั้งมวลที่แต่ละบุคคลต้องเผชิญ รวมทั้ง เป็นการพัฒนาเสริมสร้างความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมในด้านต่างๆ ให้เป็นไปในทางที่ดี เพื่อให้ บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ (Rowntree. 1981: 300) สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2539: 1) ที่ได้ให้

ความหมายยุทธศาสตร์การเรียนรู้ว่าหมายถึง การวางแผนหรือการกำหนดวิธีการเรียน และการรู้จักควบคุมตนเองของผู้เรียน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ประสบความสำเร็จตามที่คาดหมาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นขั้นตอนหรือวิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงอาจกล่าวได้ว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ และเป็นเครื่องมือที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้หากผู้เรียนได้มีการฝึกฝนให้มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้ว จะช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเอง สามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งจะทำให้การเรียนทักษะตลอดจนเนื้อหาวิชาเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนไปในทิศทางเดียวกันว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้เป็นสิ่งที่สามารถจะพัฒนาหรือปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ ตลอดจนสามารถเลิกกระทำในกรณีที่ผู้เรียนพบว่ายุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่นำมาใช้ไม่สามารถนำไปสู่เป้าหมายในการเรียนนั้นได้ นักการศึกษาบางส่วนได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียน ที่เน้นในเรื่องของเทคนิคหรือวิธีการปฏิบัติตนในการเรียนเป็นสำคัญ และบางส่วนเสนอแนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนที่เน้นการวางแผน และความสามารถในการควบคุมตนเองในสถานการณ์การเรียนเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามในจุดเน้นที่แตกต่างกันดังกล่าว นิสเบท และชุกสมิท (Nisbet; & Shucksmith, 1986: 27-28) พบว่ายุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนมีลักษณะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) อย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกำหนดขึ้นเองอย่างตั้งใจ เพื่อใช้อำนวยประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของตนเอง โดยเชื่อว่าธรรมชาติของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียน มีลักษณะเป็นกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างเป็นลำดับขั้น นิสเบท และชุกสมิท จึงรวบรวมแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านแล้วนำเสนอเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การระบุปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนศึกษาเพื่อทำความเข้าใจกับภาระงานในการเรียนรู้ 2) การวางแผน เพื่อกำหนดเทคนิควิธีการหรือทักษะที่ต้องใช้ในการกระทำภาระงานนั้น รวมถึงการกำหนดตารางเวลาในการปฏิบัติ 3) การกำกับการปฏิบัติงาน เป็นความพยายามทดลองด้วยตัวผู้เรียนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหา 4) การตรวจสอบ ในที่นี้หมายถึงการตรวจสอบเบื้องต้นทั้งด้านกระบวนการปฏิบัติงานและผลงาน ว่าเป็นไปตามกรอบที่วางแผนไว้หรือไม่ 5) การปรับปรุงแก้ไข รวมถึงการวิเคราะห์เพื่อคาดคะเนคำตอบของปัญหาใหม่ หรือปรับเปลี่ยนเป้าหมายของงาน เมื่อพบว่าผลการประเมินเบื้องต้นไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ และ 6) การทดสอบตนเอง เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในด้านกระบวนการทำงานและผลงานที่ได้ ซึ่งแนวคิดของนิสเบท และชุกสมิท สอดคล้องกับแนวคิดของแอปส์ (พิทักษ์ นิลนพคุณ, 2539: 53; อ้างอิงจาก Apps, 1987: 17-18) ที่มองวิธีการเรียนว่าเป็นเรื่องของการเรียนที่จะต้องกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมต่างๆ ของตนเอง เพื่อให้การ

เรียนประสบความสำเร็จ แอปส์ได้จำแนกองค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ไว้ 3 ประการใหญ่ๆ ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) เป็นการคิดแนวปฏิบัติล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ 2) การดำเนินการ (Carrying Out) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อให้การเรียนบรรลุเป้าหมาย และ 3) การประเมินผล (Evaluating) เป็นการพิจารณาและวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติว่าประสบความสำเร็จเพียงใด และจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

การศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้นั้นมีผู้สนใจและให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เช่น นาม จุง (Nam Jung, 1996: 2345) ได้ศึกษาพบว่ายุทธวิธีต่างๆ ทางการเรียนรู้ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและตัวแปรแรงจูงใจ (Motivation Variables) ได้แก่ ความมุ่งหวังที่ต้องการประสบความสำเร็จในอนาคตทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน และเหตุผลที่ทุ่มเทให้กับการเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ เป้าหมายทางการเรียน เนื้อหาวิชาที่เรียน และบรรยากาศทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนในประเทศไทยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ เช่น ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร ฉัตรศุภกุล (2543: 71-76) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับยุทธวิธีทางการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่อยุทธวิธีทางการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่นมากที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยากาศทางการเรียน บรรยากาศในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน อายุ สถานที่พักอาศัยในหอพัก และสัมพันธภาพกับเพื่อน ตามลำดับ นอกจากนี้แล้ว ยังมีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นว่า มีปัจจัยหลายประการด้วยกันที่มีอิทธิพลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียน

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมและจำแนกตามชั้น ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่าตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนทั้งโดยภาพรวมและจำแนกตามชั้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องในการที่จะช่วยส่งเสริม ฝึกฝน และพัฒนายุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา นำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอนให้สอดคล้องและสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาปัจจัยบางประการ ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมและจำแนกตามชั้น ได้แก่ ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข
2. เพื่อศึกษาคำแนะนำของความสำเร็จของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่าตัวแปรปัจจัยใดบ้าง เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนหรือไม่ อย่างไรก็ตามมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนทั้งโดยภาพรวมและจำแนกตามชั้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องในการที่จะช่วยส่งเสริม ฝึกฝน และพัฒนายุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา นำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอนให้สอดคล้องและสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 23 โรงเรียน และมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,164 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 457 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่
 - 1.1 เจตคติต่อการเรียน
 - 1.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 1.3 การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน
 - 1.4 การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
 - 1.5 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้
 - 2.1 ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน
 - 2.2 ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน
 - 2.3 ชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมและจำแนกตามชั้นของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ได้แก่ ชั้นการระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นการกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคัดสรรตัวแปรปัจจัยด้วยวิธีการดังนี้

1. เจตคติต่อการเรียน ผู้วิจัยได้ทำการคัดสรรตัวแปรนี้จากแนวคิดของสจวร์นส์ ไคว์ตระกูล (2545: 366) ที่ได้กล่าวถึงเจตคติไว้ว่า เจตคติ เป็นแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดลอมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของหรือความคิด เจตคติอาจเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ เพราะเมื่อบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่ดีและเผชิญต่อสิ่ง

นั้น ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีหรือหลีกเลี่ยงสิ่งนั้น

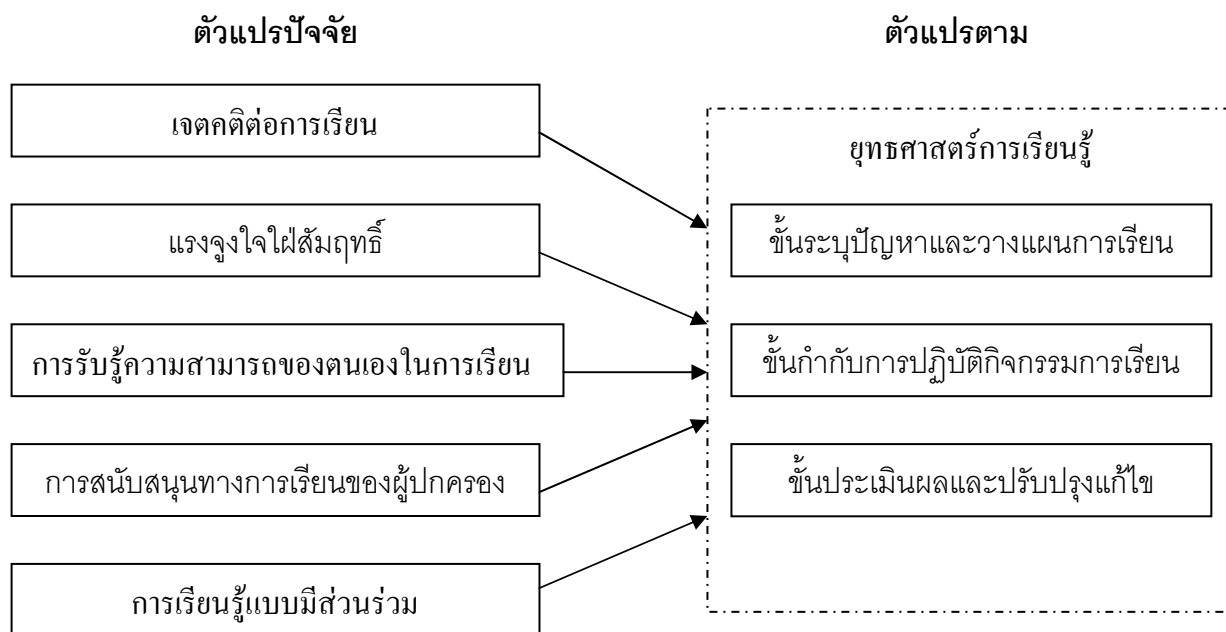
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยได้ทำการคัดสรรตัวแปรนี้จากทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (McClelland's Achievement Motivation Theory) ของแมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961: 36-62) ที่ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นแรงขับหรือความปรารถนาของบุคคลที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศที่ตนเองตั้งไว้ เห็นได้ว่าบุคคลจะอาศัยแรงจูงใจมาเป็นตัวกระตุ้นให้ตนเองมีพลังในการผลักดันให้ตนหลุดพ้นจากปัญหาต่างๆ ในชีวิต

3. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน ผู้วิจัยได้ทำการคัดสรรตัวแปรนี้จากทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1986: 391) ที่ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการตัดสินใจตัดสินความสามารถของตนเองว่าจะสามารถทำงานได้ในระดับใด ถ้าบุคคลประเมินความสามารถของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จะส่งผลต่อการเลือกกระทำพฤติกรรม

4. การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้ทำการคัดสรรตัวแปรนี้จากแนวคิดในเรื่องความสำคัญของการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เห็นได้ว่าครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตเด็ก และถือเป็นสถาบันขั้นพื้นฐานที่มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างและฝึกฝนพฤติกรรม ทักษะ และค่านิยมต่างๆ โดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นตัวจักรสำคัญของการสนับสนุน และจากงานวิจัยของมูสเสน จอห์น และเจอร์ (Mussen; John; & Jer. 1969: 261) พบว่า พ่อแม่ที่让孩子มีโอกาสและได้รับการสนับสนุนความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง พึ่งตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของพาร์เคอร์สัน และคณะ (ครองสิน มิตะทัง. 2548: 111; อ้างอิงจาก Parkerson; & other. 1984) ที่ศึกษาพบว่า ครอบครัวที่ส่งเสริมและให้ความสนใจด้านการเรียนของเด็ก ส่งผลทางตรงต่อความสามารถของเด็ก

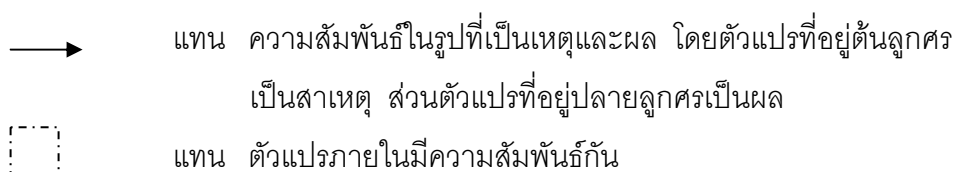
5. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ทำการคัดสรรตัวแปรนี้จากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตามรูปแบบยุทธวิธี 4 ดาว (สุมณฑา พรหมบุญ; และคนอื่นๆ. 2541: 38-39) ที่ได้สรุปไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียนนั้นถือว่ามีคามสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับชีวิตจริง เพราะลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และที่สำคัญเป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียนมากที่สุด

จากแนวคิดข้างต้นผู้วิจัยได้เขียนแผนภาพความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้

สัญลักษณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ (Learning Strategies)** หมายถึง แนวทางที่นักเรียนปฏิบัติตนเองทางการเรียน การบริหารเวลาในการเรียน ความเอาใจใส่ในการเรียน กระบวนการศึกษาหาความรู้ ซึ่งเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ได้แก่ การระบุปัญหาและวางแผนการเรียน การกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็ว มีความสุข และมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามที่คาดหวังไว้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยจำแนกยุทธศาสตร์การเรียนรู้ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 **ขั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ (Problem Stating and Planning)** หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้เรียนรายงานตนว่ามีความสนใจต่อข้อมูลใดข้อมูลหนึ่ง ที่ผ่านระบบประสาทสัมผัสเข้ามา แล้วผู้เรียนกำหนดความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้ มีการระบุจุดประสงค์ สมมติฐานการเรียนรู้ ระบุแหล่งวิทยาการเรียนรู้ และมีการกำหนดตารางเวลาและแผนการดำเนินงานที่ต้องใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งการกำหนดทักษะเทคนิควิธีเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จตามต้องการ

1.2 **ขั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ (Monitoring)** หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้เรียนรายงานตนว่ามีการใช้เทคนิควิธีการ หรือทักษะที่กำหนดไว้ในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการเรียนรู้ มีความตั้งใจเรียน พยายามปฏิบัติตามแผนการเรียนรู้ที่วางไว้ รวมทั้งมีการฝึกฝนทักษะต่างๆ เพื่อให้สามารถจดจำ วิเคราะห์ และนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.3 **ขั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข (Evaluating and Revising)** หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้เรียนรายงานตนว่า มีการประเมิน พิจารณา และตรวจสอบผลของกิจกรรมและวิธีการต่างๆ ที่ได้ปฏิบัติในการเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตนเองกำหนดหรือมาตรฐานของสังคมหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไข ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. เจตคติต่อการเรียนรู้ (Attitude Towards Learning) หมายถึง ความคิด ความเชื่อหรือความรู้สึกรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อความสำคัญของการเรียน คุณค่าของการเรียน และประโยชน์ของการเรียน ซึ่งเป็นแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่มีต่อการเรียนของนักเรียน สามารถวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนของพิทักษ์ วงแหวน (2546: 124-125)

3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่มีความปรารถนาหรือความต้องการที่จะได้รับผลสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวัง มีความพยายามทุกวิถีทางที่จะแก้ปัญหา ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง เพื่อนำตนเองไปสู่ความสำเร็จ และมุ่งมั่นที่จะทำให้ดีเลิศเพื่อให้บรรลุมาตรฐานที่ได้ตั้งไว้ สามารถวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนันทนา จันทร์ผืน (2545: 104)

4. การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ (Learning Self-efficacy) หมายถึง การที่ผู้เรียนตัดสินใจหรือเชื่อในความสามารถของตนเองเกี่ยวกับการเรียนรู้ ได้แก่ ความสามารถในการวางแผน ความสามารถในการจูงใจตนเอง ควบคุมความคิดและกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ รับรู้ว่าตนมีความสามารถด้านใด รวมทั้งเชื่อว่าสามารถแก้ไขและพัฒนาตนเองได้ สามารถวัดการรับรู้

ความสามารถของตนเองในการเรียนได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนของปวีณรัตน์ มณีวรรณ (2548: 139)

5. การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (Parent's Learning Support) หมายถึง การที่ผู้ปกครองติดตาม ดูแล และเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน จัดหาหนังสือ อุปกรณ์การเรียน หรือของเล่นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ให้ความรู้เพิ่มเติมในการเรียน ช่วยแก้ปัญหาในการเรียนตลอดจน การจัดสภาพภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สอนให้นักเรียนรู้จักแบ่งเวลาในการทำงานเพื่อใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจค้นคว้าหาความรู้ ส่งเสริมและให้กำลังใจให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามที่ตนสนใจ สามารถวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองของประกิตศรี เผ่าเมือง (2546: 126)

6. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participation Learning) หมายถึง กระบวนการทางการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีบทบาทต่อการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ และทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนนักเรียน โดยครูมีบทบาทในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบสอบถามวัดลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของกนกวรรณ ศรีลาเลิศ (2549: 144-146)

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมและจำแนกตามชั้น ได้แก่ ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

2. ตัวแปรปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ที่มุ่งศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายของยุทธศาสตร์การเรียนรู้
 - 1.2 ความสำคัญของยุทธศาสตร์การเรียนรู้
 - 1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้
 - 1.4 องค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้
 - 1.5 การวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ
 - 2.1 ความหมายของเจตคติ
 - 2.2 ลักษณะของเจตคติ
 - 2.3 ความหมายของเจตคติต่อการเรียน
 - 2.4 การสร้างและพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียน
 - 2.5 การวัดเจตคติ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 3.1 ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 3.2 ความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 3.3 ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 3.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 3.5 การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง
 - 4.1 ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง
 - 4.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง
 - 4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง
 - 4.4 การรับรู้ความสามารถของตนเองกับการเรียนรู้
 - 4.5 การวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
 - 5.1 ความหมายของการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
 - 5.2 ความสำคัญของการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
 - 5.3 การวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
 - 6.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
 - 6.2 ความสำคัญของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
 - 6.3 องค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
 - 6.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
 - 6.5 การวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
7. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ (Learning Strategies)

1.1 ความหมายของยุทธศาสตร์การเรียนรู้

บราวน์ (Brown. 1980: 83) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้เกิด การซึมซับและการเก็บรักษาสิ่งที่ได้เรียนรู้ต่างๆ ไว้พร้อมที่จะนำมาใช้ได้อีกเมื่อพบกับประเด็นเดิม

ราวน์ทรี (Rowntree. 1981: 300) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ เป็นเทคนิคหรือวิธีการ เฉพาะของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านความคิด การเรียนรู้และการจดจำ เพื่อช่วยให้เอาชนะ อุปสรรคทั้งหมดที่แต่ละบุคคลต้องเผชิญ รวมทั้งเป็นการพัฒนาเสริมสร้างความคิด ความรู้สึก และ พฤติกรรมในด้านต่างๆ ให้เป็นไปในทางที่ดี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ นอกจากนี้ยุทธวิธีต่างๆ สามารถปรับเปลี่ยนใหม่ให้ดีขึ้นได้ตามสภาพแวดล้อมและความต้องการ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจาก ประสบการณ์ของบุคคลนั้น

สเติร์น (Dickinson. 1994: 22; citing Stern. 1983: 409) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่มีรูปแบบเฉพาะของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนรู้โดยความตั้งใจหรือรู้ตัวไม่ มากก็น้อย

นิสเบท และชุกส์สมิท (Nisbet; & Shucksmit. 1986: 24) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้เป็น กระบวนการในการคิด และวางแผนในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

ชเม็ค (Riding; & Rayner. 1998: 83; citing Schmeck, R.R. 1988: 6) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ การเรียนรู้ คือ การรวมกันของทักษะทางปัญญา ได้แก่ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ (Strategy) เทคนิค (Tactics) และการตัดสินใจอย่างมีสติ (The conscious decisions) ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้เผชิญกับ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความต้องการในการเรียนรู้

ออกซ์ฟอร์ด (Oxford. 1990: 8) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้เป็นการกระทำหรือพฤติกรรม เฉพาะอย่างที่ผู้เรียนนำมาใช้เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ง่าย และน่าเพลิดเพลินยิ่งขึ้น ทั้งยัง สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง มีประสิทธิภาพและสามารถถ่ายโอนไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ได้มาก ยิ่งขึ้น

ก๋อ สวัสดิพาดนิชย์ (2525: 2) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ เป็นแนวทางที่นักเรียนปฏิบัติ ตนเองทางการเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ยากในตอนแรก แต่ถ้าปฏิบัติติดต่อกันเป็นเวลานาน พอสมควรแล้ว ยุทธศาสตร์การเรียนรู้นั้นก็ติดตัวเป็นนิสัยประจำตัว ซึ่งยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่ดี ได้แก่ การแบ่งเวลาสำหรับศึกษาไว้เป็นสัดส่วน เมื่อถึงเวลาเรียนก็เรียน พยายามรักษาเวลา และทำ ตารางเวลาที่กำหนดไว้ให้ได้ทุกวัน หาสถานที่ศึกษาให้เหมาะสม บังคับใจให้แน่วแน่ต่อการเรียน ต้องทำงานให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด

กรมวิชาการ (2539: 1) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนหรือการกำหนดวิธีการเรียน และการรู้จักควบคุมตนเองของผู้เรียน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ประสบความสำเร็จตามที่คาดหมาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นขั้นตอนหรือวิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ (Learning Strategies) หมายถึง แนวทางที่นักเรียนปฏิบัติตนทางการเรียน การบริหารเวลาในการเรียน ความเอาใจใส่ในการเรียน กระบวนการในการศึกษาหาความรู้ ซึ่งเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนปัญหาและวางแผนการเรียน ขั้นตอนกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และขั้นประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไข เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีความสุข และมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามที่คาดหมายไว้

1.2 ความสำคัญของยุทธศาสตร์การเรียนรู้

นับแต่มีการตื่นตัวเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ที่เน้นผู้เรียนเป็นส่วนสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ นักการศึกษาไทยต่างก็ให้ความสนใจกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนมากยิ่งขึ้น โดยครูต้องมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับการพัฒนาด้านต่างๆ ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น ซึ่งจุดมุ่งเน้นของการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทุกช่วงชั้น คือ ให้ผู้เรียนเป็นคนรอบรู้ มีทักษะในการคิด การปฏิบัติ การแสวงหาความรู้ และการสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ ซึ่งนักการศึกษาไทยมองว่า การส่งเสริมยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้จากการเป็นผู้รับ มาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความมุ่งหวังของการปฏิรูปการเรียนรู้ อันเป็นหัวใจหลักของการปฏิรูปการศึกษาไทยได้ และการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวได้นั้น ผู้เรียนจะต้องมีวิธีการเรียนรู้ที่ดี มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับตนเอง มิเช่นนั้นแล้วไม่ว่าผู้เรียนจะมีสติปัญญาดีหรือมีความพยายามเพียงใดก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้ (กรมวิชาการ. 2539: 1) สอดคล้องกับวินสตัน และรอดเจอร์ (สุขุม ตังประพฤติกุล. 2544: 29; อ้างอิงจาก Weinstein; & Rodger. 1985) ที่ได้กล่าวว่า ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน จะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงยุทธศาสตร์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง

นอกจากนี้ ลินเกรน (Lindgren. 1969: 49-50) ได้ศึกษาพบว่า เหตุผลที่นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น ขึ้นอยู่กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ร้อยละ 33 ความสนใจในการเรียน ร้อยละ 25 ชาติพันธุ์ ร้อยละ 15 และตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 27 ส่วนผู้เรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น เนื่องมาจากวิธีการเรียนที่ผู้เรียนนั้นปฏิบัติเป็นประจำ คือ ผู้เรียนจะเรียนไปเรื่อยๆ ไม่มี

การวางแผนการเรียน ไม่ทราบวิธีการศึกษาค้นคว้า และขาดความสนใจในการเรียน ซึ่งผลการศึกษานี้ได้ผลใกล้เคียงกับ (Maddox. 1965: 8) ที่ได้กล่าวว่า ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จได้ถึงประมาณร้อยละ 40 หากผู้เรียนมีความมานะพยายาม รู้จักใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้อที่มีประสิทธิภาพ และมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน

สำหรับประโยชน์ของยุทธศาสตร์การเรียนรู้อ Wittrock. (1986: 310) ได้กล่าวไว้ว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนมาก เนื่องจากสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจ แรงจูงใจ การจดจำ ความเข้าใจ และการเรียนรู้อ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องบางประการในการเรียนรู้อ

เคง (Keng. 1996: 11) กล่าวว่ายุทธวิธีต่างๆ ทางกรเรียน จะช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

เซิช (Search. 1997: 3372) ได้กล่าวถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์การเรียนรู้อว่า พฤติกรรมการเรียน ความเชื่อในความสามารถของตนเองและแรงจูงใจในการเรียน เป็นผลของการสอน (Instruction) ที่สอนให้นักเรียนได้เรียนรู้อยุทธศาสตร์การเรียนรู้อ

โคลแมน และฮีฟเวอร์ (พิทักษ์ นิลนพคุณ. 2538: 39; อ้างอิงจาก Coman; & Heavers. 1991: 2-3) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนว่า นักเรียนที่เรียนเก่งกับเรียนอ่อน อาจมีความแตกต่างกันตรงที่วิธีการเรียน กล่าวคือ ใครมีเทคนิคการเรียนพื้นฐานที่ช่วยให้ใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียนเพียงเล็กน้อย แต่ได้ผลสำเร็จมหาศาล

จากทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับความสำคัญและยุทธศาสตร์การเรียนรู้อนั้น สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้อนับว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียน หากผู้เรียนได้รับการฝึกฝน และนำมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมแล้ว จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้สามารถควบคุมการเรียนรู้อของตนเองได้ ทำให้การเรียนรู้อนั้นเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด เมื่ออยู่ทั้งในและนอกห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อ ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการเรียนรู้ออันเป็นหัวใจหลักของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยได้

1.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้อ

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้อ เป็นเทคนิคหรือวิธีการเฉพาะของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันทั้งในด้านความคิด การเรียนรู้อ และการจดจำ เพื่อช่วยให้เอาชนะอุปสรรคที่แต่ละคนต้องเผชิญได้ พร้อมทั้งเป็นการพัฒนาความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมในด้านต่างๆ ให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ (Rowntree. 1981: 300) ด้วยเหตุนี้ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้อจึงเป็น

องค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน และผู้ที่สามารถใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำยุทธศาสตร์การเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของตน สามารถตัดสินใจได้ว่า ตนควรจะเรียนอย่างไร นอกจากนั้นยังสามารถนำยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่นำมาใช้นอกห้องเรียนได้เป็นอย่างดี โดยไม่ต้องมีครูคอยควบคุมหรืออธิบาย (Rubin. 1987: 15) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

แดนเชอู (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์; และคมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2543: 14; อ้างอิงจาก Dansereau. 1988: 209) กล่าวว่า ระบบยุทธศาสตร์การเรียนรู้ (Learning Strategies System) ประกอบด้วย

1. ยุทธวิธีปฐมนูมิ ประกอบด้วย ความเข้าใจ (Comprehension) และความจำ (Retention) การนำความรู้ที่อยู่ในรูปของความจำระยะยาวกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง (Retrieval) และใช้ให้เป็นประโยชน์ (Utilization)

2. ยุทธวิธีสนับสนุน ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) และกำหนดตาราง (Scheduling) ตามแผน การใช้เทคนิคการบริหารจัดการอย่างรอบคอบ (Employ A Concentration Management Technique) การเตือนตนเอง (Self-Monitoring) และการกำกับตนเองหรือควบคุมตนเอง (Self-Regulation)

ออกซ์ฟอร์ด (Oxford. 1990: 9) ได้ให้รายละเอียดของลักษณะของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งรวมถึงการใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ เรียบเรียงความคิดได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถใช่วิธีการต่างๆ เพื่อทดแทนสิ่งที่ไม่รู้

2. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางในการเรียนได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ตนเองมีต่อการเรียน

3. เปลี่ยนแปลงและเพิ่มบทบาทให้กับผู้สอน แทนที่จะเป็นผู้กำหนดและเป็นศูนย์กลางในชั้นเรียน ผู้สอนจะมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยให้คำแนะนำ แนะนำแนวทาง ประสานงาน อำนวยความสะดวก เสนอความคิด เป็นแหล่งข้อมูล ซึ่ปัญหา การเปลี่ยนแปลงนี้จะทำให้บทบาทของผู้สอนหลากหลายและสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น

4. เป็นเครื่องมือช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียน ผู้เรียนจะใช้ยุทธวิธีการเรียนต่างๆ ในการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ทางการเรียน

5. เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในหลายด้าน นอกเหนือจากเรื่องความรู้ ความคิด เช่น ลักษณะนิสัยของผู้เรียน วิธีการเรียน แรงจูงใจ ความถนัด เป็นต้น

6. เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนกระทำเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การจัดการดูแล ควบคุม กระบวนการเรียน การมีเจตคติที่ถูกต้องต่อหน้าที่ของผู้เรียนและการเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การรู้จักจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ที่มีต่อการเรียน

7. เป็นสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยตรง คือ สิ่งที่ผู้เรียนกระทำเพื่อให้เกิดความเข้าใจ การเรียนรู้และการเรียกภาษากลับออกมาใช้ โดยอ้อม คือ สิ่งที่ผู้เรียนกระทำเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. บางครั้งไม่สามารถสังเกตได้ จึงเป็นการยากที่ผู้สอนจะสังเกตการใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียน

9. เป็นการปฏิบัติที่ผู้ตัวเป็นส่วนใหญ่ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดผลต่อการเรียน

10. เป็นสิ่งที่สามารถสอนกันได้ ซึ่งอาจจะทำโดยการฝึกยุทธวิธีการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การฝึกนี้จะทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงการใช้อยุทธวิธีการเรียนของตนเองมากขึ้น และเกิดความชำนาญในการที่จะเลือกใช้อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่เหมาะสม

11. เป็นสิ่งที่ปรับเปลี่ยนได้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ควบคู่กันไป จัดลำดับหรือรูปแบบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่ต้องการจะใช้ได้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล

12. ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างในการเลือกใช้ เช่น การตระหนักถึงการใช้อยุทธวิธีการเรียน ลักษณะของกิจกรรมทางภาษา อายุ เพศ ความคาดหวังของผู้สอน ลักษณะการเรียน บุคลิก แรงจูงใจ เจตคติต่อการเรียน จุดประสงค์การเรียน เชื้อชาติ ดังนั้นในการฝึกยุทธศาสตร์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนควรพิจารณาถึงประเด็นเหล่านี้ด้วย

ไรต์ดิง และเรย์เนอร์ (Riding; & Rayner. 1998: 78-80) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การเรียนรู้ไว้ว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ เป็นวิธีการเฉพาะที่แต่ละบุคคลใช้เพื่อทำให้การปฏิบัติภาระงานในการเรียนรู้เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว ลักษณะของยุทธศาสตร์การเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับลักษณะธรรมชาติของงาน ซึ่งหากจะเปรียบเทียบยุทธศาสตร์การเรียนรู้เป็นเครื่องมือต่างๆ ในการทำงานแล้ว จะเห็นว่าในงานหนึ่งนั้นผู้ปฏิบัติอาจต้องการใช้ทั้งไขควงและคีม แต่ในอีกงานหนึ่งผู้ปฏิบัติงานอาจจะต้องการใช้ค้อนก็ได้ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ก็เช่นเดียวกัน โดยยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันนั้น จะถูกพัฒนาขึ้นจากงานที่มีลักษณะธรรมชาติของงานที่ต่างกันด้วยเช่นกัน และองค์ประกอบต่างๆ ที่รวมกันเป็นยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของแต่ละบุคคลยังสามารถเก็บสะสมไว้ แล้วสามารถเลือกนำมาใช้ในงานหรือสถานการณ์การเรียนรู้ในอนาคตได้ นอกจากนี้แล้วยุทธศาสตร์การเรียนรู้ยังเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นได้

นิสเบท และชัคสมิท (Riding; & Raner. 1998: 84; citing Nisbet; & Shucksmith. 1986) ได้เสนอแนวคิดว่ายุทธศาสตร์การเรียนรู้มีลักษณะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) อย่างหนึ่ง แต่จะแตกต่างจากการเรียนทั่วๆ ไปที่ยุทธศาสตร์การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดขึ้นเองอย่างตั้งใจ เพื่อให้อำนวยความสะดวกสูงสุดต่อการเรียนรู้ต่างๆ ของตน ในขณะที่กิจกรรมการเรียนรู้ทั่วๆ ไปครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมให้นักเรียนในชั้นเรียนทุกคนปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนแต่ละคนมากหรือน้อยแตกต่างกัน ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตามแนวคิดของนิสเบท และชัคสมิท จึงมีลักษณะเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน 6 ขั้นตอน ได้แก่ การระบุปัญหา (Asking Question) การวางแผน (Planning) การกำกับการปฏิบัติงาน (Monitoring) การตรวจสอบผลงาน (Checking) การปรับปรุงแก้ไข (Revising) และการทดสอบตนเอง (Self-Testing)

จากแนวคิดดังกล่าว พบว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดขึ้นเองอย่างตั้งใจ และเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อช่วยให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ต่างๆ ของตน ซึ่งอาจจะเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนมากหรือน้อยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการนำไปประยุกต์ใช้ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้เป็นสิ่งที่สามารถสั่งสอนปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้

1.4 องค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้

นิสเบท และชัคสมิท (Nisbet; & Shucksmith. 1986: 27-28) แบ่งยุทธศาสตร์การเรียนรู้สำหรับวิชาทั่วไปออกเป็น 6 ยุทธศาสตร์ โดยพิจารณาจากลักษณะยุทธวิธีที่ได้รับการกล่าวถึงบ่อยๆ ในเอกสารงานวิจัยของนักการศึกษาอื่นๆ ในการนำเสนอองค์ประกอบยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนิสเบท และชัคสมิท ได้นำเสนอในบริบทของกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) ของผู้เรียน ซึ่งได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ทั่วๆ ไป กับกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ว่าเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกำหนดขึ้นเองอย่างตั้งใจ เพื่อใช้อำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของตนเอง ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทั้ง 6 ยุทธวิธี ตามแนวคิดของนิสเบท และชัคสมิท มีดังนี้

1. การระบุปัญหา (Asking Question) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนศึกษาเพื่อทำความเข้าใจกับภาระงาน โดยมีการตั้งสมมติฐาน กำหนดเป้าหมาย และตัวบ่งชี้ความสำเร็จของงาน พร้อมทั้งหาความสัมพันธ์ระหว่างภาระงานกับงานส่วนปลีกย่อยๆ

2. การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนที่มีการตัดสินใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการ และกำหนดเวลาที่ต้องการใช้ในการทำงาน โดยพิจารณาไปยังองค์ประกอบของภาระงาน เพื่อให้ภาระหรือปัญหาของงานลดลง และมีการตัดสินใจว่าจะต้องใช้ทักษะหรือความสามารถด้านใดบ้าง เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงได้ตามต้องการ

3. การกำกับการปฏิบัติงาน (Monitoring) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีความพยายามทดลองอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาคำตอบและข้อค้นพบต่างๆ ของปัญหาหรือวัตถุประสงค์ของภาระงานที่ได้ตั้งไว้ในตอนต้น

4. การตรวจสอบผลงาน (Checking) เป็นการประเมินเบื้องต้นทั้งด้านผลงานและด้านกระบวนการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม

5. การปรับปรุงแก้ไข (Revising) เป็นการพิจารณาผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินเบื้องต้น ซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์เพื่อคาดคะเนคำตอบใหม่หรือปรับเปลี่ยนเป้าหมายของงานใหม่อีกครั้ง

6. การทดสอบตนเอง (Self-Testing) เป็นการประเมินผลครั้งสุดท้าย ทั้งในด้านผลงานและด้านกระบวนการปฏิบัติในภาระงานนั้น

ไวน์สไตน์ และเมเยอร์ (Weinstein; & Mayer. 1986: 315-317) ได้จำแนกองค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้สำหรับใช้ในการศึกษาวิชาทั่วไป โดยอาศัยแนวความคิดของนักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยม (Cognitive Approach) สำหรับใช้ในการศึกษาวิชาต่างๆ ทั่วไปไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. ยุทธวิธีพื้นฐานในการซ้ำทวน (Basic Rehearsal Strategies) เป็นยุทธวิธีที่ใช้ในการจำสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เช่น การท่องจำหรือการปฏิบัติซ้ำๆ บ่อยๆ

2. ยุทธวิธีซับซ้อนในการซ้ำทวน (Complex Rehearsal Strategies) เป็นยุทธวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนสนใจส่วนที่สำคัญของสิ่งที่ต้องการเรียน เช่น การขีดเส้นใต้ส่วนสำคัญของเนื้อหา

3. ยุทธวิธีพื้นฐานในการแสดงรายละเอียด (Basic Elaboration Strategies) เป็นยุทธวิธีที่ช่วยในการจดจำสิ่งที่ต้องการเรียนรู้โดยอาศัยการเชื่อมโยงคำและจินตนาการ เป็นความพยายามที่จะเชื่อมโยงสิ่งสองสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เพื่อให้จำได้ง่ายขึ้น

4. ยุทธวิธีซับซ้อนในการแสดงรายละเอียด (Complex Elaboration Strategies) เป็นยุทธวิธีในการบูรณาการความรู้เก่ากับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน เช่น การเรียนรู้ทางด้านร้อยแก้ว ซึ่งได้แก่กิจกรรมประเภทการขยายความ การย่อความ การจดบันทึก เป็นต้น

5. ยุทธวิธีพื้นฐานในการจัดระบบ (Basic Organization Strategies) เป็นยุทธวิธีที่เกี่ยวข้องกับการจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ ให้เป็นหมวดหมู่หรือประเภท เพื่อความสะดวกในการทำความเข้าใจหรือการจำ เช่น การจัดกลุ่มคำประเภทเดียวกันไว้ด้วยกัน

6. ยุทธวิธีซับซ้อนในการจัดระบบ (Complex Organization Strategies) เป็นยุทธวิธีในการจัดข้อมูลหรือความคิดที่ซับซ้อนให้เป็นหมวดหมู่ในลักษณะการสรุปย่อ เช่น การหาใจความสำคัญ การกำหนดเค้าโครงของเรื่อง และการจัดลำดับของเนื้อหา เป็นต้น

7. ยุทธวิธีตรวจสอบความเข้าใจ (Comprehension Strategies) เป็นยุทธวิธีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความสามารถในการควบคุมกระบวนการทางสติปัญญา (Cognitive Processes) ของผู้เรียน

โดยการรู้จักวิธีการจัดระบบการตรวจสอบความเข้าใจด้วยตนเอง และสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการทางสติปัญญา เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ ได้

8. ยุทธวิธีด้านจิตพิสัย (Affective Strategies) เป็นยุทธวิธีที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึของผู้เรียน เช่น การมีความตั้งใจ และการลดความกังวล

แอปส (พิทักษ์ นิลนพคุณ. 2538: 53; อ้างอิงจาก Apps. 1987: 17-18) มองวิธีการเรียนว่าเป็นเรื่องของการเรียนที่จะต้องกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมต่างๆ ของตนเอง เพื่อให้การเรียนประสบความสำเร็จ แอปสได้จำแนกองค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ไว้ 3 ประการใหญ่ๆ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) เป็นการคิดแนวปฏิบัติล่วงหน้าอย่างเป็นระบบซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยคือ

- 1.1 การกำหนดความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้
- 1.2 ระบุจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.3 ระบุแหล่งวิทยาการที่ตรงกับจุดประสงค์

2. การดำเนินการ (Carrying Out) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อให้การเรียนบรรลุเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญคือ

- 2.1 ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการ
- 2.2 ฝึกฝนทักษะการเรียนรู้

3. การประเมินผล (Evaluating) เป็นการพิจารณาและวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติว่าประสบความสำเร็จเพียงใด และจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร กิจกรรมในขั้นนี้ประกอบด้วย

- 3.1 กำหนดว่ามีความจำเป็นหรือต้องการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่
- 3.2 พิจารณาว่ากิจกรรมและวิธีการต่างๆ ที่ได้ปฏิบัติมาบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

3.3 กำหนดว่าจะมีกิจกรรมในการติดตามผลการปฏิบัติอย่างไร

นอกจากการจำแนกองค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้สำหรับวิชาต่างๆ ไปแล้ว ยังมีนักการศึกษาทางด้านภาษาที่ได้จัดประเภทของยุทธศาสตร์การเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศขึ้นมาเพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยแนวคิดจากยุทธศาสตร์การเรียนรู้สำหรับวิชาทั่วไป ดังนี้

เวนเดน (สุชุม ตั้งประพตติกุล. 2544: 24; อ้างอิงจาก Wenden. 1987: 1991) ได้จำแนกยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ซึ่งได้จากรายงานกระบวนการคิดของผู้เรียนภาษาที่สองในขณะกระทำภาระงาน โดยแบ่งยุทธศาสตร์การเรียนรู้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ยุทธวิธีทางเชาว์ปัญญา (Cognitive Strategies) คือ ขั้นตอนในการคิดและการปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนใช้ในการกระทำภาระงานทั้งที่เกี่ยวข้องกับภาษาหรือเนื้อหาที่เรียน เป็นยุทธวิธีในการบันทึก และนำข้อมูลออกมาใช้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 กระบวนการเลือกเฟ้นข้อมูล (Select Input) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีความสนใจต่อ ข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งผ่านระบบประสาทสัมผัสเข้ามา ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วข้อมูลเหล่านี้มีอยู่มากมาย แต่เมื่อผู้เรียนไม่ได้สนใจก็จะไม่ผ่านเข้าสู่กระบวนการจดจำและสร้างความหมายได้

1.2 กระบวนการทำความเข้าใจและจดจำ (Comprehend and Store Input) เป็นขั้นตอน ที่ผู้เรียนมีการถ่ายโอนข้อมูลจากขั้นตอนแรกเข้าสู่ระบบการสร้างความหมาย เช่น การใช้สัญลักษณ์ การขยายความโดยการจำแนก และจัดกลุ่มเพื่อสรุปความหมาย นอกจากนี้ยังรวมถึงกระบวนการที่เป็น ยุทธวิธีในการจดจำข้อมูล (Mnemonic Strategies) เช่น การใช้เสียงหรือภาพช่วยในการนึกความหมาย เป็นต้น

1.3 กระบวนการบันทึกข้อมูลและการนำไปใช้ (Store and Retrieve Input) เป็นขั้นตอน ที่ผู้เรียนมีการปฏิบัติเพื่อให้สามารถจดจำได้ดียิ่งขึ้น และนำไปใช้ได้เหมาะสม ได้แก่ การฝึก ปฏิบัติ การเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและนำไปใช้ได้ดียิ่งขึ้น

2. เป็นยุทธวิธีในการควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Management Strategies) คือ กระบวนการในการควบคุมและตรวจสอบการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การวางแผน (Planning) หมายถึง การที่ผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนในการ เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยแบ่งออกเป็น การวางแผนก่อนเรียน ซึ่งเป็นการตัดสินใจว่าผู้เรียนจะมุ่ง เอาใจใส่ต่อภาระงานส่วนใด จะสนใจประเด็นหลักหรือรายละเอียด ผู้เรียนจะพิจารณาสภาพของ ภาระงาน และตัดสินใจว่าจะใช้กระบวนการใดในการกระทำภาระงานให้สำเร็จ นอกจากนี้ในระหว่าง การทำงานอาจมีการตรวจสอบความก้าวหน้า และปรับเปลี่ยนเป้าหมายและยุทธวิธีในการเรียน ซึ่งเรียกขั้นตอนนี้ว่า การวางแผนขณะกระทำภาระงาน

2.2 การกำกับดูแล (Monitoring) หมายถึง การประเมินตนเองของผู้เรียนทั้งก่อน และขณะ กระทำภาระงาน ผู้เรียนจะตรวจสอบหรือประเมินความรู้ของตนเองเพื่อนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้ในขั้น การวางแผนก่อนเรียน รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขตนเองในขณะกระทำภาระงาน

2.3 การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินความสามารถด้วยตนเองเป็นการ ที่ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ เช่น ระดับความสามารถในการเรียนหรือการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งยุทธวิธีการประเมินผลแตกต่างจากยุทธวิธีการกำกับดูแลตรงที่นำผลการเรียนรู้ไปเทียบกับเกณฑ์หรือ ระดับความสามารถที่ตั้งไว้

ออกซ์ฟอร์ด (Oxford. 1990: 14-22) ได้เสนอการจัดระบบยุทธวิธีการเรียนภาษาต่างประเทศออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ ประเภทที่มีผลต่อการเรียนโดยตรงหรือยุทธวิธีโดยตรง (Direct Strategies) และประเภทที่มีผลต่อการเรียนโดยอ้อมหรือยุทธวิธีโดยอ้อม (Indirect Strategies) ดังนี้

1. ยุทธวิธีโดยตรง (Direct Strategies) หมายถึง ยุทธวิธีที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาษาที่เรียน ยุทธวิธีนี้ต้องอาศัยกระบวนการประมวลความรู้ภายในสมองของผู้เรียนเป็นสำคัญ ยุทธวิธีโดยตรงประกอบด้วย

1.1 ยุทธวิธีการจำ (Memory Strategies) เป็นยุทธวิธีที่เกี่ยวกับการบันทึกและนำข้อมูลออกมาใช้

1.2 ยุทธวิธีทางปัญญา (Cognitive Strategies) เป็นยุทธวิธีที่ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เช่น การฝึกปฏิบัติ การรับสารและส่งสาร กล่าวคือ เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจข่าวสาร ตลอดจนสามารถวิเคราะห์และให้เหตุผลจากระบบการเรียนรู้ได้

1.3 ยุทธวิธีการทดแทน (Compensation Strategies) เป็นยุทธวิธีที่ช่วยให้การสื่อสารในขณะที่ยังมีความรู้ทางภาษาจำกัดประสบความสำเร็จได้ เช่น การเดาความหมายจากบริบทหรือตัวชี้แนะต่างๆ การใช้ท่าทางเพื่อสื่อความหมาย การหลีกเลี่ยงคำศัพท์บางคำ หรือการสร้างคำใหม่โดยการใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์ เป็นต้น

2. ยุทธวิธีโดยอ้อม (Indirect Strategies) หมายถึง ยุทธวิธีที่สนับสนุนและกำกับดูแลวิธีการเรียนรู้โดยมิได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวภาษาที่เรียน ยุทธวิธีโดยอ้อมสามารถนำไปใช้กับการเรียนทักษะทางภาษาทั้ง 4 อย่าง คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ยุทธวิธีนี้ได้แก่

2.1 ยุทธวิธีเมตาคอกนิทีฟ (Metacognitive Strategies) เป็นยุทธวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการควบคุมกระบวนการคิด เป็นการจัดการในด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วย การมุ่งเอาใจใส่ต่อการเรียน การวางแผนและการเตรียมการ การตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนรู้ด้วยตนเองมีประสิทธิภาพ

2.2 ยุทธวิธีทางจิตพิสัย (Affective Strategies) เป็นยุทธวิธีที่ช่วยในการควบคุมอารมณ์ความรู้สึก แรงจูงใจ ทศนคติ และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับจิตใจของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ เช่น การลดความกังวล การสร้างแรงจูงใจกับตนเอง การดูแลอารมณ์ตนเอง

2.3 ยุทธวิธีทางสังคม (Social Strategies) เป็นยุทธวิธีที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในการเรียนรู้ทางภาษา เช่น การซักถามคำถาม การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

จากลักษณะแนวคิดและการจำแนกยุทธศาสตร์การเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 หมวดใหญ่ๆ คือ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทั่วไป และยุทธศาสตร์การเรียนรู้ภาษาที่สอง นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาอีกส่วนหนึ่งที่จำแนกยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่เน้นในเรื่องของเทคนิคหรือวิธีปฏิบัติตนในการเรียนเป็นสำคัญ และนักการศึกษาอีกส่วนหนึ่งจำแนกยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่เน้นการวางแผนและความสามารถในการควบคุมตนเองในกิจกรรมการเรียนเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามในบางส่วนก็มีรายละเอียดที่คล้ายคลึงและสอดคล้องกันอยู่ และในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษายุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนที่ประยุกต์ตามแนวคิดของนิสเบท และชัคสมิท (Nisbet; & Shucksmith. 1986: 27-28) และแอปส์ (พิทักษ์ นิลนพคุณ. 2538: 53; อ้างอิงจาก Apps. 1987: 17-18) ที่ได้แบ่งยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนออกเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน ตามบริบทของกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) ของผู้เรียน ซึ่งหมายถึง สภาพการเรียนรู้ใดๆ ที่ผู้เรียนได้กระทำด้วยความเต็มใจทั้งทางสมอง (Mental) และทางกาย (Physical) เพื่อเป็นการสนองต่อความต้องการของตนให้บรรลุถึงจุดหมายที่กำหนดไว้ (สุวิทย์ หิรัญยกาณห์; สิริวรรณ เมธีวิวัฒน์; และ ชรินทร์ชัย อินทรภรณ์. 2540: 7) ผู้วิจัยได้บูรณาการจาก 2 แนวคิด โดยจำแนกยุทธศาสตร์การเรียนรู้ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ (Problem Stating and Planning) หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้เรียนรายงานตนว่ามีความสนใจต่อข้อมูลใดข้อมูลหนึ่ง ที่ผ่านระบบประสาทสัมผัสเข้ามา แล้วผู้เรียนกำหนดความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้ มีการระบุจุดประสงค์ สมมติฐานการเรียนรู้ ระบุแหล่งวิทยาการเรียน และมีการกำหนดตารางเวลาและแผนการดำเนินงานที่ต้องใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งการกำหนดทักษะเทคนิควิธีเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนบรรลุผลสำเร็จตามต้องการ

2. ขั้นกำกับกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ (Monitoring) หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้เรียนรายงานตนว่ามีการใช้เทคนิควิธีการ หรือทักษะที่กำหนดไว้ในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการ มีความตั้งใจเรียน พยายามปฏิบัติตามแผนการเรียนที่วางไว้ รวมทั้งมีการฝึกฝนทักษะต่างๆ เพื่อให้สามารถจดจำ วิเคราะห์ และนำไปใช้ได้ถูกต้อง เหมาะสม

3. ขั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข (Evaluating and Revising) หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้เรียนรายงานตนว่า มีการประเมิน พิจารณา และตรวจสอบผลของกิจกรรมและวิธีการต่างๆ ที่ได้ปฏิบัติในการเรียน รวมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไข ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมการเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.5 การวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีกระบวนการศึกษาหาความรู้อย่างไร (Weinstein; & Mayer. 1986: 315-317) จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า การวัดหรือการศึกษายุทธศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งออกซ์ฟอร์ด (Oxford. 1990: 194-201) และโอมอลเลย์ และชามอต (O' Malley; & Chamot. 1990: 90-94) ได้เสนอวิธีการวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียนไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) โดยผู้วิจัยอาจจะกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่จะทำการสังเกตไว้ก่อน และอาจกำหนดเวลาในการสังเกต การสังเกตอาจจะสังเกตผู้เรียนทีละคนหรือเป็นกลุ่มก็ได้ และควรมีการบันทึกเทปโทรทัศน์เก็บไว้เพื่อให้สามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้เมื่อต้องการ และในขณะที่สังเกต ผู้วิจัยอาจจะจดรายละเอียดของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ร่วมด้วย แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยที่จะใช้วิธีนี้ต้องตระหนักว่ามียุทธศาสตร์บางอย่างที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น การใช้จินตนาการ และการเดาด้วยปัญญา เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์นั้นมีทั้งที่เป็นแบบโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ ซึ่งผู้สัมภาษณ์ต้องมีขั้นตอนของการสัมภาษณ์ รายการคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ตามลำดับไว้ล่วงหน้า ส่วนการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์โดยที่กำหนดหัวข้อหรือคำถามที่จะสัมภาษณ์ไว้อย่างกว้างๆ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจะทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมมากกว่าการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยอาจสัมภาษณ์ผู้เรียนรายบุคคล หรืออาจสัมภาษณ์เป็นกลุ่มย่อยๆ แต่การสัมภาษณ์เป็นกลุ่มย่อยนั้นไม่สามารถเชื่อมโยงผลไปยังผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้

3. การแสดงการคิดเป็นถ้อยคำ (Think-Aloud) คือ การให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ และขณะที่ทำกิจกรรมให้คิดและพูดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ต่างๆ ที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนรู้ ออกมาดังๆ ผู้วิจัยจะทำการจดสิ่งที่ผู้เรียนพูดออกมา ซึ่งจะทำให้ทราบยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียนอีกวิธีหนึ่ง

ข้อจำกัดของวิธีนี้คือ ผู้เรียนอาจจะไม่คุ้นเคยกับวิธีการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงควรฝึกการคิดออกมาเป็นถ้อยคำให้กับผู้เรียนก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

4. การจดบันทึก (Note-Taking) เป็นแบบรายงานตนเอง และผู้วิจัยควรทำการสัมภาษณ์ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น

5. การจดบันทึกประจำวัน (Diaries) เป็นแบบรายงานตนเองอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก ความสำเร็จ ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาทุกวัน การจดบันทึก

ประจำวันนี้มีรูปแบบอิสระ อย่างไรก็ตามควรแนะแนวทางในการเขียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและลดข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องลง

6. การสำรวจแบบให้รายงานตนเอง (Self-Report Surveys) แบบสำรวจรายงานตนเองเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งมี 2 ประเภท คือ

6.1 แบบสำรวจรายงานตนเองแบบมีโครงสร้างน้อย (Less-Structured Self-Report Surveys) เป็นแบบสำรวจคำถามปลายเปิด ที่ออกแบบให้ผู้ตอบสามารถเขียนบอกยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในการเรียนได้อย่างอิสระ

6.2 แบบสำรวจรายงานตนเองแบบมีโครงสร้างมากขึ้น (More-Structured Self-Report Surveys) เป็นแบบสำรวจคำถามปลายเปิดแบบให้เลือกตอบ โดยเป็นแบบประเมินด้วยตนเองด้วยมาตราส่วนประมาณค่า เช่น แบบวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ภาษาของออกซ์ฟอร์ด (The Strategy Inventory for Language Learning: SILL)

7. วิธีการศึกษาแบบผสม (Multiple Procedures) คือ การศึกษายุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยใช้วิธีการศึกษาข้างต้นหลายวิธีรวมกัน เช่น การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามหรือการสังเกต ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุดและเป็นจริงมากที่สุด

จากรายละเอียดที่กล่าวไว้ในข้างต้น จะเห็นว่าวิธีการวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถทำได้หลายวิธี โดยอาจจะใช้วิธีการเพียงหนึ่งวิธี หรือหลายๆ วิธีผสมผสานกันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและปัจจัยต่างๆ ที่เป็นข้อจำกัดในการศึกษานั้นๆ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษายุทธศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ใช้กันอย่างกว้างขวาง คือ แบบวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้แบบมีโครงสร้างมากขึ้น (More-Structured Self-Report Surveys) มีตัวอย่างดังนี้

1. แบบวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้และการศึกษา (Learning and Study Strategies Inventory: LASSI) ถูกสร้างและพัฒนาขึ้นโดยวินสไตน์ (เบญจมาศ พลศักดิ์, 2547: 22; อ้างอิงจาก Weinstein, 1987: Online) มีลักษณะเป็นชุดแบบสอบถามจำนวนข้อคำถาม 80 ข้อ ที่มุ่งวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน โดยวัดจากกระบวนการคิด เจตคติ ความเชื่อทางการเรียน ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ที่ผู้เรียนใช้เพื่อทำให้ตนเองประสบผลสำเร็จทางการเรียน ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์การเรียนรู้และการศึกษา 10 ด้าน ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจต่อการเรียน การบริหารเวลา การลดความวิตกกังวลในการเรียน ความเอาใจใส่ต่อการเรียน การประมวลข้อมูลข่าวสารต่างๆ การระเลือกประเด็นที่เป็นสาระสำคัญของเนื้อหา การรู้จักใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ การทดสอบตนเอง และยุทธศาสตร์ในการสอบ

2. แบบวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ภาษา (The Strategy Inventory for Language Learning: SILL) ของออกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990: 194-201) เป็นแบบวัดที่ได้รับการสร้างขึ้น เนื่องจากออกซ์ฟอร์ด เป็นนักวิชาการทางภาษาและมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ภาษาที่สองของนักเรียน จึงได้สร้างและพัฒนาแบบวัดนี้ขึ้น เพื่อใช้สำหรับทางการเรียนภาษาที่สองของนักเรียน ซึ่งเครื่องมือวัดนี้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 50 ข้อ และประกอบด้วยยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทางภาษา 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การจำ ยุทธศาสตร์ทางเซอว์ปัญญา ยุทธศาสตร์การชดเชย ยุทธศาสตร์ทางอภิปัญญา ยุทธศาสตร์ทางด้านจิตใจ และ ยุทธศาสตร์ทางสังคม

3. แบบสอบถามยุทธศาสตร์การเรียนรู้และการศึกษาของ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร ฉัตรศุภกุล (2543: 165-169) เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามแนวคิดเรื่องการวัดทักษะทางการเรียน (Study Skill) ยุทธศาสตร์ทางการเรียน แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง ส่วนใหญ่ไม่จริง และไม่จริง ประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ และมีเกณฑ์การประเมินยุทธศาสตร์การเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียนเป็น 3 ระดับ คือ มียุทธศาสตร์การเรียนรู้และการศึกษาอยู่ในระดับมาก มียุทธศาสตร์การเรียนรู้และการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และมียุทธศาสตร์การเรียนรู้และการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

4. แบบวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539: 57-73) เป็นแบบสอบถามที่ได้รับการสร้างขึ้นเนื่องจากความต้องการที่จะเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถกำหนดแนวทางในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และช่วยให้นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ ตามการปฏิบัติของนักเรียน ได้แก่ ไม่เคยหรือเกือบจะไม่เคยปฏิบัติ ไม่ค่อยได้ปฏิบัติ ปฏิบัติบ้าง ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย และปฏิบัติโดยสม่ำเสมอ ซึ่งมีจำนวนข้อคำถาม 75 ข้อ และแบ่งยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่นักเรียนใช้ในการเรียนเป็น 13 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การใช้วิธีการต่างๆ เพื่อช่วยในการจำ การฝึกปฏิบัติ การรับและส่งสาร การจัดทำโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ การเดาโดยใช้ปัญญา การมุ่งความสนใจสู่การเรียน การวางแผนการเรียน การควบคุมและตรวจสอบการเรียน การประเมินตนเอง การควบคุมอารมณ์ การให้กำลังใจตนเอง การถามเพื่อความกระจ่าง และการร่วมมือกับผู้อื่น

จากวิธีการศึกษายุทธศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น จะพบว่า แต่ละวิธีจะมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป ในการพิจารณาเลือกวิธีการวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงควรเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา และปัจจัยต่างๆ

ที่เป็นข้อจำกัดในการศึกษา เพื่อให้วิธีการวิจัยทางวิทยาศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ผู้วิจัยใช้นั้น สามารถนำเสนอสารสนเทศต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและเป็นไปอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ที่สุด

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

2.1 ความหมายของเจตคติ

คำว่า ทศนคติ หรือเจตคติ เป็นศัพท์บัญญัติทางวิชาการมีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Attitude” มาจากภาษาลาตินว่า “Aptus” เป็นนามธรรมที่หมายถึงความเหมาะสม หรือการดัดแปลงให้เหมาะสม ดังนั้น เจตคติ หมายถึง การเตรียมพร้อมแห่งจิตใจของบุคคลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เจตคติเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล และเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกทางอารมณ์ (สุชา จันทรเฒ. 2539: 72)

อัลพอร์ต (เชดส์คัตต์ โฆวาซินธุ์. 2520: 38; อ้างอิง Alport. 1967) กล่าวว่า ทศนคติ เป็นลักษณะทางจิตใจ ความพร้อมตลอดจนประสบการณ์ที่จะกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมในการสนองตอบสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (2539: 217) ให้ความหมายของเจตคติว่าหมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

บุญศรี คำชาย (2540: 159) กล่าวว่าเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดที่บุคคลมีต่อวัตถุ เหตุการณ์หรือบุคคลอื่นๆ ซึ่งอยู่ล้อมรอบตัวเราไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2542: 54) ได้ให้นิยามของเจตคติหรือทศนคติว่า หมายถึง ความรู้สึกเชื่อ ศรัทธา ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดจนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมาซึ่งอาจจะเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ เจตคดียังไม่เป็นพฤติกรรมแต่เป็นตัวการที่ทำให้เกิดพฤติกรรม ดังนั้น เจตคติจึงเป็นคุณลักษณะของความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2543: 237-242) ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า หมายถึง ความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกเชื่อฟังใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้หรือประเมินสิ่งนั้นๆ เราจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้ นั่น เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายนอกที่สังเกตได้ และพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ โดยง่าย ซึ่งเจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้นๆ เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปความและรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินสิ่งเร้านั้นๆ

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective Component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าต่างๆ เป็นผลต่อเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นแล้วมีความพอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการสิ่งเหล่านั้น

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการประเมินผลพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะมีความสอดคล้องกับความรู้สึกนั้น

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545: 366) กล่าวว่า เจตคติเป็นแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของหรือความคิด เจตคติอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อสิ่งใดก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญกับสิ่งนั้น แต่ถ้ามีเจตคติในทางลบก็จะหลีกเลี่ยง

จากความหมายของเจตคติดังที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้น สามารถสรุปความหมายของเจตคติได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเจตคตินี้ไม่ได้เป็นพฤติกรรมแต่เป็นความโน้มเอียงที่มีต่อพฤติกรรม ดังนั้นหากบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่ดีและเผชิญต่อสิ่งนั้น ในทางตรงข้ามหากบุคคลมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีและหลีกเลี่ยงสิ่งนั้น

2.2 ลักษณะของเจตคติ

ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2543: 242-245) กล่าวว่า เจตคติมีลักษณะ ดังนี้

1. เจตคติเกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่างๆ รอบตัวบุคคล การอบรมเลี้ยงดู การเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเจตคติ แม้ว่าประสบการณ์ที่เหมือนกันก็มีเจตคติที่แตกต่างกันไปด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สติปัญญา อายุ เป็นต้น

2. เจตคติเป็นความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นการเตรียมความพร้อมภายในของจิตใจมากกว่าภายนอกที่สังเกตได้ สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองมีลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลที่จะชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ และจะเกี่ยวเนื่องกับอารมณ์ด้วย

3. เจตคติมีทิศทางของการประเมิน ทิศทางของการประเมิน คือ ลักษณะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความรู้สึกหรือการประเมินว่าชอบ พอใจ เห็นด้วย ก็หมายความว่า เป็นเจตคติทางบวก แต่ถ้าผลการประเมินออกมาในทางที่ไม่ดี ก็หมายความว่า เป็นเจตคติทางลบ

4. เจตคติมีความเข้มข้น คือ มีปริมาณมากน้อยของความรู้สึก ถ้าชอบมากหรือเห็นด้วยอย่างยิ่งก็แสดงว่าเจตคติมีความเข้มข้นในระดับสูง

5. เจตคติมีความคงทน เจตคติเป็นสิ่งที่บุคคลยึดมั่นถือมั่น และมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลนั้น การยึดมั่นในเจตคติต่อสิ่งใดทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้นได้ยาก

6. เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายในเป็นสภาวะทางจิตใจซึ่งหากไม่ได้แสดงออกก็ไม่สามารถจะรู้ได้ว่า บุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไร ส่วนเจตคติที่เป็นพฤติกรรมภายนอกจะแสดงออกเนื่องจากถูกกระตุ้น และการกระตุ้นนี้ยังมีสาเหตุอื่นๆ ร่วมอยู่ด้วย เช่น บุคคลแสดงความไม่ชอบด้วยการดูคำคนอื่น และนอกจากเหตุผลของการไม่ชอบแล้วอาจเกิดจากการถูกทำร้ายด้วย

7. เจตคติจะต้องมีสิ่งเร้าจึงเกิดการตอบสนองขึ้น แต่ก็ไม่จำเป็นว่าเจตคติที่แสดงออกจากพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกจะสอดคล้องกัน เพราะก่อนการแสดงออกของบุคคลนั้น อาจปรับปรุงความรู้สึกที่จะกระทำให้เหมาะสมกับปทัสถานของสังคมแล้วจึงแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก

สูวรงค์ ไคว้ตระกูล (2545: 367) ได้อธิบายลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรารู้
2. เจตคติเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยง ดังนั้นเจตคติจึงมีทั้งทางบวกและทางลบ

3. เจตคติประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ องค์ประกอบเชิงความรู้สึก อารมณ์ (Affective Component) องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Component) และองค์ประกอบเชิงพฤติกรรม (Behavioral Component)

4. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงเจตคติอาจจะเปลี่ยนแปลงจากทางบวกเป็นทางลบ ซึ่งบางครั้งเรียกว่าการเปลี่ยนแปลงทิศทางของเจตคติ หรืออาจเปลี่ยนแปลงความเข้มข้น (Intensity) หรือความมากน้อย

5. เจตคติเปลี่ยนแปลงไปตามชุมชน หรือสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก เนื่องจากชุมชนหรือสังคมหนึ่งๆ อาจมีค่านิยมที่เป็นอุดมการณ์พิเศษเฉพาะ ดังนั้นค่านิยมเหล่านี้จึงมีอิทธิพลต่อเจตคติของสมาชิกในสังคมนั้น ซึ่งในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเจตคติต้องเปลี่ยนแปลงค่านิยม

6. สังคมประภิต (Socialization) มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางด้านเจตคติของเด็ก โดยเฉพาะเจตคติต่อความคิดและหลักการที่เป็นนามธรรม เช่น อุดมคติ เจตคติต่อเสรีภาพในการพูด การเขียน

2.3 ความหมายของเจตคติต่อการเรียน

ศิริรัตน์ ภูสกุลเจริญศักดิ์ (2531: 31) ได้ให้ความหมายของทัศนคติในการเรียนไว้ว่า หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจ ที่มีต่อประสบการณ์ในเรื่องการเรียนอันเกี่ยวข้องกับตัวครู การศึกษาและเพื่อน ซึ่งแสดงออกในรูปของพฤติกรรม 2 ลักษณะ คือ

1. ทัศนคติที่ดีต่อการเรียนหรือทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะพึงพอใจในการเรียน สนใจการเรียน มีความรู้สึกว่าคุณเป็นบุคคลที่น่าเคารพ สามารถถ่ายทอดความรู้สึกได้ดี เห็นคุณค่าของการศึกษา และเห็นว่าเพื่อนให้ความช่วยเหลือในเรื่องการเรียน

2. ทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนหรือทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะความไม่พอใจ ไม่ชอบการเรียน ไม่ชอบครู ไม่ชอบเพื่อน ทำให้เกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย ขาดเรียนบ่อยๆ

อุทุมพร จามรมาน (2532: 3-4) ได้กล่าวว่า เจตคติต่อการเรียนของผู้เรียนในทางบวก จะประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ คือ เจตคติต่อบุคลิกภาพของครู วิชาที่เรียน การสอนของครู การเรียนของตนเอง สภาพในห้องเรียน การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สุดฤทัย มุขยวงศา (2533: 7) ได้อธิบายทัศนคติในการเรียนว่า เป็นสภาพทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเพื่อตอบสนองต่อครู โรงเรียนและระบบการศึกษา เกิดขึ้นจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ซึ่งอาจแสดงได้ 2 ด้าน คือ

1. ทัศนคติในทางที่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจ สนใจมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับความสามารถและวิธีการสอนของครู เห็นคุณค่าของการศึกษา

2. ทัศนคติในทางที่ไม่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบครู ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อยๆ ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา

จากความหมายดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า เจตคติต่อการเรียน หมายถึง ความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อความสำคัญของการเรียน คุณค่าของการเรียน และประโยชน์ของการเรียน ซึ่งเป็นแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่มีต่อการเรียนของนักเรียน

2.4 การสร้างและการพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียน

การที่นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ก็จะเป็นตัวกำหนดแนวทางพฤติกรรมของตนเอง เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางของการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ซึ่งอัศจรรย์ สุขารมณ (2527: 183-184) กล่าวถึงการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนไว้ ดังนี้

1. การสร้างเจตคติที่ดีต่อโรงเรียนและวิชาต่างๆ อาจทำได้โดย

1.1 จัดประสบการณ์ นำความพอใจ นำความสนุกสนานมาให้แก่ผู้เรียน โดยการสอนวิชาต่างๆ ให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริง

1.2 ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องต่างๆ เช่น ความประพฤติ ความมีวินัยในตนเอง และวินัยทางสังคม ให้ความอบอุ่น และพยายามทำความเข้าใจและรับรู้ปัญหาส่วนตัวของเด็ก เด็กจะเลียนแบบเจตคติต่อบางสิ่งบางอย่างไปจากครูได้

1.3 จัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ในโรงเรียนให้น่าสนใจ เช่น สภาพของห้องเรียน บรรยากาศในห้องเรียน มีการจัดห้องสมุด ศูนย์หนังสือ ห้องอ่านหนังสือ

2. การเปลี่ยนแปลงแก้ไขเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน ทำได้ดังนี้

2.1 ให้การแนะแนวหรือแนะนำที่ถูกต้อง ถ้ามีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาเรียนอาจพูดถึงประโยชน์ที่ได้จากการเรียน ครูและนักเรียนต้องร่วมมือกัน

2.2 อาจใช้พลังกลุ่มช่วยในการเปลี่ยนแปลงนิสัยที่ไม่ดีบางอย่าง มีการให้แรงเสริมประเภทต่างๆ โดยเลือกหาแรงเสริมที่ตรงกับความต้องการของเด็ก

2.5 การวัดเจตคติ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2530: 3-4) วรณีย์ แสงประทีปทอง (2536: 58-62) และศักดิ์ สุทธเสถณี (2531: 16-18) ได้เสนอวิธีการวัดเจตคติไว้ ดังนี้

1. วิธีการสังเกต (Observation) การสังเกตเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่เก่าแก่ที่สุด การสังเกตหมายถึง การเฝ้ามองและจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีแบบแผน การวัดเจตคติโดยการสังเกตนี้ผู้ศึกษาจะต้องอนุมานเจตคติของบุคคล เป้าหมายจากพฤติกรรมที่เขาแสดง ในการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลนี้ ผู้สังเกตจะต้องสังเกตพฤติกรรมตามธรรมชาติของบุคคล กล่าวคือ 1) ไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัวว่ากำลังถูกสังเกต 2) ไม่ขอความร่วมมือจากผู้ถูกสังเกต และ 3) ไม่เปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์ที่ต้องการวัด

ข้อดีของการสังเกต คือ ใช้ได้ง่ายในสถานการณ์ต่างๆ ผู้สังเกตอาจสังเกตหลายพฤติกรรมไปพร้อมๆ กันก็ได้

ข้อจำกัดของการสังเกต คือ สามารถศึกษาได้เฉพาะพฤติกรรมปัจจุบันของบุคคล และการแสดงพฤติกรรมอาจทำด้วยเหตุผลหลายอย่างและอาจถูกจำกัดด้วยสภาพแวดล้อม ข้อมูลที่ได้จึงแคบและเฉพาะ ทำให้การอนุมานเจตคติจากพฤติกรรมที่สังเกตได้ขาดความเที่ยงตรง

2. วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการถามให้ตอบด้วยปากเปล่า อาจจดบันทึกคำตอบหรืออัดเสียงคำตอบไว้แล้วนำไปวิเคราะห์ในภายหลัง ทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งข้อมูลในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

ข้อดีของการสัมภาษณ์ คือ สะดวก และสามารถเก็บข้อมูลได้มากจนเป็นที่แน่ชัดในระยะเวลาอันสั้น และอาจจะได้ข้อมูลบางอย่างที่เป็นประโยชน์แก่เรื่องที่ศึกษา ซึ่งไม่สามารถได้จากวิธีการอื่นๆ

ข้อจำกัดของการสัมภาษณ์ คือ อาจไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากผู้ตอบ ผู้ถูกสัมภาษณ์อาจรู้สึกว่าคุณไม่มีอิสระที่จะตอบอย่างเปิดเผย หรืออาจรู้สึกว่าไม่คุ้นเคยกับผู้สัมภาษณ์เพียงพอที่จะเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงของตน

3. วิธีการรายงานตนเอง (Self-Report) วิธีการใช้มาตรวัดเป็นวิธีการให้ผู้ถูกสอบได้แสดงความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมา โดยมีสิ่งเร้าเป็นข้อคำถาม มาตรวัดเจตคติมีหลายแบบ เช่น มาตรวัดรวมของลิเคอร์ท มาตรวัดของเทอร์สโตน มาตรวัดของกัตต์แมน และมาตรวัดจำแนกความหมายของออสกูต

ข้อดีของการใช้มาตรวัด คือ สามารถใช้กับคนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณน้อยกว่าวิธีการอื่นๆ ผู้ตอบสามารถตอบได้โดยอิสระ มีความชัดเจนในเชิงทฤษฎี และสามารถนำคะแนนการวัดเจตคติที่ได้ไปเปรียบเทียบระหว่างบุคคลหรือเป็นกลุ่มได้ วิธีการนี้จึงเป็นที่นิยมมากด้วย

ข้อจำกัดของการใช้มาตรวัด คือ การสร้างเครื่องมือต้องใช้เวลามากกว่าวิธีการอื่น และในหลายกรณีเครื่องมือที่สร้างขึ้นไม่สามารถนำไปใช้กับเรื่องอื่นๆ ได้ เช่น มาตรวัดรวมของลิเคอร์ทที่สร้างขึ้นสำหรับวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษก็ไม่สามารถนำไปใช้วัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย และใช้ได้เฉพาะผู้ที่อ่านออกเขียนได้ กลุ่มเป้าหมายอาจไม่ยอมตอบและไม่ยอมส่งแบบสอบถามคืน

4. วิธีเทคนิคจินตนาการ (Projective Technique) เป็นการวัดเจตคติโดยการใช้คำถามตรงๆ ซึ่งแสดงถึงเจตนาของผู้ถามว่าต้องการจะศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับผู้ถูกถามนั้น บางครั้งผู้ถูกถามอาจมีปฏิกิริยาต่อคำถามนั้น ดังนั้นกรณีนี้ที่ผู้ศึกษาไม่แน่ใจว่าเรื่องที่ต้องการศึกษาจะถูกปิดบังหรือจะได้ข้อมูลเพียงบางส่วนอาจใช้วิธีการเก็บข้อมูลทางอ้อมซึ่งเป็นการวัดที่จะสะท้อนให้เห็นลักษณะต่างๆ ที่ต้องการ วิธีเทคนิคจินตนาการ มี 3 วิธี คือ

1) วิธีการต่อให้จบประโยค (Sentence Completion) วิธีการนี้ใช้มากในการวัดเจตคติที่อยู่ใต้จิตสำนึก ผู้ศึกษาจะให้ประโยคส่วนหนึ่งซึ่งจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้ถูกถามเกิดการตอบสนองไปในทางต่างๆ กัน แล้วให้แสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาโดยต่อประโยคให้จบ

2) วิธีการโยงความสัมพันธ์ของคำต่างๆ (Word Association) วิธีการนี้ผู้ศึกษาจะใช้คำแทนข้อความแล้วให้ผู้ตอบบอกว่าเมื่อได้ยินคำนั้นแล้วนึกถึงอะไรเป็นสิ่งแรก การวัดตามวิธีการนี้มี 3 ลักษณะ คือ เนื้อหา หรือคำที่ผู้ตอบตอบมา และระยะเวลาที่ใช้ในการคิดหาคำตอบ

3) วิธีการเล่าเรื่องราวจากภาพ (Story Telling) วิธีการนี้ ผู้ศึกษาจะใช้ภาพเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลตอบสนอง คำบอกเล่าจากภาพสะท้อนให้เห็นเจตคติของบุคคลนั้น ๆ

ข้อดีของวิธีเทคนิคจินตนาการ คือ ใช้ง่ายและสามารถใช้วัดบุคคลหลายคนได้พร้อมๆ กัน

ข้อจำกัดของวิธีเทคนิคจินตนาการ คือ ผู้ตอบอาจให้ข้อมูลที่บิดเบือน เพื่อให้คำตอบเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และการตีความหมายหรือการวิเคราะห์เนื้อหาของคำตอบ ต้องทำโดยผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างชำนาญแล้วเท่านั้น

5. วิธีการวัดร่องรอยความสึกหรอและร่องรอยของการกระทำ วิธีการนี้จะเก็บข้อมูล โดยผู้เก็บข้อมูลไม่จำเป็นต้องไปเกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษาเป็นการส่วนตัว ทั้งในลักษณะรายบุคคลและเป็นกลุ่ม พฤติกรรมของผู้ถูกเก็บข้อมูลเป็นไปตามธรรมชาติที่สุด วิธีการวัดร่องรอยมี 2 วิธี คือ

1) การวัดร่องรอยความสึกหรอ (Erosion Measures) วิธีการนี้จะวัดความสึกหรอของวัตถุต่างๆ อันเป็นผลจากการกระทำของบุคคล

2) การวัดร่องรอยของการกระทำ (Trace Measures) วิธีการนี้เป็นการเปรียบเทียบปริมาณของวัตถุไร้ค่าที่ทิ้งอยู่ตามสถานที่ต่างๆ

ข้อดีของวิธีการวัดร่องรอย คือ ใช้ง่ายในสถานการณ์ต่างๆ และอาจวัดร่องรอยหลายอย่างในสถานการณ์เดียวกัน

ข้อจำกัดของวิธีการวัดร่องรอย คือ ร่องรอยที่สังเกตได้อาจคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง และอาจเป็นร่องรอยที่เกิดขึ้นด้วยเหตุผลอื่นที่มีใจเจตคติที่ศึกษาโดยตรง

6. วิธีการวัดทางสรีรภาพ (Physiological Measurement) วิธีการวัดทางสรีรภาพเป็นการใช้เครื่องมือไฟฟ้า หรือเครื่องมืออื่นๆ ในการสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงของร่างกาย เนื่องจากเจตคติต่อสิ่งหนึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความรู้สึกต่อสิ่งนั้นไปในทางที่ชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นและความรู้สึกนี้อาจรุนแรงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเรื่องราวและบุคคลนั้น เมื่อบุคคลถูกกระตุ้นด้วยสิ่งที่เขาเคยชอบหรือไม่เคยชอบ จะทำให้ระดับอารมณ์ในขณะนั้นของเขาเปลี่ยนแปลงไป ถ้าใช้เครื่องมือวัดทางสรีรภาพที่ละเอียดอ่อนก็สามารถจะตรวจพบความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์นี้ได้

เครื่องมือวัดทางสรีรภาพที่ใช้วัดเจตคตินี้ คล้ายกับเครื่องมือทางการแพทย์ที่มีราคาสูงและผู้ใช้ต้องมีความรู้เกี่ยวกับสรีรศาสตร์อย่างดี การใช้เครื่องมือเหล่านี้จึงยังไม่แพร่หลายนัก วิธีการวัดทางสรีรภาพ ได้แก่ การวัดความต้านทางกระแสไฟฟ้าของผิวหนัง (Galvanic Skin Response) การขยายของลูกนัยน์ตา (Pupil Dilation) การวัดปริมาณของฮอร์โมนบางชนิด

ข้อดีของวิธีการวัดทางสรีรภาพ คือ ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและไม่บิดเบือน

ข้อจำกัดของวิธีการวัดทางสรีรภาพ คือ การวัดทำได้ค่อนข้างลำบากต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ และเครื่องมือราคาสูง

7. วิธีสังคมมิติ โดยการให้กลุ่มรายงานเกี่ยวกับเจตคติของเขาต่อคนอื่นๆ ในกลุ่มเดียวกัน

โดยสรุปแล้วการวัดเจตคติมีด้วยกันหลากหลายวิธี ในการเลือกรูปแบบที่จะนำมาวัดเจตคตินั้น จำเป็นต้องศึกษาสิ่งที่ต้องการวัดว่าวัตถุประสงค์ของการวัดคือสิ่งใด แล้วจึงเลือกรูปแบบที่สามารถวัดเจตคติได้ครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการวัดต่อไป สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาเครื่องมือวัดเจตคติที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน โดยมีลักษณะเป็นการรายงานตนเอง (Self-Report) มีสิ่งเร้าเป็นข้อความ มาตรฐานเป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งสามารถใช้กับคนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณน้อยกว่าวิธีการอื่นๆ และผู้ตอบสามารถตอบได้โดยอิสระ อีกทั้งยังมีความชัดเจนในเชิงทฤษฎี ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนของพิทักษ์ วงแหวน (2546: 124-125) โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับและพัฒนาขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3.1 ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

นักจิตวิทยา และนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไว้ดังนี้ แมคเคลแลนด์ และคนอื่นๆ (McClelland; et al. 1953: 110-111) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ลุล่วงไปด้วยดี โดยแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ (Standard of Excellence) หรือทำดีกว่าบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มีความรู้สึกสบายใจเมื่อประสบผลสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว

แอทกินสัน (Atkinson. 1966: 240-241) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าเป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลทราบว่าภาระกระทำของตนเองจะต้องได้รับการประเมินจากตัวเองหรือได้รับการประเมินจากบุคคลอื่น ซึ่งการประเมินนั้นเปรียบเทียบกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม ส่วนผลจากการประเมินอาจเป็นสิ่งที่พอใจเมื่อปฏิบัติจนสำเร็จหรือไม่พึงพอใจเมื่อปฏิบัติไม่สำเร็จ

เฮอ์แมน (Herman. 1970: 353) ได้อธิบายว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความต้องการได้รับผลสำเร็จจากการกระทำในสิ่งที่ยาก ต้องการเอาชนะอุปสรรค และบรรลุถึงมาตรฐานอันดีเลิศต้องการเป็นคนเก่ง มีความสามารถในการแข่งขันและเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเอง โดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นอัจฉริยะ

สุชาติ สุธรรมารักษ์ (2531: 186-187) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความปรารถนา ความมุ่งหวังที่จะได้รับความสำเร็จในกิจกรรมต่างๆ มีความต้องการที่จะเป็นผู้นำในการทำงานอย่างอิสระ มีความเพียรพยายามฝ่าฟันอุปสรรคที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันสูงเด่นที่ตั้งไว้

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 140) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลมีความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ทั้งในหน้าที่การงาน และเรื่องราวส่วนตัวให้สำเร็จลุล่วง

สุรางค์ คุ้มตระกูล (2544: 172) ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง แรงจูงใจที่เป็นแรงขับให้บุคคลพยายามที่จะประกอบพฤติกรรมที่จะประสบสัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานความเป็นเลิศ (Statement of Excellent) ที่ตนเองตั้งไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 196) ให้ความหมายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง แรงจูงใจที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้ได้รับความสำเร็จ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความมานะพยายามอดทน ทำงานมีแผน ตั้งระดับความหวังไว้สูง และพยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อารี พันธุ์มณี (2546: 271) ให้ความหมายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ให้ดีและประสบความสำเร็จ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาหรือความพยายามที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยนักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความพยายามอย่างเต็มที่ เมื่อมีอุปสรรคก็คิดหาวิธีการและแนวทางในการแก้ไขให้สำเร็จอย่างไม่ย่อท้อ รู้สึกสบายใจเมื่อพบกับความสำเร็จ และรู้สึกกังวลเมื่อพบกับความล้มเหลว

3.2 ความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ถือว่าเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ และมีอิทธิพลต่อความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน กล่าวคือ ถ้าเราปรารถนาที่จะทำสิ่งใดให้สำเร็จนั้นคือมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทำให้เรามีความพยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มากขึ้น จะมีความรู้สึกวิตกเมื่อทำงานไม่ได้ผล และจะมีความสุขเมื่อประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และมีพลังที่จะทำงานอย่างเต็มที่ (McClelland, 1961: 207-256) ซึ่งคล้ายกับเพราพรรณ เบลิเยนน์ (2542: 326) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เพราะเป็นสิ่งที่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพลัง คือ มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง มีความพยายาม ตั้งใจเรียน และมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะทำกิจกรรมให้ได้รับความสำเร็จ

เห็นได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์พึงมี เพื่อจะได้มีจุดมุ่งหมายในชีวิต มีความหวัง มีความมานะพากเพียร เพื่อไปให้ถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

3.3 ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แมคเคลแลนด์ (McClelland; & et. al. 1953: 207-250) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ซึ่งมีลักษณะตรงกับที่ จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์ (2532: 106-107) กล่าวไว้เช่นกัน คือ

1. มีความกล้าเสี่ยง (Moderate Risk Talking) บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้น จะมีการตัดสินใจเด็ดเดี่ยวในการทำงานที่ใช้ความสามารถ และมีความพอใจที่จะเลือกทำงานที่ยาก เนื่องจากมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

2. มีความกระตือรือร้น (Energetic) หรือมีการกระทำที่แปลกใหม่ อันเป็นการทำให้ตนเองมีความรู้สึกว่าจะประสบความสำเร็จ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไม่ได้ขยันขันแข็งไปทุกกรณีแต่จะมีความมานะพากเพียรต่อสิ่งท้าทายความสามารถของตนเอง และจะทำให้ตนเองมีความรู้สึกว่าจะทำงานสำเร็จจุล่งไป

3. มีความรับผิดชอบในตนเอง (Individual Resopnsibility) เป็นความพยายามทำงานให้สำเร็จ เพื่อความพอใจของตนเอง แต่ไม่ได้หวังให้คนอื่นยกย่องตนและชอบความมีเสรีภาพในการคิดหรือกระทำสิ่งใดๆ โดยไม่ต้องให้คนอื่นมาบงการ

4. มีความรู้เกี่ยวกับผลของการตัดสินใจของตนเอง (Knowledge of Result)

5. มีความสามารถในการคาดผลล่วงหน้า (Anticipation of Future Possibility) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักเป็นผู้ที่มีแผนระยะยาว เพื่อดำเนินการอย่างมีเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

เฮอร์แมน (Herman. 1970: 354-355) ได้สรุปลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

1. มีความทะเยอทะยาน
2. มีความหวังอย่างมากว่าตนจะประสบผลสำเร็จ ถึงแม้ว่าผลจากการกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาส

3. มีความพยายามไต่เต้าไปสู่สถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น

4. มีความอดทนทำงานยากๆ ได้เป็นเวลานาน

5. เมื่องานที่กำลังทำอยู่ถูกขัดจังหวะ หรือถูกรบกวน ก็จะพยายามทำต่อไปจนสำเร็จ

6. มีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งและสิ่งต่างๆ จะผ่านพ้นไปอย่างรวดเร็ว จึงควรรีบทำสิ่งต่างๆ ให้ทันเวลา

7. คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก

8. ในการเลือกเพื่อนร่วมงานก็จะเลือกเพื่อนที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก

9. ต้องการให้ตนเองเป็นที่รู้จักแก่ผู้อื่น โดยพยายามทำงานของตนให้ดี

10. พยายามปฏิบัติงานให้ดีอยู่เสมอ

ไวเนอร์ (Weiner. 1972: 203-215) ได้สรุปลักษณะเด่นของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเปรียบเทียบกับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไว้ดังนี้

1. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ตั้งใจทำงานดีกว่า อดทนต่อความล้มเหลวสูง ชอบเลือกงานที่สลับซับซ้อนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ชอบริเริ่มกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยความคิดของตนเองมากกว่า และภูมิใจที่ได้เลือกงานยากมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

พรอร์นี ชูทซ์ เจนจิต (2538: 513-514) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นความต้องการที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วง ซึ่งบางคนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง บางคนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

1. ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

1.1 เป็นผู้มีความมานะบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่างๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง

1.2 เป็นผู้ทำงานมีแผน

1.3 เป็นผู้ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง

2. ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2.1 เป็นผู้ทำงานแบบไม่มีเป้าหมาย

2.2 ตั้งเป้าหมายไปในวิธีทางที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว อาจจะต้องตั้งเป้าหมายง่ายหรือยากเกินไป ตั้งเป้าหมายไว้ง่ายๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดหวัง ส่วนพวกที่ตั้งไว้ยากเกินไปนั้นเพราะรู้ว่าอาจจะต้องล้มเหลวอีก แต่ล้มเหลวเพราะการทำงานยากรักษาหน้าตัวเองได้ดีกว่า

2.3 ตั้งระดับความคาดหวังไว้ต่ำ

เพราะพรรณ เบลิเยนญ์ (2542: 325-326) ได้กล่าวถึงผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. ลักษณะนิสัยเป็นผู้ที่แสดงความกล้าเสี่ยงที่จะทำสิ่งต่างๆ ต้องการเอาชนะอุปสรรค มีความทะเยอทะยาน มีความพยายาม มีกำลังใจที่จะเอาชนะความเบื่อหน่าย และความเหนื่อย
2. ลักษณะทางสังคม คือ ต้องการมีชื่อเสียงในสังคม
3. ด้านความต้องการมีความต้องการความสุขสบายทางกาย ความมั่งคั่งสมบูรณ์ และครอบครองสิ่งต่างๆ มากกว่าผู้อื่น
4. เป็นผู้ที่ต้องการทำกิจกรรมให้มีมาตรฐานสูงสุด ต้องการทำสิ่งต่างๆ ให้ได้ดีและการทำกิจกรรมต่างๆ ให้ได้ดีนั้นเพื่อให้มีมาตรฐานสูงส่ง
5. ทักษะคติเกี่ยวกับความสำเร็จ พยายามทำสิ่งยากๆ ให้สำเร็จอย่างดี
6. ความเป็นอิสระ เช่น ต้องการความเป็นอิสระในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างรวดเร็วเป็นตัวของตัวเอง ดำเนินการตามการตัดสินใจของตนเอง ต้องการเป็นคนแปลกไปจากคนอื่นหรือมีสิ่งต่างๆ ที่ไม่เหมือนผู้อื่น
7. ความรู้สึกผิด (Guilt) จะรู้สึกไม่สบายใจเนื่องมาจากสาเหตุ 2 ประการ คือ ทำสิ่งใดไม่ได้ดีอย่างที่ตั้งใจ และทำผิด (ถ้าเป็นความรู้สึกผิดด้านอื่น จะพิจารณาว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ)
8. ความต้องการความรู้ อยากรู้ได้ความรู้ อยากรู้มีความเข้าใจ และสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ดี
9. จุดมุ่งหมายในชีวิต เป็นผู้มีความหวัง ต้องการความสำเร็จในชีวิต ต้องการรางวัลยิ่งใหญ่ในอนาคตมากกว่ารางวัลเล็กๆ น้อยๆ ที่ได้รับในปัจจุบัน
10. เป็นผู้ที่มีความใส่ใจ กับความเป็นไปได้ของความสำเร็จในงานที่ทำอยู่ สามารถทำนายสถานการณ์ได้อย่างเฉียบแหลม เป็นผู้ได้รับความสำเร็จมากกว่าล้มเหลว

จากลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะชอบทำงานที่ท้าทายความสามารถ มีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง มุ่งมั่นพยายามทำงานให้สำเร็จ รู้สึกภาคภูมิใจเมื่อทำงานได้สำเร็จจุลวงอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงกันข้ามกับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะมีลักษณะที่พยายามเลี่ยงงานที่ต้องใช้ความพยายามสูง กำหนดเป้าหมายหรือระดับความคาดหวังไว้ต่ำ เพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว

3.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3.2.1 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (McClelland's Achievement Motivation Theory) (McClelland. 1961: 36-62) ได้จำแนกแรงจูงใจทางสังคมเป็น 3 ประเภทคือ

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) ได้แก่ ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อพบกับความล้มเหลว

2. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ต้องการเป็นที่นิยมชมชอบหรือรักใคร่ชอบพอของคนอื่น สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น

3. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้มาซึ่งอิทธิพลที่เหนือกว่าคนอื่น ๆ ในสังคม ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจเพราะจะเกิดความรู้สึกว่าหากทำอะไรได้เหนือกว่าคนอื่นถือเป็นความภาคภูมิใจ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงจะเป็นผู้ที่พยายามควบคุมสิ่งต่างๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

3.2.2 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแอทคินสัน (Atkinson. 1966: 264) ได้เสนอทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ซึ่งเชื่อว่าเป็นสิ่งกระตุ้นหรือแรงผลักดันให้บุคคลประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Ta) นั้น ขึ้นอยู่กับผลรวมขององค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. สิ่งโน้มนำาวจิตใจที่นำไปสู่ความสำเร็จ (Tendency to Approach Success: Ts) ซึ่งได้จากผลคูณของตัวประกอบ 3 ตัว ดังสมการ

$$Ts = Ms \times Ps \times Is$$

เมื่อ Ms แรงจูงใจที่มุ่งสู่ความสำเร็จ หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
Ps ความเข้มข้นของความมุ่งหวัง หรือโอกาส (Probability) ของความสำเร็จ
Is ค่าของสิ่งที่ล่อใจ (Incentive Value) ที่เป็นเป้าหมายของความสำเร็จ

2. สิ่งโน้มนำาวจิตใจที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว (Tendency to Avoid Failure: Taf) ซึ่งขึ้นอยู่กับผลคูณของตัวประกอบ 3 ตัว ดังสมการ

$$Taf = Maf \times Pf \times If$$

เมื่อ Maf แรงจูงใจที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว
Pf โอกาสที่จะประสบความล้มเหลว
If ค่าของสิ่งที่ล่อใจที่เป็นเป้าหมายของความล้มเหลว ค่านี้นี้ปกติจะมีค่าลบ
ซึ่ง Pf = 1 - Ps

3. สิ่งยั่วยุหรือองค์ประกอบจากภายนอก (Extrinsic Motivation to Perform the Task) ซึ่งทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกปรารถนาอยากจะทำประกอบกิจกรรมนั้น ดังนั้น อาจสรุปทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแอทคินสันในรูปแบบการได้ดังนี้

$$Ta = Ts + Taf + Text$$

$$= (Ms \times Ps \times Is) + (Maf \times Pf \times If) + Text$$

3.2.3 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Theory of Motivation) มาสโลว์ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2528: 223-224; อ้างอิงจาก Maslow. 1970) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีความต้องการที่จะตอบสนองให้กับความต้องการของตนเองทั้งสิ้นซึ่งความต้องการของมนุษย์นี้มีมากมายหลากหลายด้วยกัน มาสโลว์ได้นำเสนอความต้องการเหล่านี้มาจัดเรียงลำดับจากความต้องการขั้นต่ำสุดไปหาความต้องการขั้นสูงสุดซึ่งแบ่งเป็น 5 ชั้น โดยที่มนุษย์จะแสดงความต้องการขั้นสูงๆ ถ้าความต้องการในขั้นต้นๆ ได้รับการตอบสนองเสียก่อน ลำดับขั้นทั้ง 5 ของความต้องการของมาสโลว์ที่เรียงจากความต้องการขั้นต่ำสุดไปหาความต้องการขั้นสูงสุดได้แก่

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need) ได้แก่ ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Need) ได้แก่ ความมั่นคง ความอบอุ่น
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Need) ได้แก่ ความรักแบบพี่น้อง ความรักเคารพติดตามารดา ความรักระหว่างเพศ ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ฯลฯ
4. ความต้องการเกียรติ ชื่อเสียง (Esteem Need) ได้แก่ การได้รับยกย่องสรรเสริญในสังคม
5. ความต้องการการยอมรับ ความสามารถของตนเอง (Self-Actualization Need) ได้แก่ ความอยากแสดงความสามารถที่มีอยู่สูงสุดของตนเองแก่ผู้อื่นในสังคม ความต้องการความเข้าใจรวมทั้งความอยากรู้อยากเห็นด้วย

สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นมี 3 ทฤษฎี จากการศึกษาทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961: 36-62) ซึ่งแมคเคลแลนด์ ได้แบ่งแรงจูงใจทางสังคมเป็น 3 ประเภท ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) ซึ่งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะส่งผลให้บุคคลมีความพยายามจะหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วง พยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ เมื่อพบกับปัญหาและอุปสรรคก็จะพยายามหาทางแก้ไขเพื่อให้ได้มา ซึ่งเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทฤษฎีที่สอง คือ ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแอทคินสันอาศัยพื้นฐานทฤษฎีการตัดสินใจเพื่อทำนายแนวโน้มของพฤติกรรมมุ่ง

ผลสัมฤทธิ์ แอทคินสันเชื่อว่าสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ สิ่งโน้มน้าวจิตใจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ สิ่งโน้มน้าวจิตใจที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว และสิ่งยั่วยุหรือองค์ประกอบจากภายนอก และทฤษฎีที่สาม คือ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ มาสโลว์ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 5 ชั้น โดยที่มนุษย์จะแสดงความต้องการชั้นสูงๆ ถ้าความต้องการในชั้นต้นๆ ได้รับการตอบสนองเสียก่อน

3.5 การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961: 36-62) วัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยวิธีที่เรียกว่าเทคนิคการฉายภาพ (Projective Technique) จากแบบทดสอบ TAT (Thematic Apperception Test) ซึ่ง เมอร์เรย์เป็นผู้สร้างขึ้น การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยวิธีนี้จะใช้ภาพที่มีความหมายคลุมเครือแต่มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการศึกษา เพื่อเป็นสิ่งเร้าให้บุคคลเกิดการตอบสนอง แล้วนำเอาสิ่งที่บุคคลตอบสนองไปวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่แมคเคลแลนด์กำหนดไว้

สุพจน์ ลินสุวงศ์วัฒน์ (2527: 31) กล่าวว่า การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จัดว่าเป็นการวัดบุคลิกภาพด้านหนึ่ง ซึ่งการวัดบุคลิกภาพเป็นเรื่องที่วัดได้ยากเมื่อเทียบกับการวัดในสิ่งอื่นๆ นักจิตวิทยาได้พยายามสร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อวัดบุคลิกภาพนั้น ซึ่งดูย ชุมสาย (สุพจน์ ลินสุวงศ์วัฒน์, 2527: 31; อ้างอิงจาก ดูย ชุมสาย, 2508: 364-376. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน.) ได้สรุปว่าการวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอยู่ 5 วิธี คือ

1. วิธีการสังเกต การสังเกตเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ทุกแขนงตั้งแต่ประสบการณ์อันซับซ้อน
2. วิธีการทดสอบ การทดสอบประกอบด้วยข้อความต่างๆ หลายสิบข้อที่ผู้ทดสอบตั้งขึ้นโดยถือเอาปกติวิสัยของคนทั่วไปเป็นมาตรฐาน ซึ่งบางข้อเป็นคำถามเกี่ยวกับความกลัว ความวิตกกังวล ความนิยมลัทธิการเมืองหรือเศรษฐกิจ ความสนใจในสิ่งต่างๆ หรือปฏิกิริยาที่คนทำอยู่เสมอๆ เมื่อตกอยู่ในสภานั้นๆ เป็นต้น ผู้ถูกทดสอบต้องร่วมมือร่วมใจกับผู้ทดสอบในการตอบคำถามต่างๆ เพื่อให้การสอบได้ผลตามวัตถุประสงค์
3. การประมาณค่าโดยการเลือกลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นเครื่องเช็ดชูให้บุคลิกภาพเด่นสะดุดตา เช่น ความสงบเสงี่ยม แล้วหลายๆ คนช่วยกันประมาณค่าว่าบุคลิกภาพของผู้ถูกประมาณค่านั้นตกอยู่ในขั้นไหน คือมีความสงบเสงี่ยมมากน้อยเพียงใด
4. การวิเคราะห์ตัวเอง คือ การประมาณค่าตนเอง แบบวิเคราะห์ตนเองจะเป็นแบบคำถามปรนัย จะเป็นประโยชน์ในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน

5. การสัมภาษณ์มีหลักคล้ายกับการวิเคราะห์ตนเอง ต่างกันที่ผู้สัมภาษณ์มาตั้งคำถามให้เราติดตามเพื่อให้เราวิเคราะห์ตนเอง ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้จัดบันทึกและประมาณค่าบุคลิกภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่วัดว่าถูกสอบบุคลิกภาพ

โดยสรุปแล้วการวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีด้วยกันหลากหลายวิธี ในการเลือกรูปแบบที่จะนำมาวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น จำเป็นต้องศึกษาสิ่งที่ต้องการวัดว่าวัตถุประสงค์ของการวัดคือสิ่งใด แล้วจึงเลือกรูปแบบที่สามารถวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการวัดต่อไป สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาเครื่องมือวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นการรายงานตนเอง (Self-Report) มาตราวัดเป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งสามารถใช้กับคนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณน้อยกว่าวิธีการอื่น ๆ และผู้ตอบสามารถตอบได้โดยอิสระ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน จันทรพูน (2545: 104) โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับและพัฒนาขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง

4.1 ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง

การรับรู้ความสามารถของตนเอง ได้มีนักวิชาการตลอดจนนักจิตวิทยา ได้ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเองไว้ดังนี้

ซัง (Shunk. 1983: 89) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นเป็นการรับรู้ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมของตนว่า ตนเองนั้นสามารถกระทำได้ดีเพียงใด และการรับรู้ความสามารถของตนยังมีผลต่อการเลือกสิ่งที่จะกระทำ ความพยายาม และความอดทนต่อความยากลำบากเพื่อให้การกระทำนั้นประสบผลสำเร็จ

แบนดูรา (Bandura. 1986: 391) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง ดังนี้ การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองว่าสามารถกระทำพฤติกรรมบางอย่างในสภาพที่เฉพาะเจาะจงหรือไม่ ซึ่งในสภาพนั้นบางครั้งอาจจะมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน มีความแปลกใหม่ ไม่สามารถทำนายสิ่งที่เกิดขึ้นได้ และสถานการณ์เหล่านั้นมักจะทำให้บุคคลเกิดความเครียดขึ้นได้ ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่เขามีอยู่ การรับรู้ความสามารถของตนเองนี้สามารถใช้ทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้

วิลาสลักษณ์ ชิววลลี (2542: 175) ให้ความหมายการรับรู้ความสามารถของตนเองว่า หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าตนมีความสามารถที่จะจัดระบบและกระทำเพื่อให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้

วรรณกร หมอยาดี (2544: 45) ได้สรุปความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเองว่า หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกโดยสามารถประเมินได้ว่าตนเองจะประสบผลสำเร็จเพียงใดในแต่และสถานการณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลต่อการเลือกกระทำ ความพยายาม และความอดทนต่อความยากลำบาก เพื่อให้การกระทำนั้นประสบผลสำเร็จ และยังสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้

จากความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง สรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง หมายถึง การประเมินความสามารถของตนเอง ว่าสามารถกระทำพฤติกรรมบางอย่างในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจงได้หรือไม่ เพียงใด การรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลต่อการแสดงออกถึงความพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นให้บรรลุเป้าหมายตามความสามารถของบุคคลนั้นเชื่อว่ามีอยู่

4.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง

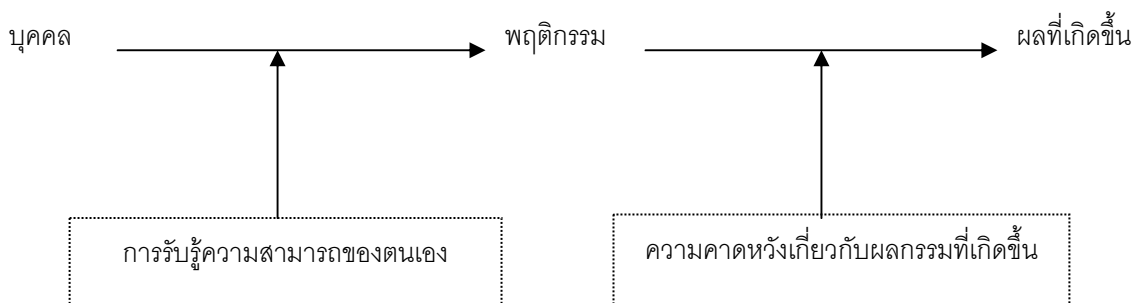
ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy Theory) มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura's Social Cognitive Theory) ซึ่งอธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล เป็นผลเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

1. พฤติกรรม (B)
2. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (E)
3. ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคล (P)

ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 นี้ มีความสัมพันธ์กันแบบ 2 ทาง คือ ต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกันเรียกความสัมพันธ์ลักษณะนี้ว่า ปัจจัยกำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) ซึ่งหมายความว่าถ้าองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปก็จะมีผลทำให้องค์ประกอบอื่นๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การกำหนดซึ่งกันและกันขององค์ประกอบดังกล่าวไม่ได้หมายความว่าทั้ง 3 องค์ประกอบนั้นจะมีอิทธิพลในการกำหนดซึ่งกันและกันอย่างเท่าเทียมกันบางองค์ประกอบอาจมีอิทธิพลมากกว่าอีกองค์ประกอบหนึ่งและอิทธิพลของทั้ง 3 องค์ประกอบนั้นไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน แต่ต้องอาศัยเวลาในการที่องค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ

บุคคลจะตัดสินใจว่าจะกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งหรือไม่นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าจะสามารถทำงานได้

ในระดับใด ในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรม เป็นการตัดสินใจว่าผลกรรมใดจะเกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าว ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541: 58; อ้างอิงจาก Bandura. 1977)

การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองนี้มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคล ถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงและมีความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นสูง บุคคลนั้นจะมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างแน่นอน หากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำและมีความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่เกิดขึ้นต่ำด้วย หรือมีความคาดหวังในส่วนใดส่วนหนึ่งไปในทางตรงข้ามบุคคลก็มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ดังภาพประกอบ 3

ความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่เกิดขึ้น

		สูง	ต่ำ
การรับรู้ความสามารถ ของตนเอง	สูง	มีแนวโน้มที่จะกระทำแน่นอน	มีแนวโน้มที่ไม่กระทำ
	ต่ำ	มีแนวโน้มที่จะไม่กระทำ	มีแนวโน้มที่จะไม่กระทำแน่นอน

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรมที่เกิดขึ้นต่อการตัดสินใจกระทำของบุคคล (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541: 59; อ้างอิงจาก Bandura. 1978)

การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการที่บุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมต่างๆ ออกมา ซึ่งการที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเองและส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นตามมาหลังจากที่ได้กระทำพฤติกรรม ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ต่อการกระทำพฤติกรรมของบุคคล คือ ถ้าบุคคลรับรู้ความสามารถของตนในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งสูง จะมีแนวโน้มกระทำพฤติกรรมนั้นสูงด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองในการกระทำพฤติกรรมนั้นต่ำ บุคคลก็จะมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นต่ำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้นเลย อย่างไรก็ตามแม้ว่าบุคคลจะรับรู้ความสามารถของตนเองสูง แต่บุคคลอาจจะไม่กระทำพฤติกรรมก็ได้ ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้ (Bandura. 1986: 395-399)

1. ขาดสิ่งจูงใจหรือภาวะกระตุ้นให้กระทำพฤติกรรม แม้ว่าบุคคลจะรับรู้ความสามารถของตนเองเพียงพอสำหรับกระทำพฤติกรรม แต่อาจไม่กระทำพฤติกรรมก็ได้ ถ้าเขาคิดว่าไม่ได้รับผลตอบแทนใดๆ หรืออาจจะยับยั้งพฤติกรรมนั้นไว้ ถ้าบุคคลกำลังขาดทรัพยากร อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่จำเป็น
2. ความผิดพลาดการประเมินผลกรรมที่เกิดขึ้น หากบุคคลประเมินผลกรรมที่ตนเองจะได้รับจากการกระทำผิดพลาดไป จะทำให้บุคคลรู้สึกที่ไม่คุ้มค่าที่ตนจะกระทำพฤติกรรมนั้น
3. ความไม่ทันการณ์ในการประเมินความสามารถของตน เนื่องจากประสบการณ์ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ หากบุคคลไม่ได้ประเมินตนเองอยู่ตลอดเวลา จะทำให้ตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนผิดพลาด มีผลให้บุคคลไม่กระทำพฤติกรรม
4. การประเมินการรับรู้ความสามารถของตนผิดพลาดไป บางครั้งบุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานโดยภาพรวมสูง แต่กลับเชื่อความสามารถของตนเองในการทำงานส่วนหนึ่งที่จำเพาะผิดพลาดไป โดยประเมินว่าตนเองมีความสามารถในการทำงานส่วนที่จำเพาะต่ำ ดังนั้น แม้จะรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานในภาพรวมสูง แต่บุคคลก็จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น
5. การประเมินความสำคัญของทักษะย่อยๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการกระทำพฤติกรรมผิดพลาด การที่บุคคลคิดว่าเขาขาดทักษะหรือมีทักษะต่างๆ ไม่เพียงพอจะทำให้เขาไม่กระทำพฤติกรรมนั้น
6. เป้าหมายของการกระทำพฤติกรรมคลุมเครือ ไม่ชัดเจน และไม่สามารถปฏิบัติได้
7. การรู้จักตนเองที่ไม่ถูกต้องอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่ไม่ชัดเจน หรืออาจถูกบังคับให้กระทำ หรือได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจากภายนอก

4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง

แบนดูรา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541: 59; อ้างอิงจาก Bandura. 1978) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีพื้นฐานหรือพัฒนามาจากปัจจัยหลัก 4 ปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. การกระทำที่ประสบความสำเร็จ (Enactive Attainment) เป็นแหล่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองมากที่สุด เพราะเป็นประสบการณ์ความสำเร็จที่แท้จริงของบุคคล ความสำเร็จทำให้บุคคลประเมินความสามารถของตนเองสูงขึ้น ในขณะที่ความล้มเหลวจะทำให้บุคคลประเมินความสามารถของตนเองต่ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าความล้มเหลวนั้นไม่มีข้อบ่งชี้ที่เด่นชัดว่าเกิดขึ้นเนื่องจากการขาดความพยายาม บุคคลก็จะยิ่งเพิ่มความมั่นคงของการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับนี้ไว้ และมีแนวโน้มที่จะแผ่ขยายไปยังสภาพการณ์ที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะสถานการณ์ที่ตนแน่ใจว่าไม่เคยกระทำสำเร็จเลย

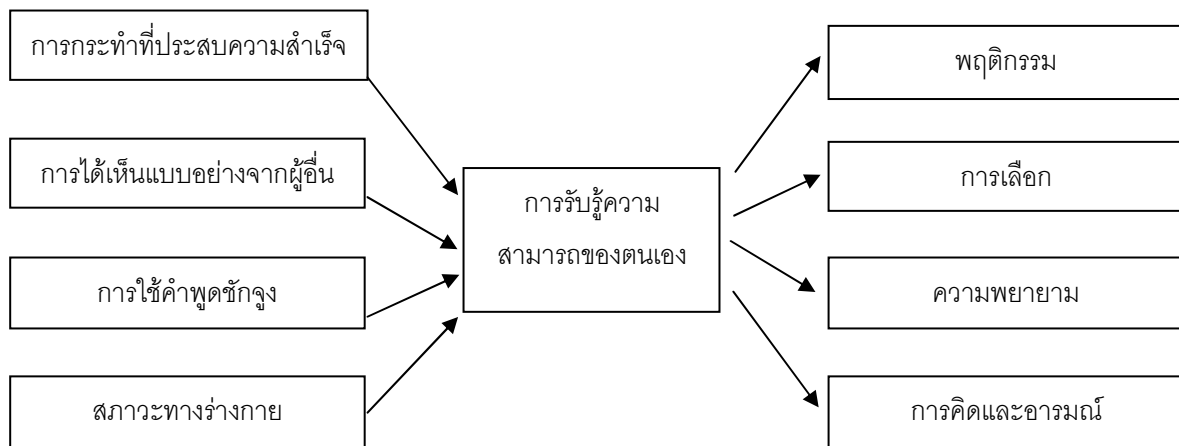
2. การได้เห็นแบบอย่างจากผู้อื่น (Vicarious Experience) การรับรู้ความสามารถของตนเองจะได้รับอิทธิพลส่วนหนึ่งมาจากการได้เห็นประสบการณ์ที่ผู้อื่นประสบความสำเร็จ เมื่อบุคคลได้เห็นบุคคลอื่นกระทำพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันแล้วประสบผลสำเร็จและพฤติกรรมนั้นตนก็สามารถทำได้ เช่นกันก็จะสามารถเพิ่มความรู้สึกที่ตนเองมีความสามารถและทำให้บุคคลนั้นมีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มมากขึ้น

3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) การพูดชักจูงเป็นการใช้คำพูดเพื่อพยายามทำให้บุคคล มีความมั่นใจ มีกำลังใจที่จะกระทำพฤติกรรมเพื่อให้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งจะส่งผลให้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้ชักจูงด้วย นั่นคือผู้ชักจูงต้องมีความน่าเชื่อถือ น่าไว้วางใจและจะต้องเป็นผู้ที่มีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อผู้ถูกชักจูงด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้ชักจูงต้องพูดในสิ่งที่เป็นไปได้ หากคำพูดที่ใช้ชักจูงไม่ตรงกับความเป็นจริงอาจก่อให้เกิดความล้มเหลวซึ่งจะทำให้ผู้ชักจูงไม่ได้รับความเชื่อถือ และขาดความไว้วางใจจากผู้ถูกชักจูง

4. สภาวะทางร่างกาย (Physiological State) บุคคลมักจะใช้ข้อมูลด้านสภาวะทางร่างกายในการตัดสินความสามารถของตนเอง เช่น การตื่นเต้นมากเกินไป จะทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมให้ดีได้ บุคคลคาดว่าตนเองจะทำได้สำเร็จเมื่อสภาวะทางกายไม่ปั่นป่วนหรือเครียด การฝึกให้บุคคลลดสภาวะกระตุ้นทางอารมณ์ลงได้จะช่วยเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตน และช่วยเพิ่มผลการปฏิบัติงาน สภาวะทางกายดังกล่าวรวมถึงความอ่อนล้า ความเหนื่อยหอบ และความเจ็บปวดด้วย

การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น สามารถเกิดขึ้นได้จากปัจจัยหลายอย่างที่กล่าวมา ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง หรืออาจเกิดจากการผสมผสานกันก็ได้ และจากทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy Theory) ของแบนดูราที่กล่าวมาสามารถแสดงได้โดยภาพประกอบ 4

ที่มาของการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ภาพประกอบ 4 ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองของแบนดูรา (Self-Efficacy Theory)
(วิลลาสลักษณ์ ชั้ววลี. 2542: 100; อ้างอิงจาก Bezt. 1992)

4.4 การรับรู้ความสามารถของตนเองกับการเรียนรู้

การรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลต่อผลพฤติกรรมของบุคคลในหลายๆ ด้านด้วยกันโดยผ่านกระบวนการหลัก 4 ประการ ดังนี้ (วิลลาสลักษณ์ ชั้ววลี. 2542: 175-176)

1. กระบวนการรู้คิด (Cognitive Process) การรับรู้ความสามารถของตนเองมีแบบแผนการคิดที่สามารถส่งเสริมหรือบั่นทอนผลการปฏิบัติงานได้ บุคคลจะตีความสถานการณ์และคาดการณ์ในอนาคตอย่างไรขึ้นอยู่กับว่าเขามีความเชื่อในความสามารถของตนเอง คนที่เชื่อว่าตนเองมีความเชื่อในความสามารถสูง จะมองสถานการณ์ที่เป็นภาพความสำเร็จและเป็นสิ่งที่นำทางการกระทำของเขา ส่วนคนที่ตัดสินว่าตนเองด้อยความสามารถจะตีความสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนว่าเป็นความเสี่ยงและมีแนวโน้มจะมองเห็นภาพความล้มเหลวอยู่ในอนาคต

2. กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) ความสามารถที่จะจูงใจตนเองและกระทำตามที่ตั้งเป้าหมายจะมีพื้นฐานมาจากกระบวนการคิด ขณะที่คิดคาดการณ์ในอนาคตจะทำให้เกิดแรงจูงใจและการควบคุมการกระทำของตนเองได้ กล่าวคือ สิ่ง que คิดคาดการณ์ในอนาคตจะทำให้เกิดแรงจูงใจและการกระทำซึ่งถูกควบคุมด้วยการกำกับของตน บุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนเองและตั้งเป้าหมายไว้สูงจะมีแรงจูงใจในการกระทำและจะปฏิบัติงานได้ดีกว่าคนที่สงสัยในความสามารถของตนเอง

3. กระบวนการด้านความรู้สึก (Affective Process) การรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลกระทบต่อประสบการณ์ทางอารมณ์โดยผ่านการควบคุมตนเองทางด้านการคิด การกระทำ และความรู้สึกใน

ด้านการคิด ความเชื่อในความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อความสนใจและการตีความเหตุการณ์ในชีวิตที่อาจให้ความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบก็ได้ การรับรู้ความสามารถของตนเองจะจัดการกับสภาวะทางอารมณ์ โดยการส่งเสริมการกระทำที่มีประสิทธิผลเพื่อเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ได้ ส่วนด้านความรู้สึกจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ว่าคุณสามารถทำให้สภาวะทางอารมณ์ของคุณที่ไม่ดีให้ดีขึ้นได้หรือไม่

4. กระบวนการเลือก (Selection Process) บุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงกิจกรรมและสภาพการณ์ที่เขาเชื่อว่ายากเกินความสามารถของเขา และบุคคลจะกระทำกิจกรรมและเลือกสิ่งแวดล้อมที่เขาแน่ใจว่ามีความสามารถที่จะจัดการได้ ผู้ที่ยังมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะเลือกกิจกรรมที่มีความท้าทาย

จากการศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองกับการเรียนรู้จะเห็นได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองมีผลต่อการกระทำของบุคคล กล่าวคือ บุคคล 2 คน อาจมีความสามารถไม่แตกต่างกันแต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกัน โดยผ่านกระบวนการ 4 กระบวนการ คือ กระบวนการรู้คิด กระบวนการจูงใจ กระบวนการด้านความรู้สึกและกระบวนการเลือก จากเหตุผลดังกล่าว ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่ต้องการเพิ่มระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองก็ควรที่จะส่งเสริมผู้เรียนได้โดยผ่านกระบวนการเหล่านี้

4.5 การวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ลี และบอบโก (Lee; & Bobko. 1994: 364-369) ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองตามแนวทฤษฎีของแบนดูรา พบว่า มีวิธีการวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง 4 วิธีด้วยกัน ดังสรุปได้ต่อไปนี้

1. การวัดความเข้ม หรือความมั่นใจ (self-efficacy strength) เป็นวิธีการวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในมิติที่ 3 และเป็นวิธีที่นำมาใช้วัดการรับรู้ความสามารถของตนเองมากที่สุด การวัดทำได้โดยการถามผู้ตอบว่าเขาสามารถปฏิบัติงานที่มีความยากของงานเพิ่มขึ้นได้เพียงใด ข้อคำถามมักมีลักษณะให้ประเมินความมั่นใจจาก ไม่มี ความมั่นใจ จนถึง มีความมั่นใจเต็มที่

2. การวัดระดับความยาก (self-efficacy magnitude) เป็นวิธีการรับรู้ความสามารถของตนเองในมิติที่ 1 และเป็นวิธีที่นิยมนำมาใช้วัดการรับรู้ความสามารถของตนเองรองลงมา วิธีการวัดจะทำได้โดยการถามผู้ตอบว่าเขาสามารถปฏิบัติงานที่กำหนดให้ที่มีความยากขึ้นได้หรือไม่ คำตอบมักจะมีลักษณะเป็นมาตราส่วนชนิด ใช่ / ไม่ใช่ ถ้าตอบใช่ได้คะแนน 1 คะแนน ถ้าตอบไม่ใช่ได้คะแนน 0 คะแนน ดังนั้น หากได้คะแนนสูงก็แสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง

3. การวัดแบบผสม คือ การวัดที่ใช้ทั้งความเข้ม และขนาดของความยาก โดยการวัดแบบผสมนี้จะใช้ข้อคำถามเดียวแต่มีคำตอบแยกเป็น 2 ช่อง ช่องหนึ่งเป็นแบบ ใช่ / ไม่ใช่ อีกช่องหนึ่งจะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าหรือใช้เป็นร้อยละ

4. การวัดความเข้มและขนาดของความยากเหมือนวิธีที่ 3 แต่มีข้อแตกต่างกัน คือ แปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (Z-score)

5. การวัดความเข้มขั้นหรือความมั่นใจโดยใช้ข้อคำถามเพียงข้อเดียวเกี่ยวกับงานที่กำหนด แล้วให้ผู้ตอบประเมินค่าความมั่นใจของตนเองต่อการทำงานที่กำหนดนั้น

การวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง ไม่ว่าจะใช้วิธีใดก็จะพบว่าคะแนนที่ได้จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติงานของบุคคล

โดยสรุปแล้วการวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองมีด้วยกันหลากหลายวิธี ในการเลือกรูปแบบที่จะนำมาวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น จำเป็นต้องศึกษาสิ่งที่ต้องการวัดว่าวัตถุประสงค์ของการวัดคืออะไร แล้วจึงเลือกรูปแบบที่สามารถวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองได้ครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการวัดต่อไป สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาเครื่องมือวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน โดยมีลักษณะเป็นการรายงานตนเอง (Self-Report) มีสิ่งเร้าเป็นข้อคำถาม มาตราวัดเป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งสามารถใช้กับคนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณน้อยกว่าวิธีการอื่น ๆ และผู้ตอบสามารถตอบได้โดยอิสระ อีกทั้งยังมีความชัดเจนในเชิงทฤษฎี ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนของปวณิชรัตน์ มณีวรรณ (2548: 139) โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับและพัฒนาขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

5.1 ความหมายของการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

ครอบครัวถือเป็นสถาบันขั้นพื้นฐานในการเสริมสร้างและฝึกฝนพฤติกรรม ทักษะ และค่านิยมต่างๆ ของนักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มทักษะและความสามารถด้านต่างๆ ของนักเรียน

ละเมียด ลิ้มอักษร (2520: 15-16) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการศึกษาของเด็กในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สรุปได้ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สิ่งที่ผู้ปกครองควรอบรมสั่งสอนเพิ่มเติม ได้แก่

1. ให้เด็กรู้จักค่าของเงิน และรู้จักใช้เงินอย่างประหยัด
2. ให้เด็กได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบงานภายในบ้าน เพื่อเป็นการฝึกความรับผิดชอบต่อส่งเสริมความภาคภูมิใจ และความมั่นใจในตนเอง
3. ฝึกให้เด็กรู้จักให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ในบ้าน โรงเรียน และชุมชน
4. ช่วย让孩子ได้รับรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาที่ถูกต้องเพิ่มเติมจากเอกสารต่างๆ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สิ่งที่ผู้ปกครองควรอบรมสั่งสอนเพิ่มเติม ได้แก่

1. ควรส่งเสริมให้เด็กจัดตารางการทำงาน การเล่น และการพักผ่อนให้ได้สัดส่วนกัน ถ้างานทางโรงเรียนหนักอยู่แล้วก็ลดงานทางบ้านให้เบาลง และดูแลให้เด็กได้ทำงานที่โรงเรียนมอบหมาย ให้เสร็จเรียบร้อยก็จะช่วยให้เด็กได้รับผลสำเร็จอย่างดีในการเรียน

2. อบรมสั่งสอนให้เด็กรู้จักการคบเพื่อน และรู้จักการสมาคม
3. ให้โอกาสเด็กได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆ ของบ้าน เพื่อเป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อและความร่วมมือกับหมู่คณะ
4. ยินยอมให้เด็กใช้จ่ายเองและทำบัญชีรายรับรายจ่ายไว้ เพราะในขณะนี้เด็กได้เรียนทำบัญชีรับ-จ่ายมาแล้ว เป็นการช่วยให้การสอนทางโรงเรียนสมบูรณ์ขึ้น

5. ส่งเสริมให้เด็กตัดสินใจได้ถูกต้อง เช่น ทำการอบรมให้เด็กเห็นประโยชน์ของการอ่านหนังสือ เด็กก็จะสามารถใช้เหตุผลในการตัดสินใจใช้เวลาว่างอ่านหนังสือมากขึ้นด้วยความเต็มใจ การปล่อยให้เด็กได้รับผลจากการตัดสินใจผิดก็จะเป็นการช่วยให้เด็กตัดสินใจได้ดีขึ้น

6. ยั่วยุให้เด็กสนใจค้นคว้าหาความรู้โดยการเป็นกำลังใจให้เด็ก ตอบคำถามด้วยความเอาใจใส่และกระตือรือร้น ยั่วยุให้เด็กกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็นต่างๆ ตามความสนใจของเด็ก

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2526: 68-69) ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนต่อของนักเรียนในปกครอง สรุปได้ดังนี้

1. ให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่ สนใจในการเรียนและเข้าใจนักเรียนอย่างเพียงพอ
2. พยายามสังเกตเด็กที่อยู่ในปกครองของตนว่าชอบทำกิจกรรมอะไรบ้าง พยายามหาสิ่งที่มีประโยชน์ให้เด็กได้ทำตามความชอบ
3. ผู้ปกครองควรเลือกรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับนักเรียน และแบ่งเวลาในการดูโทรทัศน์ให้เป็นสัดส่วน
4. หาโอกาสพานักเรียนไปเที่ยวพักผ่อน และเปิดโอกาสให้ได้พบเห็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นการพักผ่อนแล้วยังเป็นการไปทัศนศึกษาอีกด้วย
5. จัดหาหนังสือที่ดีมีประโยชน์เหมาะสมสำหรับวัยของนักเรียนให้นักเรียนได้อ่าน

6. จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้น่าอยู่ มีบรรยากาศที่ดีเพื่อดึงดูดใจให้เด็กอยากอยู่บ้าน

ปณิตา นิตยาพร (2542: 32-34) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองในการช่วยแก้ปัญหาในการทำงาน โครงการ รายงาน การบ้าน หรือการสอบต่างๆ ของเด็กให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้ปกครองควรรู้วิธีการช่วยเหลือเด็กที่ถูกต้อง เหมาะสม วิธีการหนึ่งซึ่งเป็นแนวทางในการช่วยเหลือเด็กตามกระบวนการแก้ปัญหาและเหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย คือ วิธี Big Six ตามแนวคิดของ Eisenberg และคณะ (ปณิตา นิตยาพร. 2542: 32; อ้างอิงจาก Eisenberg; & Berkowitz. 1996. Helping with Homework: A Parent's Guide to Information Problem-Solving.) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1. การให้คำจำกัดความของงาน (Task Definition) เป็นการช่วยให้เด็กเข้าใจว่าเขากำลังจะทำอะไร ทำออกมาในรูปแบบใด และข้อมูลอะไรที่จะนำมาใช้ รวมทั้งต้องการข้อมูลมากเท่าไรถึงจะเพียงพอ

2. การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking Strategies) เป็นขั้นที่ผู้ปกครองพยายามให้เด็กมองภาพในมุมกว้าง และคิดถึงแหล่งข้อมูลทุกชนิดที่สามารถนำมาใช้ได้ และมองให้แคบลงโดยการเลือกแหล่งข้อมูลที่ตรงกับความต้องการด้วยตัวของเด็กเอง

3. การสืบค้นและการเข้าถึงข้อมูล (Location & Access) เป็นขั้นที่เข้าถึงข้อมูลนั้นๆ ที่เด็กได้เลือกไว้ และดึงเอาข้อมูลออกมา ซึ่งผู้ปกครองอาจช่วยโดยการพาเด็กไปยังแหล่งข้อมูลเหล่านั้น เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์

4. การนำข้อมูลมาใช้ (Use of Information) เป็นขั้นตอนที่ต้องการให้เด็กนำสิ่งที่ได้อ่าน ฟัง ทบทวน ตัดสินใจว่าข้อมูลใดมีความสำคัญและตัดทอนดึงข้อมูลสำคัญนั้นๆ ออกมา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ยากและใช้เวลามาก ดังนั้นผู้ปกครองอาจช่วยเด็กในการอ่านเฉพาะส่วนที่ค่อนข้างยาก รวมทั้งสอนวิธีการถ่ายสำเนาในหน้าที่สำคัญ หรือใช้ปากกาสีสวยๆ ชีดเส้นใต้ข้อมูลที่สำคัญเอาไว้

5. การสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis) เป็นการรวบรวมนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาเรียบเรียง และนำเสนอออกมาในการบ้านหรืองานที่เด็กได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจต้องใช้คอมพิวเตอร์เข้าช่วยในการเสนอข้อมูล ดังนั้นผู้ปกครองอาจช่วยเด็กในการสอนวิธีใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมต่างๆ หากไม่มีก็อาจหาหนทางให้เด็กใช้ที่โรงเรียน หรือบ้านเพื่อนก็ได้

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นที่ให้เด็กประเมินผลงานของตนเองว่ามีประสิทธิภาพหรือมีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร โดยการตอบคำถาม เช่น ผลงานที่ออกมาดีหรือไม่ คาดว่าจะได้คะแนนมากน้อยเท่าใด ถ้าต้องทำงานนี้อีกครั้งจะทำอย่างไรที่จะประหยัดเวลาและใช้ความพยายามน้อยลง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองติดตาม ดูแล เป็นกำลังใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน จัดหาอุปกรณ์การเรียน และหนังสือที่ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมในการเรียน สอนให้นักเรียนกล้าคิดกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่ตนสนใจ ตลอดจนถึงการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้น่าอยู่

5.2 ความสำคัญของการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตเด็ก โดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นตัวจักรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในด้านบุคลิกภาพ ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนความประพฤติและรวมไปถึงความสำเร็จในชีวิตของเด็กก็ว่าได้ ถ้าจะพิจารณาถึงความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนของเด็กแล้ว พ่อแม่ ผู้ปกครองก็มีส่วนอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีความมุ่งหวังต่อการประสบความสำเร็จของบุตรหลานของตน ย่อมต้องการให้เด็กได้รับการศึกษาในระดับสูงสุดเท่าที่จะทำได้และประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี พ่อแม่ผู้ปกครองที่เข้าใจจะให้ความสนใจในการศึกษาของเด็ก มีเวลาในการเอาใจใส่ดูแลการเรียนของเด็ก ให้คำแนะนำในการเรียนแก่เด็กเป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กสามารถทำการศึกษเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี และจากงานวิจัยของมูสเสน จอห์น และเจอร์ (Mussen; John; & Jer. 1969: 261) พบว่า พ่อแม่ที่让孩子มีโอกาสและได้รับการสนับสนุนความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ฟังตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของพาร์เคอร์สัน และคณะ (ครองสิน มิตะทัง. 2548: 111; อ้างอิงจาก Parkerson; & other. 1984) ที่ศึกษาพบว่า ครอบครัวที่ส่งเสริมและให้ความสนใจด้านการเรียนของเด็ก ส่งผลทางตรงต่อความสามารถของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับที่วัลนิกา ฌลากบาง (2535: 33-34) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของพ่อแม่ในการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของลูกไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาการทางกาย เพราะการพัฒนาทางกายเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในทุกด้าน
2. ตอบสนองความต้องการทางจิตใจของลูก เพราะเมื่อใจเป็นสุขจะทำให้เกิดสมาธิสามารถเรียนรู้และจดจำสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น
3. จัดหาหนังสือ อุปกรณ์ที่จะเพิ่มพูนความสามารถในการสื่อความหมาย และการใช้ภาษาให้แก่ลูก
4. จูงใจและเป็นตัวอย่างที่ดีของลูกในเรื่องการเขียนและการอ่านจัดหาหนังสือที่ลูกชอบและสนใจให้

5. พยายามศึกษาและทำความเข้าใจความสามารถของลูก ไม่ตั้งความหวังเรื่องการเรียนของลูกสูงเกินไป สอดแทรกความรู้ ทักษะทางภาษา และการคำนวณขณะทำกิจกรรมกับลูก

6. เลือกและส่งเสริมให้ลูกได้ฟังและได้ดูรายการวิทยุ โทรทัศน์ หรือภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับวัยและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาความคิด และการใช้เหตุผล

7. มีทัศนคติที่ดีต่อครูและโรงเรียน เพื่อให้ลูกมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่า การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียน และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 11 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว” (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 17) เห็นได้ว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ของลูก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง จะส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนมากน้อยเพียงใด

5.3 การวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

การวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง มีผู้สร้างเครื่องมือวัดไว้หลายรูปแบบด้วยกัน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือในการวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองสำหรับผู้วิจัย โดยมีตัวอย่างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

ประภิตศรี เฝ่าเมือง (2546: 126) ได้ศึกษาตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์พหุระดับ และได้สร้างแบบสอบถามวัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ดังตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ผู้ปกครองติดตามผลการเรียนของข้าพเจ้า				
00	อยู่เสมอ				
	เมื่อข้าพเจ้ามีผลการเรียนดีขึ้นผู้ปกครองจะ				
	พุดชมเชยหรือให้รางวัล				

พิทักษ์ วงแหวน (2546: 126-127) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อพฤติกรรมใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดศรีสะเกษ และได้สร้างแบบสอบถามวัดการส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		บ่อยที่สุด	บ่อย	ปานกลาง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
0	ผู้ปกครองสอบถามผลการเรียนของข้าพเจ้าเป็นประจำ					
00	ผู้ปกครองจัดหาอุปกรณ์การเรียนให้ตามความต้องการของข้าพเจ้า					

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองสามารถทำได้หลายวิธี โดยการประเมินตนเอง ซึ่งคะแนนที่ได้จากการวัดจะเป็นตัวบ่งชี้ผลในแต่ละบุคคล และในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองของประภิตศรี เผ่าเมือง (2546: 126) โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับและพัฒนาให้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และปรับภาษาให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

6.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการตลอดจนนักจิตวิทยา ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

สุมนธา พรหมบุญ (2540: 4) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ การที่เด็กแต่ละคนมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมก็คือ การที่เด็กเอาจิตใจร่วม ทำให้ตัวเขาเองเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ครูอยากจะให้รู้ไม่โดยทางตรงก็ทางอ้อม

ประทุม ศรีรักษา (2543: 55-56) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมว่า เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูกับนักเรียน ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน และในห้องเรียนแบบมีส่วนร่วมนั้น มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรม และงานตามความสนใจ และความมุ่งหวังของนักเรียน เน้นให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ในชีวิตจริง และสามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์อื่นๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้

วรลักษณ์ ไชยทัฬห (2544: 34) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมว่า ผู้เรียนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนวางแผน ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นตอนติดตามสนับสนุนและประเมินผล เพราะหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ที่ดี คือ การได้ลงมือทำเอง ได้สัมผัสในสิ่งที่ เป็นความสนใจใคร่รู้ จะทำให้ผู้เรียนเปิดหัวใจ เปิดสมองในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

พรดี ลิ้มปรีตนากร (2547: 8) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน ที่ประกอบด้วยประสบการณ์การสะท้อนความคิด และอภิปราย ความคิดรวบยอด ประยุกต์แนวคิด และการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มที่ประกอบด้วย การออกแบบกลุ่ม การออกแบบงาน เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และพัฒนาไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยเน้นเฉพาะการสอนทักษะแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นรู้ชัดเห็นจริง และลงมือกระทำ

สิทธิพงษ์ สุพรม (2549: 60) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีบทบาทต่อการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ และทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนนักเรียน โดยที่ครูมีบทบาทในการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

จากที่มีผู้ให้ความหมายของลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมไว้แล้ว สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่ขั้นตอนวางแผน ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นตอนติดตามสนับสนุนและประเมินผล มีบทบาทต่อการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ มีการโต้ตอบ มีการซักถาม และทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนนักเรียนตามความสนใจของนักเรียน โดยที่ครูมีบทบาทในการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

6.2 ความสำคัญของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

สุมณฑา พรหมบุญ และคนอื่นๆ (2541: 38-39) กล่าวว่า ในปัจจุบันการเรียนรู้จากครูซึ่งเน้นเนื้อหาเป็นหลักในการสอน ยังเป็นสิ่งที่ไม่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้เพราะความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว สิ่งที่เราเรียนรู้ในโรงเรียนอาจล้าสมัยได้ในเวลาไม่นานนัก และหนทางที่จะนำผู้เรียนไปสู่การศึกษา 100% การศึกษาตลอดชีพและสังคมแห่งการเรียนรู้นั้นก็ด้วยการสอนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย และมีความยืดหยุ่น อีกทั้งยังได้เรียนรู้จากครู ผู้ปกครอง ชุมชน และสิ่งต่างๆ รอบตัว และความสำคัญของการนำวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาใช้ในโรงเรียนนั้น สรุปได้ดังนี้

1. ความรู้และความจริงเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในโลกถูกค้นพบใหม่เสมอ ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในสังคมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ผู้เรียนจึงต้องเรียนรู้วิธีที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

2. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ช่วยเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับชีวิตจริง เพราะลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับฝึกหัดขอต่อการเรียนรู้ของตนเองและที่สำคัญเป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียนมากที่สุด

3. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมช่วยลดปัญหาทางวินัยในชั้นเรียน เพราะนักเรียนทุกคนจะได้ฝึกฝนจนกระทั่งเกิดวินัยในตนเอง นักเรียนจะได้รับการยอมรับจากครู จากเพื่อน โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดการยอมรับในตนเอง เกิดความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ปัญหาทางวินัยจึงลดน้อยลงและหมดไปในที่สุด

4. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งชั้นสูงขึ้น การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มเพื่อน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น

พรประไพ อุทะนุต (2542: 22) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Participation Learning) จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจเลือกบทเรียนที่ต้องการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่ม หรือการศึกษาด้วยตนเอง ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอนฝึกปฏิบัติการวางแผนการพบกลุ่ม การทำกิจกรรมกลุ่ม การเรียนรู้ร่วมกันและการทำรายงานร่วมกัน ซึ่งความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมนั้น เป็นการวัดประสิทธิผลการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของร่างกายให้มากที่สุด

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ได้รับการฝึกฝน เกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงทักษะการบันทึกความรู้ การคิด การจัดการความรู้ การแสดงออก การสร้างความรู้ใหม่และการทำงานเป็นกลุ่ม สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปสู่คนเก่ง ดี และมีความสุข

6.3 องค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2539: 2) ได้กล่าวถึง ลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมว่ามีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

1. การวัดประสิทธิผลการเรียนรู้ (Experience) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์เดิมของตนมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติใหม่ๆ

2. การสะท้อนความคิดและการจัดประสบการณ์ (Reflect and Discussion) เป็นขั้นที่ครูผู้สอนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงออกในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. ความคิดรวบยอดและความเข้าใจ (Understanding and Conceptualization) เป็นขั้นตอนการสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อนำไปสู่การเกิดความคิดรวบยอด

4. การทดลองหรือการประยุกต์แนวคิด (Experiment) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้มีโอกาสนำความคิดรวบยอด หรือสิ่งที่เกิดใหม่ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือสถานการณ์ต่างๆ จนเกิดแนวทางปฏิบัติของผู้เรียนเอง

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้ เป็นการจัดการเรียนการสอนในลักษณะเป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากที่สุดและในการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมให้ได้ผลดีขั้นนั้น ครูจะต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้องว่า “แบบมีส่วนร่วม” คืออะไรหรือเป็นอย่างไร ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ทิศนา แชมมณี (2542: 2-4) ได้ให้ความหมายของ คำว่า นักเรียนเป็นศูนย์กลาง หรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การให้ผู้เรียนเป็นจุดสนใจ (Center of Attention) หรือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนและการที่จะรู้ได้ว่านักเรียนมีบทบาทสำคัญนั้น เราดูได้จากการมีส่วนร่วม (Participation) ของนักเรียน คำว่า “การมีส่วนร่วม” ในที่นี้ไม่ได้หมายความว่า เพียงว่า ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหลายๆ หรือคำนึงถึง “ปริมาณ” ของการมีส่วนร่วมเท่านั้น แต่จะต้องมีส่วนร่วมอย่าง “Action Participation” ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ตื่นตัว ตื่นใจ หรือมีใจจดจ่อผูกพันกับสิ่งที่ทำ ไม่ใช่ทำไปให้เสร็จภารกิจเท่านั้น ดังนั้นจึงแบ่งองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การมีส่วนร่วมด้านร่างกาย (Physical Participation) คือ การมีส่วนร่วมที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสาทการรับรู้ของนักเรียนตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

2. การมีส่วนร่วมด้านสติปัญญา (Intellectual Participation) คือ การมีส่วนร่วมที่ได้จัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางสติปัญญา เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นสมองของผู้เรียนให้เกิดการเคลื่อนไหว ทำทลายความคิดของผู้เรียน เกิดการจดจ่อในการคิด และสนุกกับการคิด

3. การมีส่วนร่วมด้านสังคม (Social Participation) คือ การมีส่วนร่วมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ไม่ว่าจะเป็นการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วยกันเอง การมีปฏิสัมพันธ์กับครูหรือผู้สอน และการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่ครูหรือผู้สอนจัดหรือกำหนดขึ้น

4. การมีส่วนร่วมด้านอารมณ์ (Emotional Participation) คือ การมีส่วนร่วมที่มีกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนนั้นเกิดความหมายต่อตนเอง

ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ประสบการณ์และความเป็นจริงของผู้เรียน เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนโดยตรงหรือใกล้ตัวผู้เรียน

จะเห็นว่าในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้นั้น ควรเปลี่ยนบทบาทผู้เรียนให้เป็นผู้ปฏิสัมพันธ์ โดยผู้สอนและผู้เรียนมีความสามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้อย่างเสมอภาค เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติ ได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ได้ฝึกฝนการเรียนรู้ และในการส่งเสริมความสามารถให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างถือเป็นการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนมากที่สุดวิธีหนึ่ง

6.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

สุมนทนา พรหมบุญ และคนอื่นๆ (2541: 33) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ว่า ในการฝึกให้เด็กเกิดการเรียนรู้นั้น ผู้ฝึกต้องเข้าใจกลไกของการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน และรู้จักกำหนดเงื่อนไขของสิ่งที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้เกิดความเหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งในด้านประเภท ปริมาณ และความถี่ของเงื่อนไขนั้นๆ เพื่อที่จะเข้าใจถึงจิตใจของผู้เรียนให้ได้ การเรียนรู้มิได้เกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาที่ประสาทรับรู้ทำงานประสานกับจิตใจ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจึงเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญ มิใช่ผู้สอน การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมคือ การที่เด็กแต่ละคนมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมคือ การที่เด็กเอาใจจดใจจ่อร่วมทำให้ตัวเขาเองเกิดการเรียนรู้ ทฤษฎีนี้นำเสนอในรูปแบบสัญลักษณ์ ยุทธวิธี 4 ดาว โดยมีรายละเอียดดังนี้

ยุทธวิธีที่ 1 : วิธีการสอนแบบดาว 5 แฉก ซึ่งได้แก่ เทคนิคการสอนของครูในชั้นเรียน โดยกระบวนการ 5 อย่าง ดังนี้

1. การเรียนเป็นกลุ่ม
2. การใช้คำถามเป็นสื่อให้คิด
3. การให้เด็กทำกิจกรรมสร้างผลงาน
4. การช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการโดยการเสริมด้วยสื่อสายตาต่างๆ
5. การเชื่อมโยงกับชีวิตจริง

ยุทธวิธีที่ 2 : การสร้างสิ่งแวดล้อม เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการ 5 อย่าง ดังนี้

1. การปรับสภาพในห้องเรียน เพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด และสามารถใช้เวลาที่เหลืออยู่ทำกิจกรรมของตนเองในห้องเรียน

2. การจัดบริเวณในโรงเรียนให้เป็นแหล่งความรู้ และแหล่งสนับสนุนความรู้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ในโรงเรียน ประโยชน์ของอาหารในโรงอาหาร สวนสมุนไพร ร้านหนังสือ

3. การจัดบริเวณศูนย์วิทยากรให้เป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลายนอกเหนือไปจากการเรียนในหลักสูตรปกติ และห้องสมุดยังทำให้เด็กเรียนด้วยตนเอง นักเรียนสามารถเรียนและค้นคว้าได้ด้วยตนเองตามความสนใจ โดยมีครูประจำศูนย์วิทยากร ให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดเมื่อเด็กต้องการและมีการปรับเปลี่ยนสื่อและกิจกรรมการเรียนทุก 2-4 สัปดาห์

4. การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อช่วยสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่บ้าน

5. การร่วมมือกับผู้ปกครองดูแลสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกบ้านและนอกโรงเรียน

ยุทธวิธีที่ 3: การแนะแนวและจิตวิทยา โดยประสานกัลยาณมิตร 5 กลุ่ม ซึ่งได้แก่ ครูผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ครูแนะแนว และนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ ด้วยกระบวนการ 5 อย่าง ดังนี้

1. การปรับโครงสร้างในการแนะแนวและจิตวิทยาโดยการทำงานแบบเป็นทีม ที่มีการแบ่งแยกความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา มีการประสานงานกันอย่างเป็นระบบ (Multidisciplinary Team) ซึ่งจะมีทั้งนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ นักแนะแนว ครู และผู้ปกครองทุกคนรวมทั้งผู้บริหารด้วย

2. การปรับระบบข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กทุกด้านเพื่อให้ครูและผู้ปกครองได้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาเด็กแต่ละคน

3. การให้ความรู้ การปรับทัศนคติ และเทคนิคพื้นฐานของการแนะแนว และจิตวิทยาแก่ครูทุกคน เพื่อให้รู้วิธีสังเกตศักยภาพด้านต่างๆ ของเด็ก ตลอดจนปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขซึ่งครูจะเป็นบุคคลสำคัญในการให้ข้อมูลร่วมกับผู้ปกครอง

4. การให้ความช่วยเหลือทางจิตวิทยาในกรณีมีปัญหาเกินกว่าที่ครูจะช่วยเหลือได้

5. การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก และการส่งเสริมศักยภาพของเด็กด้วยวิธีที่ถูกต้องและเหมาะสม

ยุทธวิธีที่ 4: การประเมินผลโดยกระบวนการ 5 อย่าง ดังนี้

1. การประเมินผลโดยการทดสอบความรู้พื้นฐานหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังเช่นที่เคยปฏิบัติมา โดยที่ครูมีความรู้และความเข้าใจเรื่องเทคนิคการออกข้อสอบ และการตัดสินผล

2. การประเมินจากแฟ้มสะสมงานหรือแฟ้มสะสมผลงาน (Port-Folio) ทุกด้านของเด็ก

3. การประเมินจากการติดตามกระบวนการทำงานของเด็ก

4. การประเมินการพัฒนาลักษณะนิสัยของเด็ก

5. การประเมินจากข้อสอบมาตรฐานเพื่อวัดความสามารถพิเศษของเด็กด้านต่างๆ

เมื่อเด็ก ๆ ได้รับการกระตุ้นให้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามยุทธวิธีเหล่านี้ เด็กจะสามารถแสดงออกได้อย่างหลากหลาย มีโอกาสได้ศึกษาทดลองสิ่งที่ตนเองอยากเรียนรู้ ที่มีการจัดเตรียมให้อย่างเป็นระบบทั้งในและนอกห้องเรียน เด็กก็จะแสดงความสามารถหลายด้านหรือเฉพาะด้านของตนออกมาในเชิงสร้างสรรค์ และเป็นการฝึกลักษณะนิสัยที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมในโอกาสต่อไป

จะเห็นว่าเมื่อประมวลแนวคิด และหลักการตามทฤษฎีการมีส่วนร่วม ดังที่นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้อย่างมีกระบวนการ ได้ผลงานที่ดี และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

6.5 การวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

นวลจิตต์ ชาวเกียรติพงศ์ และคนอื่นๆ (2545: 40-41) กล่าวว่า การวัดและประเมินผล ลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สามารถวัดได้จากการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งเป็นการประเมิน การแสดงออกของผู้เรียนรอบด้านตลอดเวลา ใช้ข้อมูลและวิธีการที่หลากหลาย ดังนี้

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ของการประเมิน เป็นการประเมินเพื่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน ดังนั้นจึงใช้วิธีการที่หลากหลายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การทดสอบ การรายงานตนเอง การใช้แฟ้มสะสมผลงาน เป็นต้น

2. กำหนดเครื่องมือในการประเมิน เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้เป็นการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนรอบด้านตามสภาพจริงแล้ว การกำหนดเครื่องมือจึงเป็นเครื่องมือที่หลากหลาย เป็นต้นว่า

2.1 การบันทึกข้อมูล ได้แก่ การบันทึกหลักฐานร่องรอยหรือผลงานจากการร่วมกิจกรรม บันทึกของผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.2 แบบสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรมในการร่วมกิจกรรมในสถานการณ์ต่างๆ

2.3 แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.4 แฟ้มสะสมงาน เป็นสื่อที่รวบรวมผลงานหรือตัวอย่างหรือหลักฐานแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ ความสามารถ ความพยายาม หรือประเด็นสำคัญที่ต้องเก็บอย่างเป็นระบบ

2.5 แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือวัดความรู้ ความเข้าใจที่ยังคงมีความสำคัญต่อการประเมินเสมอ ซึ่งจะประกอบด้วย ผู้เรียนประเมินตนเอง ครู เพื่อน กลุ่มเพื่อน ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน

โดยสรุปแล้วการวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีด้วยกันหลากหลายวิธี ในการเลือกรูปแบบที่จะนำมาวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนั้น จำเป็นต้องศึกษาสิ่งที่จะต้องการวัดว่าวัตถุประสงค์ของการวัดคืออะไร แล้วจึงเลือกรูปแบบที่สามารถวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้ครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการวัดต่อไป สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาเครื่องมือวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยมีลักษณะเป็นการรายงานตนเอง (Self-Report) ตามการรับรู้ของนักเรียน มาตราวัดเป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งสามารถใช้กับคนจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณน้อยกว่าวิธีการอื่น ๆ และผู้ตอบสามารถตอบได้โดยอิสระ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของกนกวรรณ ศรีลาเลิศ (2549: 144-146) โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับและพัฒนาขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

7. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยต่างประเทศ

บราวน์ (Brown. 1982: 110) ได้ศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้และทัศนคติต่อการเรียนที่มีผลต่อการเลือกใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ภาษา ซึ่งผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลโดยการบันทึกเทปการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งทำการสังเกตในขณะที่ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่าบรรยากาศทางการเรียน ทัศนคติต่อการเรียน วิธีการสอนของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีอิทธิพลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นเป้าหมายทางการเรียนของผู้เรียน ความตั้งใจในการเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน ความเชื่ออำนาจในตนเองของผู้เรียน และความพยายามของผู้เรียนที่พยายามจะเอาชนะอุปสรรคทางการเรียน และการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าการเลือกใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ประสบผลดียิ่งขึ้น

ฟรีดแมน (Freedman. 1996: 99) ได้ศึกษาเรื่องความเชื่อในความสามารถของตนเองกับการใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเองส่งผลต่อการใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ซึ่งยุทธวิธีที่สำคัญได้แก่ การบริหารเวลา ความเพียรพยายาม การกำกับตนเองทางการเรียน และความวิตกกังวลในการเรียน และยังพบว่าเพศหญิงและเพศชายมียุทธวิธีในการกำกับตนเองทางการเรียนแตกต่างกัน นอกจากนั้นยังพบอีกว่าความวิตกกังวลในการเรียนมีผลต่อการกำกับตนเอง และความเชื่อในความสามารถของตนเอง

มอทซ์ (Motz. 1996: 2127) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเรียนและยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า

1. ภายใต้สภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศทางการเรียน ความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียนจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการพัฒนายุทธวิธีที่มีประสิทธิภาพ ที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

2. ยุทธวิธีและการใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับความเชื่อและความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน

นาม จุง (Nam Jung. 1996: 2345) ได้ศึกษาพบว่ายุทธวิธีต่างๆ ทางการเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและตัวแปรแรงจูงใจ (Motivation Variables) ได้แก่ ความมุ่งหวังที่ต้องการประสบความสำเร็จในอนาคตทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน และเหตุผลที่ทุ่มเทให้กับการเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ เป้าหมายทางการเรียน เนื้อหาวิชาที่เรียน และบรรยากาศทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

โรเชส มอนเทโร (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์; และคมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2543: 26; อ้างอิงจาก Rocés Montero. 1997: 239) ได้ศึกษาพบว่า ยุทธวิธีการเรียนและความเชื่อในความสามารถของตนเอง ความวิตกกังวล แรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก และคุณค่าของงาน มีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความเพียรพยายาม การบริหารเวลาที่แตกต่างกันด้วย

7.2 งานวิจัยในประเทศ

ธาริณี เจียรวัฒน์นะ (2531: ง) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่มีส่วนส่งเสริมผลสำเร็จในการเรียนวิทยาศาสตร์ ตามการรับรู้ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สูง ผลการศึกษาพบว่า การติดตามเรื่องที่เรียนเสมอ การทำบ้านด้วยตนเอง และพฤติกรรมการสอนของครู มีส่วนส่งเสริมการเรียนในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบอีกว่ายุทธวิธีในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมียุทธวิธีในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์; และคมเพชร ฉัตรศุภกุล (2543: 71-76) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับยุทธวิธีทางการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่อยุทธวิธีทางการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่นมากที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยากาศทางการเรียน

บรรยากาศในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน อายุ สถานที่พักอาศัยในหอพัก และ สัมพันธภาพกับเพื่อน ตามลำดับ

ศิริภรณ์ เทพฉิม (2541: 90) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลแบบเผชิญความจริงที่มีต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริง มียุทธศาสตร์การเรียนรู้แตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลแบบเผชิญความจริง โดยนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลแบบเผชิญความจริงมีคะแนนเฉลี่ยยุทธศาสตร์การเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นรายกลุ่มแบบเผชิญความจริง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน เมื่อได้รับคำปรึกษาแบบเผชิญความจริงแล้วมียุทธศาสตร์การเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคะแนนเฉลี่ยยุทธศาสตร์การเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

พิไลลักษณ์ อ่อนละมุล (2546: 64) ได้ทำการศึกษาและพัฒนายุทธวิธีในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการให้คำปรึกษาตามกลุ่มพฤติกรรมนิยม โดยแบ่งยุทธศาสตร์การเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการเรียน ความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน และการปฏิบัติตามแผนการเรียน ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศในการเรียนการสอน และบรรยากาศในครอบครัวของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียน และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามกลุ่มพฤติกรรมนิยมมียุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมสูงกว่าก่อนการให้คำปรึกษา และยังพบอีกว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในทางบวกมากที่สุด คือ บรรยากาศในครอบครัว และบรรยากาศในการเรียนการสอน ตามลำดับ

เบญจมาศ พลศักดิ์ (2547: 95-98) ได้ศึกษาพัฒนาการยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน โดยจำแนกยุทธศาสตร์การเรียนรู้ออกเป็น 4 ชั้น ได้แก่ ชั้นระบุปัญหาและวางแผน ชั้นกำกับการปฏิบัติงาน ชั้นตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข และชั้นทดสอบตนเอง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีระดับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ต่างกัน และจากการศึกษาพัฒนาการยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนพบว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทุกชั้นจากระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สู่ปีที่ 3 และปีที่ 5 มีแนวโน้มลดลง และนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันมีระดับยุทธศาสตร์การเรียนรู้แตกต่างกัน นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลมีพัฒนาการทุกชั้นสูงกว่ากลุ่มการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ

สุรี พุกษ์ทวีศักดิ์ (2547: 57-58) ได้ศึกษาและพัฒนายุทธวิธีการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนายุทธวิธีการเรียน เป็นนักเรียนชายที่มีคะแนนยุทธวิธีการเรียนและคะแนนพฤติกรรมการเรียนอยู่

ในระดับต่ำ ผลการศึกษาพบว่า ยุทธวิธีการเรียนของกลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนา ยุทธวิธีการเรียนดีขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนา ยุทธวิธีการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

ปวีณรัตน์ มณีวรรณ (2548: 114) ได้ศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดกาญจนบุรี โดยการวิเคราะห์พหุระดับ ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรอิสระระดับนักเรียนที่ส่งผลทางบวกต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต และเจตคติต่อการเรียน ส่วนตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมา พบว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ และเป็นเครื่องมือที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้หากผู้เรียนได้มีการฝึกฝนให้มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้ว จะช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเอง สามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งจะทำให้การเรียนทักษะตลอดจนเนื้อหาวิชาเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัย ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 23 โรงเรียน และมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,164 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 457 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) โดยมีรายละเอียดการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สัมภาษณ์ข้อมูลของประชากรจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 แล้วจัดทำกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) โดยในการจัดขนาดโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำหลักเกณฑ์ของสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยจำแนกตามขนาดดังนี้

ขนาดที่ 1	จำนวนนักเรียน	ไม่เกิน 120	คน
ขนาดที่ 2	จำนวนนักเรียน	121 - 200	คน
ขนาดที่ 3	จำนวนนักเรียน	201 - 300	คน
ขนาดที่ 4	จำนวนนักเรียน	301 - 499	คน
ขนาดที่ 5	จำนวนนักเรียน	500 - 1,499	คน

ขนาดที่ 6 จำนวนนักเรียน 1,500 - 2,499 คน

ขนาดที่ 7 จำนวนนักเรียน มากกว่า 2,500 คน

เนื่องจากประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษา เมื่อจัดขนาดโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ตามเกณฑ์ดังกล่าวพบว่า ไม่มีโรงเรียนขนาดที่ 1 ซึ่งเมื่อพิจารณาความแตกต่างตามพื้นที่ ชุมชน สภาพสังคมและความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ โรงเรียนขนาดที่ 2 ถึงขนาดที่ 4 และโรงเรียนขนาดที่ 6 ถึงโรงเรียนขนาดที่ 7 มีลักษณะใกล้เคียงกันมาก ผู้วิจัยจึงพิจารณาจัดโรงเรียนขนาดที่ 2 ถึงขนาดที่ 4 ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันโดยจัดให้เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จัดโรงเรียนขนาดที่ 5 ให้เป็นโรงเรียนขนาดกลางและจัดโรงเรียนขนาดที่ 6 ถึงโรงเรียนขนาดที่ 7 ให้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีรายละเอียดดัง ตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)
ใหญ่	4	32	1,470
กลาง	10	27	1,157
เล็ก	9	16	537
รวม	23	75	3,164

2. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร ซึ่งใช้สูตรการกำหนดตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 ของมยุรี ศรีชัย (2538: 105) โดยประกอบไปด้วยข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

2.1 กำหนดระดับความเชื่อมั่น (Level of Confidence: $1 - \alpha$) ที่ร้อยละ 95

2.2 กำหนดขนาดของความคลาดเคลื่อน ($e = Z_{.05/2} S_{\bar{x}}$) เท่ากับ 2 จากคะแนนเต็มของแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าขนาดของความคลาดเคลื่อนดังกล่าวพอเพียงสำหรับการได้มาของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม

2.3 ค่าประมาณความแปรปรวนของประชากร (σ^2) ได้จากการนำแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ไปทดลองใช้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยทดลองใช้กับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง จำนวนประมาณ 147 คน ผลการประมาณค่าประมาณความแปรปรวนของประชากรของโรงเรียนขนาดใหญ่เท่ากับ 427.25 โรงเรียนขนาดกลางเท่ากับ 620.04 และโรงเรียนขนาดเล็กเท่ากับ 497.92 จากนั้นผู้วิจัยนำค่าความแปรปรวนนี้ไปประมาณค่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

2.4 คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 (มยุรี ศรีชัย. 2538: 105) ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 424 คน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าเป็นจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

3. เนื่องจากความแปรปรวนของประชากรของโรงเรียนในแต่ละขนาดมีค่าไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นของการสุ่ม (Strata) และมีโรงเรียนในแต่ละชั้นเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) โดยทำการสุ่มโรงเรียนมาร้อยละ 25 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาดดังแสดงใน ตาราง 2

ตาราง 2 โรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่ได้จากการสุ่มในชั้นแรก จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ลำดับที่	ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
1	ขนาดใหญ่	ภูเขียว	12	523
1	ขนาดกลาง	สระพังวิทยาคม	2	95
2		โนนคุณวิทยาคารรัชมังคลาภิเษก	2	75
3		คอนสารวิทยาคม	5	212
1	ขนาดเล็ก	โคกสะอาดวิทยา	2	59
2		ห้วยยางวิทยาคม	2	60
3		มัธยมบ้านแก้งวิทยา	2	72
รวม			27	1,096

4. ทำการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มได้จำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย โดยทำการสุ่มจำนวนห้องเรียนมาร้อยละ 50 ของห้องเรียนในโรงเรียนแต่ละขนาดทั้งขนาดใหญ่ กลางและเล็ก ได้กลุ่มตัวอย่างดัง ตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ลำดับที่	ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
1	ขนาดใหญ่	ภูเขียว	6	210
1	ขนาดกลาง	สระพังวิทยาคม	1	43
2		โนนคุณวิทยาคารรัชมังคลาภิเษก	1	33
3		คอนสารวิทยาคม	3	90
1	ขนาดเล็ก	โคกสะอาดวิทยา	1	25
2		ห้วยยางวิทยาคม	1	28
3		มัธยมบ้านแก้งวิทยา	1	28
รวม			14	457

การตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 740 คน ซึ่งมีจำนวนมากกว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ประมาณไว้ เพื่อป้องกันความผิดพลาดและไม่เพียงพอของข้อมูล ซึ่งเกิดจากนักเรียนไม่ตั้งใจในการตอบแบบสอบถามหรือตอบแบบสอบถามไม่ครบทุกฉบับ หลังเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเรียบร้อย และคัดเลือกแบบวัดฉบับที่สมบูรณ์ไว้ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 457 คน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 457 ฉบับ พบว่าค่าความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเท่ากับ 254.72, 304.15 และ 162.70 ตามลำดับ โดยค่าความแปรปรวนของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีค่าน้อยกว่าค่าความแปรปรวนที่ใช้ในการประมาณค่ากลุ่มตัวอย่าง และเมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการประมาณค่า ($S_{\bar{x}}$) ในภาพรวมเท่ากับ .76 และได้ค่าความคลาดเคลื่อน ($e = Z_{.05/2} S_{\bar{x}}$) เท่ากับ 1.49 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยได้ประมาณค่าไว้ในเบื้องต้น คือ 2 จึงสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดใหญ่ ทำให้ความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรต่ำกว่าค่าประมาณที่กำหนดไว้ ซึ่งทำให้ได้สารสนเทศจากการประมาณค่ามีความแม่นยำมากขึ้น

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 6 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ จำนวน 45 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน จำนวน 45 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 45 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถ
ของตนเองในการเรียน จำนวน 45 ข้อ

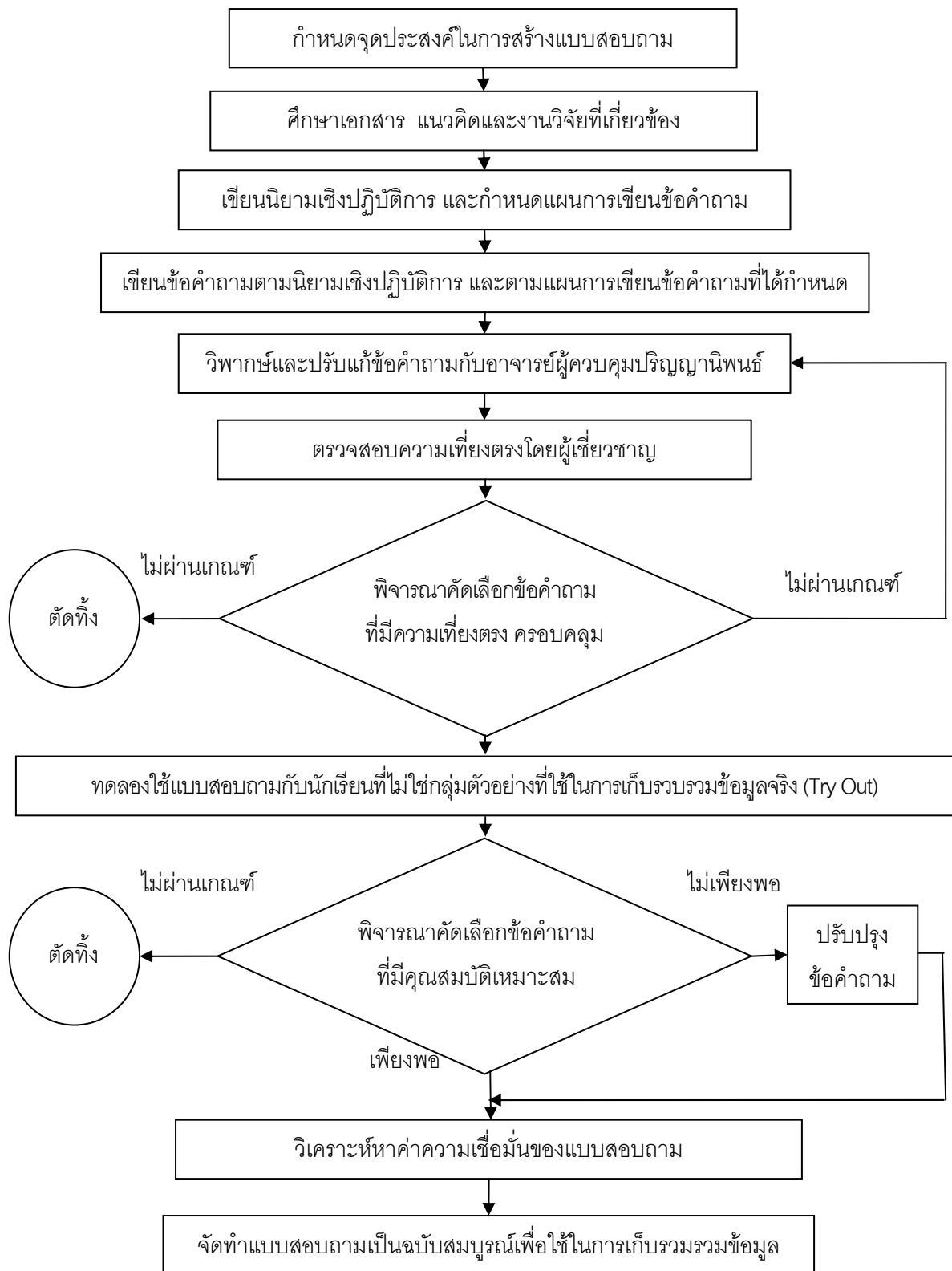
ฉบับที่ 5 แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทาง
การเรียนของผู้ปกครอง จำนวน 45 ข้อ

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จำนวน 45 ข้อ

2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ และได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนของพิทักษ์ วงแหวน (2546) แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนันทนา จันทร์ผืน (2545) แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนของปวีณรัตน์ มณีวรรณ (2548) แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามวัดการส่งเสริมทางการเรียนของผู้ปกครองของประกิตศรี เผ่าเมือง (2546) และแบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามวัดลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของกนกวรรณ ศรีลาเลิศ (2549)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ตามแนวคิด และนิยามที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 โดยมีขั้นตอนการสร้างดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ โดยการสร้างแบบสอบถามนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้วัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งได้มาจากการศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ลักษณะของประชากร รวมทั้งองค์ความรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้

3. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

4. กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ให้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง นานๆ ปฏิบัติครั้ง และไม่เคยปฏิบัติเลย

5. สร้างแบบสอบถาม โดยเขียนข้อคำถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการ ให้มีความครอบคลุม ดังนี้

แบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้	จำนวน	60	ข้อ
- ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน	จำนวน	20	ข้อ
- ชั้นกำกับกรปฏิบัติกิจกรรมการเรียน	จำนวน	20	ข้อ
- ชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข	จำนวน	20	ข้อ

6. วิพากษ์ข้อคำถามของแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ร่วมกันกับอาจารย์ที่ควบคุมปริญญาโท พร้อมทั้งปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำ เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงและครอบคลุมนิยามเชิงปฏิบัติการ

7. นำแบบสอบถามที่พิจารณาปรับปรุงแล้ว ตามขั้นตอนที่ 6 มาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิณิจ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมเนื้อหาของแบบสอบถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ แล้วคัดเลือกข้อคำถาม จากนั้นนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item Objective Congruence)

8. คัดเลือกข้อคำถามโดยพิจารณาค่า IOC ที่คำนวณได้ โดยใช้เกณฑ์ IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามข้อนั้นสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งผลการพิจารณาพบว่า แบบสอบถามได้ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ถึง 1.00 นอกจากนี้ข้อคำถามทุกข้อก่อนจะนำไปใช้ใน

ขั้นตอนต่อไป ผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาปรับปรุงอีกครั้ง โดยพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

9. นำแบบสอบถามที่ได้ไปจัดชุดและกำหนดวิธีการดำเนินการสอบ เพื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อพัฒนาคุณภาพของแบบสอบถามกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จากโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนเกษตรสมบูรณ์วิทยาคม โรงเรียนบ้านป่าวิทยา และโรงเรียนพระธาตุหนองสามหมื่น จำนวน 160 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ไว้จำนวน 147 ฉบับ มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามของแบบสอบถาม วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่มีค่าอำนาจจำแนกที่มีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ผลการพิจารณาพบว่าแบบสอบถามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ -.088 ถึง .697 โดยพิจารณาคัดเลือกไว้ตามโครงสร้างและผังการออกแบบสอบถามที่กำหนดไว้ จำนวน 45 ข้อ จำแนกเป็น ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข จำนวนชั้นละ 15 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจตั้งแต่ .221 ถึง .732

10. ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่พิจารณาคัดเลือกในขั้นตอนที่ 9 มาวิเคราะห์ซ้ำเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) รายฉบับของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient- α) ของครอนบัค (Cronbach) ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าแบบสอบถามวัตถุประสงค์การเรียนรู้มีค่าความเชื่อมั่นรายฉบับเท่ากับ .946 และเมื่อพิจารณาในแต่ละชั้น พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีค่าเท่ากับ .766, .883 และ .927 ตามลำดับ

11. จากการพิจารณาคุณภาพของแบบสอบถาม ทั้งค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยเชื่อว่าแบบสอบถามวัตถุประสงค์การเรียนรู้มีคุณภาพเพียงพอ ในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความในแต่ละข้อเพียงช่องเดียวที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	นาน ๆ ปฏิบัติครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
1.	ขั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ข้าพเจ้าอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน โดยที่ไม่ต้องให้ครูหรือใครสั่ง					
2.	ขั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน แม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่ชอบเรียนบางวิชา แต่ข้าพเจ้าก็ตั้งใจเรียน					
3.	ขั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข เมื่อเรียนจบในแต่ละบทเรียน ข้าพเจ้าจะสำรวจตนเองว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้

แบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ จำนวน 45 ข้อ คะแนนเต็ม 225 คะแนน การให้คะแนนเป็น 5 ค่า ตามระดับการรับรู้และทิศทางของข้อคำถาม ดังนี้

ระดับการปฏิบัติ	คะแนนในข้อความทางบวก	คะแนนในข้อความทางลบ
ปฏิบัติเป็นประจำ	5	1
ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	4	2
ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	3	3
นาน ๆ ปฏิบัติครั้ง	2	4
ไม่เคยปฏิบัติเลย	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

1. แบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ จำนวน 45 ข้อ คะแนนเต็ม 225 คะแนน เพื่อให้ทราบถึงระดับของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
45.00 – 82.50	มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ในระดับต่ำ
82.51 – 117.50	มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ในระดับค่อนข้างต่ำ
117.51 – 152.50	มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ในระดับปานกลาง
152.51 – 187.50	มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ในระดับค่อนข้างสูง
187.51 – 225.00	มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ในระดับสูง

2. แบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ ชั้นกำกับกรปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข จำนวนชั้นละ 15 ข้อ คะแนนเต็มชั้นละ 75 คะแนน

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
15.00– 28.50	มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ หรือชั้นกำกับกรปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ หรือชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ในระดับต่ำ
28.51 – 39.50	มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ หรือชั้นกำกับกรปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ หรือชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ในระดับค่อนข้างต่ำ
39.51 – 50.50	มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ หรือชั้นกำกับกรปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ หรือชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ในระดับปานกลาง
50.51 – 61.50	มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ หรือชั้นกำกับกรปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ หรือชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ในระดับค่อนข้างสูง
61.51 – 75.00	มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ หรือชั้นกำกับกรปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ หรือชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ในระดับสูง

2.3 ขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และแบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาจุดมุ่งหมายของการวิจัย ธรรมชาติของตัวแปรและแบบสอบถามที่สอดคล้องภายใต้องค์ความรู้และบริบทที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อทำความเข้าใจและพัฒนาเครื่องมือที่จะวัดตัวแปรดังกล่าวให้เหมาะสม

2. พิจารณาปรับแบบสอบถามและข้อคำถามให้เหมาะสมกับคุณลักษณะและกลุ่มประชากรที่ต้องการจะวัด ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้แก่

- 2.1 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนของพิทักษ์ วงแหวน (2546: 124-125) มีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งมีทั้งข้อความทางบวกและข้อความทางลบ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .884

- 2.2 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนันทนา จันทรี่ฝัน (2545: 104) มีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงค่อนข้างจริง และไม่จริง มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .848

- 2.3 แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนของบิณรัตน์ มณีวรรณ (2548: 139) มีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .891

- 2.4 แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามวัดการส่งเสริมทางการเรียนของผู้ปกครองของประภิตศรี เผ่าเมือง (2546: 126) มีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด ซึ่งมีทั้งข้อความทางบวกและข้อความทางลบ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .853

2.5 แบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามวัดลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของกนกวรรณ ศรีลาเลิศ (2549: 144-146) มีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง ส่วนใหญ่ไม่จริง และไม่จริงเลย มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .872

3. พิจารณาปรับข้อคำถามของแบบสอบถามและปรับปรุงภาษาให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาข้อคำถามของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จำนวน 20 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดกรองจากขั้นตอนที่ 3 ไปจัดชุดและกำหนดวิธีการดำเนินการสอบ เพื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อพัฒนาคุณภาพของแบบสอบถามกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จากโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนเกษตรสมบูรณ์วิทยาคม โรงเรียนบ้านเป่าวิทยา และโรงเรียนพระธาตุหนองสามหมื่น จำนวน 160 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ไว้ จำนวน 147 ฉบับ มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อพิจารณาว่าแบบสอบถามแต่ละข้อสามารถจำแนกผู้สอบตามความสามารถของแต่ละคนเพียงใด และพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ผลการพิจารณาพบว่า

4.1 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน จำนวน 20 ข้อ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .275 - .662 จึงพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามไว้ทุกข้อ

4.2 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 20 ข้อ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .314 - .606 จึงพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามไว้ทุกข้อ

4.3 แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน จำนวน 20 ข้อ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .355 - .605 จึงพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามไว้ทุกข้อ

4.4 แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง จำนวน 20 ข้อ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .392 - .680 จึงพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามไว้ทุกข้อ

4.5 แบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จำนวน 20 ข้อ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .309 - .699 จึงพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามไว้ทุกข้อ

5. ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่พิจารณาคัดเลือกในขั้นตอนที่ 4 มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) รายฉบับของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient- α) ของครอนบัค (Crobach) ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นรายฉบับเท่ากับ .837 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าความเชื่อมั่นรายฉบับเท่ากับ .871 แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นรายฉบับเท่ากับ .897 แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่นรายฉบับเท่ากับ .918 และแบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีค่าความเชื่อมั่นรายฉบับเท่ากับ .890

6. จากการพิจารณาคูณภาพของแบบสอบถาม ทั้งค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นรายฉบับ ผู้วิจัยเชื่อว่าแบบสอบถามทั้ง 5 ฉบับ มีคุณภาพเพียงพอในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความในแต่ละข้อ เพียงช่องเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย
1.	ยังมีความรู้มากเท่าไร เราจะสามารถดำเนินชีวิตได้ดีเท่านั้น					
2.	ข้าพเจ้าชอบทำกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น					
3.	การเรียนหนังสือเป็นเรื่องที่น่าเบื่อสำหรับข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนจำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน การให้คะแนนเป็น 5 ค่า ตามระดับการรับรู้และทิศทางของข้อความ ดังนี้

ระดับความรู้สึก	คะแนนในข้อความทางบวก	คะแนนในข้อความทางลบ
จริงมากที่สุด	5	1
ส่วนใหญ่จริง	4	2
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	3	3
ส่วนใหญ่ไม่จริง	2	4
จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน จำนวน 20 ข้อ เพื่อให้ทราบถึงระดับของเจตคติต่อการเรียน มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
20.00 – 37.50	มีเจตคติต่อการเรียนในระดับต่ำ
37.51 – 52.50	มีเจตคติต่อการเรียนในระดับค่อนข้างต่ำ
52.51 – 67.50	มีเจตคติต่อการเรียนในระดับปานกลาง
67.51 – 82.50	มีเจตคติต่อการเรียนในระดับค่อนข้างสูง
82.51 – 100.00	มีเจตคติต่อการเรียนในระดับสูง

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความในแต่ละข้อ เพียงช่องเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	จริงน้อยที่สุด/ ไม่จริงเลย
1.	ข้าพเจ้าตั้งใจจะทำคะแนนสอบให้ได้สูงที่สุด					
2.	เมื่อพบคนที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญว่าทำงานดี ข้าพเจ้าเกิดความปรารถนาที่จะเป็นเช่นนั้น					
3.	ข้าพเจ้ามีความคิดที่จะดัดแปลงสิ่งต่างๆ ให้มีความ แปลกใหม่ และดีเด่นอยู่ตลอดเวลา					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน การให้คะแนนเป็น 5 ค่า ตามระดับการรับรู้และทิศทางของข้อคำถาม ดังนี้

ระดับความรู้สึก	คะแนนในข้อความทางบวก	คะแนนในข้อความทางลบ
จริงมากที่สุด	5	1
ส่วนใหญ่จริง	4	2
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	3	3
ส่วนใหญ่ไม่จริง	2	4
จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 20 ข้อ เพื่อให้ทราบถึงระดับของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
20.00 – 37.50	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับต่ำ
37.51 – 52.50	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับค่อนข้างต่ำ
52.51 – 67.50	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับปานกลาง
67.51 – 82.50	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับค่อนข้างสูง
82.51 – 100.00	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับสูง

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความในแต่ละข้อเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย
1.	ข้าพเจ้าสามารถวางแผนการอ่านหนังสือได้ดี					
2.	ข้าพเจ้าสามารถทำความเข้าใจบทเรียนที่ครูสอนได้ทุกวิชา					
3.	ข้าพเจ้าสามารถทำโจทย์ปัญหาที่ยากๆ ได้					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน

แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนจำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน การให้คะแนนเป็น 5 ค่า ตามระดับการรับรู้และทิศทางของข้อคำถาม ดังนี้

ระดับความรู้สึก	คะแนนในข้อความทางบวก	คะแนนในข้อความทางลบ
จริงมากที่สุด	5	1
ส่วนใหญ่จริง	4	2
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	3	3
ส่วนใหญ่ไม่จริง	2	4
จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน จำนวน 20 ข้อ เพื่อให้ทราบถึงระดับของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
20.00 – 37.50	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนในระดับต่ำ
37.51 – 52.50	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนในระดับค่อนข้างต่ำ
52.51 – 67.50	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนในระดับปานกลาง
67.51 – 82.50	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนในระดับค่อนข้างสูง
82.51 – 100.00	มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนในระดับสูง

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ และตัดสินใจว่าตรงกับกรปฏิบัติของผู้ปกครองที่แสดงต่อนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความในแต่ละข้อเพียงช่องเดียวที่ตรงกับกรปฏิบัติของผู้ปกครองที่แสดงต่อนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติบ่อยที่สุด	ปฏิบัติบ่อย	ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	นานๆ ปฏิบัติครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
1.	ผู้ปกครองติดตามผลการเรียนของข้าพเจ้าอยู่เสมอ					
2.	ผู้ปกครองเตือนให้ข้าพเจ้าทบทวนในสิ่งที่เรียนไปแล้ว					
3.	เมื่อใกล้จะสอบ ผู้ปกครองจะเตือนให้ข้าพเจ้าอ่านหนังสือ					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน การให้คะแนนเป็น 5 ค่า ตามระดับการรับรู้และทิศทางของข้อคำถาม ดังนี้

ระดับการปฏิบัติ	คะแนนในข้อความทางบวก	คะแนนในข้อความทางลบ
ปฏิบัติบ่อยที่สุด	5	1
ปฏิบัติบ่อย	4	2
ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	3	3
นานๆ ปฏิบัติครั้ง	2	4
ไม่เคยปฏิบัติเลย	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง จำนวน 20 ข้อ เพื่อให้ทราบถึงระดับของการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
20.00 – 37.50	มีการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองในระดับต่ำ
37.51 – 52.50	มีการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองในระดับค่อนข้างต่ำ
52.51 – 67.50	มีการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองในระดับปานกลาง
67.51 – 82.50	มีการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองในระดับค่อนข้างสูง
82.51 – 100.00	มีการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองในระดับสูง

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความในแต่ละข้อเพียงช่องเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	จริงน้อยที่สุด/ ไม่จริงเลย
1.	ก่อนเรียนเนื้อหาใหม่ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ และครูจะทบทวนความรู้เดิมก่อน					
2.	ข้าพเจ้าและเพื่อนร่วมกันวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้กับครูผู้สอน					
3.	ในระหว่างเรียนข้าพเจ้าจะซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียน					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

แบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน การให้คะแนนเป็น 5 ค่า ตามระดับการรับรู้และทิศทางของข้อคำถาม ดังนี้

ระดับความรู้สึก	คะแนนในข้อความทางบวก	คะแนนในข้อความทางลบ
จริงมากที่สุด	5	1
ส่วนใหญ่จริง	4	2
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	3	3
ส่วนใหญ่ไม่จริง	2	4
จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จำนวน 20 ข้อ เพื่อให้ทราบถึงระดับของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
20.00 – 37.50	มีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในระดับต่ำ
37.51 – 52.50	มีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างต่ำ
52.51 – 67.50	มีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
67.51 – 82.50	มีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างสูง
82.51 – 100.00	มีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในระดับสูง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 6 ฉบับ ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ โดยมีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา ในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า

2. นำหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยื่นต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา สถานที่ ที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งอยู่ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ.2551 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2551

3. จัดเตรียมแบบสอบถามทั้ง 6 ฉบับ ประกอบไปด้วย แบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และแบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยให้มีจำนวนแบบสอบถามมากกว่าจำนวนของกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 30 เพื่อใช้ในการคัดเลือกกรณีตอบไม่สมบูรณ์หรือไม่มีความตั้งใจในการตอบ

4. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกฉบับ ตามกำหนดเวลาที่นัดหมายไว้ ซึ่งก่อนหน้าที่นักเรียนจะทำการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยจะทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนวางใจว่าในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อนักเรียน และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุด พร้อมทั้งรับแบบสอบถามคืนภายในวันนั้น

5. นำแบบสอบถามทั้ง 6 ฉบับที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบ และคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบที่ไม่สมบูรณ์ หรือมีร่องรอยระงับการไม่ตั้งใจทำ โดยพิจารณาเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ของการตอบตามขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ หลังจากคัดเลือกแบบวัดที่สมบูรณ์ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยจำนวน 457 คน ซึ่งมีจำนวนมากกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ จากนั้นทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อประมาณค่าประชากร และทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย

6. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การตรวจที่กำหนดไว้ จากนั้นทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล และวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและรายงานผลการวิจัยต่อไป

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และแบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่กำหนดไว้

2. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้

3. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Coefficient) ระหว่างปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้

4. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (MMR) และค่าน้ำหนักความสำคัญ ระหว่างปัจจัยบางประการกับองค์ประกอบของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในแต่ละชั้น ได้แก่ ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในระดับความเชื่อมั่นที่ .95 (มยุรี ศรีชัย. 2538: 105)

$$n = \frac{\sum_{g=1}^K \frac{N_g^2 S_g^2}{W_g}}{\frac{N^2 e^2}{Z_{\alpha/2}^2} + \sum_{g=1}^K N_g S_g^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	K	แทน	จำนวนชั้นที่สมาชิกของประชากรทั้งหมดถูกแบ่ง
	S_g^2	แทน	ค่าความแปรปรวนแต่ละชั้น
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
	N_g	แทน	จำนวนของนักเรียนในแต่ละชั้น
	W_g	แทน	$\frac{N_g}{N}$

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2547: 179)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item Total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2547: 165-166)

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{XY}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม
	X	แทน	คะแนนของข้อคำถาม
	Y	แทน	คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ

2.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2547: 220)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
	K	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด

S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_x^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2540: 173)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X และ Y คูณกันแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ตรวจสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ระหว่างตัวแปรปัจจัย ทั้ง 5 ปัจจัย โดยทดสอบจากค่า Tolerance และ VIF (Variance Inflation Factor) ดังนี้

$$\text{Tolerance} = 1 - R^2$$

ค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระตัวใดมีค่าน้อยจนเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่นมาก (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548: 370)

$$\text{VIF} = \frac{1}{1 - R^2}$$

เมื่อ R^2 แทน กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

ค่า VIF (Variance Inflation Factor) ถ้าพบว่าค่า VIF มีค่าเกิน 10 ถือว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน หรือเกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (อุมาพร เทียมทัต. 2550: 107; อ้างอิงจาก Neter; Wasserman; & Kutner. 1990: 409)

3.4 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว : MMR (Multivariate Multiple Regression) ในการวิเคราะห์ข้อมูล (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2535: 24-25)

3.4.1 เกณฑ์อัตราส่วนไคลีฮูด

$$\Lambda = \frac{|\hat{\Sigma}|}{|\hat{\Sigma}_0|}$$

เมื่อ	Λ	แทน	อัตราส่วนระหว่างไคลีฮูด (Wilks's Lambda)
	$\hat{\Sigma}_0$	แทน	ตัวประมาณค่าของเมตริกความแปรปรวน และ ความแปรปรวนร่วม (Variance-Covariance Matrix) ของความผิดพลาด (Errors) ภายใต้สมมติฐานปฏิเสธ
	$\hat{\Sigma}$	แทน	ตัวประมาณค่าของเมตริกความแปรปรวน และ ความแปรปรวนร่วม (Variance-Covariance Matrix) ของความผิดพลาด (Errors) ภายใต้สมมติฐานแย้ง

3.4.2 สถิติเอฟของราอูว์ (Rao's F statistics) หรือ "ราอูว์-เอฟ"

$$F = \frac{1 - \Lambda^{1/s}}{\Lambda^{1/s}} \cdot \frac{ms + 1 - qp/2}{qp}$$

เมื่อ	F	แทน	สถิติเอฟของราอูว์
	s	แทน	$\sqrt{(p^2q^2 - 4)/(p^2 + q^2 - 5)}$
	m	แทน	$[ne - (p + 1 - q)/2]$
	p	แทน	จำนวนตัวแปรตาม

q	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ
ne	แทน	องศาความเป็นอิสระของค่าผิดพลาด

3.5 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2540: 250)

$$t = r \sqrt{\frac{N-2}{1-r^2}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าจากการแจกแจงแบบที
	r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง
	df	แทน	N-2

3.6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้สูตร (Pedhazur. 1997: 104)

$$R_{Y.12...K} = \sqrt{\beta_1 r_{Y1} + \beta_2 r_{Y2} + \dots + \beta_K r_{YK}}$$

เมื่อ	$R_{Y.12...K}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรอิสระที่ 1 ถึง K
	$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_K$	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระที่ 1 ถึง K
	$r_{Y1}, r_{Y2}, \dots, r_{YK}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระที่ 1 ถึง K กับตัวแปรเกณฑ์ Y

3.7 ทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณ โดยสูตร F-test (Pedhazur. 1997: 105)

$$F = \frac{R^2 / k}{(1 - R^2)(N - k - 1)}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการจำแนกแบบ F
-------	---	-----	------------------

R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

3.8 หาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระโดยใช้สูตร (Pedhazur. 1997: 103)

3.8.1 หาค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score Weight)

$$b_j = \beta_j \frac{S_Y}{S_j}$$

เมื่อ	b_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระที่ j ในรูปคะแนนดิบ
	β_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระที่ j ในรูปคะแนนมาตรฐาน
	S_Y	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรตาม
	S_j	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากตัวแปรอิสระตัวที่ j

3.8.2 ทดสอบนัยสำคัญของค่าน้ำหนักความสำคัญ โดยใช้สูตร t-test

$$t_{bj} = \frac{b_j}{SE_{bj}} \quad ; \quad df = N - k - 1$$

เมื่อ	t_{bj}	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติการแจกแจง t
	b_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระที่ j ในรูปคะแนนดิบ
	SE_{bj}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าน้ำหนักความสำคัญ
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

X_1	แทน	เจตคติต่อการเรียน
X_2	แทน	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
X_3	แทน	การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน
X_4	แทน	การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
X_5	แทน	การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
Y	แทน	ยุทธศาสตร์การเรียนรู้
Y_1	แทน	ขั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน
Y_2	แทน	ขั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน
Y_3	แทน	ขั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
C.V.	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
r_{XY}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
Λ	แทน	ค่าวิลค์แลมดา (Wilks's Lambda)
b	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ

β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta - Weight)
SE_{β}	แทน	ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ
k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
X_k	แทน	คะแนนสูงสุดต่อข้อของแบบสอบถาม

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอเป็นลำดับดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้
3. ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (MMR) ระหว่างปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุนโยบายและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข
4. ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุนโยบายและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี ผู้วิจัยได้นำคะแนนของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน (X_1) แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน (X_3) แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_4) และแบบสอบถามวัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม (X_5) กับแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ (Y) ในชั้นระบุนโยบายและวางแผนการเรียน (Y_1) ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน (Y_2) และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข (Y_3) มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้

ตัวแปร	k	X_k	\bar{X}	S.D.	C.V.	แปล ความหมาย
เจตคติต่อการเรียน (X_1)	20	100	77.05	6.74	8.74	ค่อนข้างสูง
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2)	20	100	74.92	6.49	8.66	ค่อนข้างสูง
การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน (X_3)	20	100	69.38	7.15	10.30	ค่อนข้างสูง
การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_4)	20	100	72.50	8.92	12.31	ค่อนข้างสูง
การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (X_5)	20	100	69.17	7.64	11.04	ค่อนข้างสูง
ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ (Y)	45	225	145.22	16.15	11.12	ปานกลาง
- ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน (Y_1)	15	75	47.09	5.94	12.60	ปานกลาง
- ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน (Y_2)	15	75	48.08	6.15	12.80	ปานกลาง
- ชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข (Y_3)	15	75	50.05	6.79	13.56	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตาราง 4 พบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 77.05 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.74 คะแนน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ 8.74

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 74.92 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.49 คะแนน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ 8.66

การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 69.38 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.15 คะแนน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ 10.30

การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 72.50 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.92 คะแนน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ 12.31

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 69.17 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.64 คะแนน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ 11.04

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 145.22 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 16.15 คะแนน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ 11.12 โดยที่

-ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 47.09 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.94 คะแนน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ 12.60

-ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 48.08 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.15 คะแนน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ 12.80

-ชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.05 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.79 คะแนน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ 13.56

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้

การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) โดยใช้สูตรของ เพียร์สัน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ระหว่างปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมและจำแนกตามชั้น

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y
X ₁	1	.602**	.433**	.416**	.375**	.502**	.486**	.510**	.584**
X ₂		1	.650**	.522**	.381**	.547**	.568**	.587**	.664**
X ₃			1	.515**	.424**	.448**	.575**	.592**	.648**
X ₄				1	.423**	.545**	.514**	.495**	.604**
X ₅					1	.361**	.389**	.502**	.492**
Y ₁						1	.568**	.581**	.828**
Y ₂							1	.637**	.858**
Y ₃								1	.877**
Y									1

** P ≤ .01

ผลการวิเคราะห์ตาราง 5 พบว่า กลุ่มของตัวแปรมีความสัมพันธ์กันดังนี้

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .375 ถึง .650 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในสูงที่สุดนั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแรงจูงใจไฟส่องฤทธิ์กับตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .568 ถึง

.637 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในสูงที่สุดนั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้กับชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การเรียนรู้แต่ละชั้นกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในภาพรวม สัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าตั้งแต่ .828 ถึง .877 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในสูงที่สุดนั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในแต่ละชั้น มีค่าอยู่ระหว่าง .361 ถึง .592 โดยที่

กลุ่มตัวแปรปัจจัยกับชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้ มีค่าอยู่ระหว่าง .361 ถึง .547 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

กลุ่มตัวแปรปัจจัยกับชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าอยู่ระหว่าง .389 ถึง .575 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

กลุ่มตัวแปรปัจจัยกับชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีค่าอยู่ระหว่าง .495 ถึง .592 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

2.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในภาพรวม มีค่าตั้งแต่ .492 ถึง .664 ซึ่งสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

เนื่องจากตัวแปรอิสระสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรอิสระมาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) โดยการทดสอบจากค่า Tolerance ซึ่งถ้าพบค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระตัวใดมีค่าน้อยจนเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่นมาก (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548: 370) และทดสอบค่า VIF (Variance Inflation Factor) ซึ่งหากพบค่า VIF มีค่าเกิน 10 ถือว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน หรือเกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (อุมาพร เทียมทัต. 2550: 107; อ้างอิงจาก Neter; Wasseerman; & Kutner. 1990: 409) ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่า Tolerance และ VIF เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	Colliearity Statistics	
	Tolerance	VIF
เจตคติต่อการเรียน (X_1)	.606	1.649
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2)	.433	2.307
การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน (X_3)	.516	1.936
การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_4)	.632	1.582
การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (X_5)	.738	1.354

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า ค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระมีค่าตั้งแต่ .433 ถึง .738 และค่า VIF มีค่าตั้งแต่ 1.354 ถึง 2.307 ซึ่งมีค่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือ Tolerance มากกว่า 0 และค่า VIF น้อยกว่า 10 แสดงว่าในการวิเคราะห์ครั้งนี้ไม่เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

3. ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (MMR) ระหว่างปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ขึ้นกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

จากผลการวิเคราะห์พบว่า ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทั้ง 3 ชั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรปัจจัยซึ่งได้แก่ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (Multivariate Multiple Regression : MMR) ด้วยการวิเคราะห์หาค่าวิลค์แลมดา (Wilks's Lambda) พิลไลส์ (Pillais) และโฮเทลลิง (Hotellings) ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย F-test แล้ววิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณแบบตัวแปรตามเอกนัย (Univariate Multiple Regression) ของตัวแปรปัจจัยกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในแต่ละชั้น คือ ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ขึ้นกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข (MR) และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย F-test ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าการทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรพหุนามและตัวแปรเอกนาม

การทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรพหุนาม					
Multivariate Tests of Significance (s = 3, M = 1/2, n = 223 1/2)					
ตัวสถิติ	Value	Approx. F	Hypoth. DF	Error DF	Sig. of F
Pillais	.687	26.801**	15	1353.00	.000
Hotellings	1.723	51.432**	15	1343.00	.000
Wilks's Lambda(Λ)	.353	37.914**	15	1239.00	.000
การทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรเอกนาม					
ตัวแปรตาม	R	R ²	R ² _{adj}	F	Sig. of F
ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน (Y ₁)	.656	.431	.425	68.327**	.000
ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน (Y ₂)	.674	.454	.448	75.120**	.000
ชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข (Y ₃)	.710	.504	.499	91.817**	.000

** P ≤ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า การวิเคราะห์ค่าวิลด์แลมดา (Λ) เท่ากับ .353 (Approx F=37.914, p < .000) ซึ่งแสดงถึงตัวแปรตามทั้ง 3 ชั้น และตัวแปรปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์แบบตัวแปรเอกนามค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างกลุ่มตัวแปรปัจจัยกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในแต่ละชั้น พบว่าชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนมีค่าเท่ากับ .656 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (F = 68.327, p < .000) มีค่าความแปรผันร่วมกัน 42.50 % ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน มีค่าเท่ากับ .674 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (F = 75.120, p < .000) มีค่าความแปรผันร่วมกัน 44.80 % และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีค่าเท่ากับ .710 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (F = 91.817, p < .000) มีค่าความแปรผันร่วมกัน 49.90 %

4. คำนวณน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบ ปัญหาและวางแผนการเรียน ขึ้นก้ำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและ ปรับปรุงแก้ไข

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย ได้แก่ เจตคติ
ต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียน
ของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มาวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญและทดสอบนัยสำคัญ
ทางสถิติด้วยค่า t-test ดังแสดงในตาราง 8, 9, 10 และ 11 ตามลำดับ

ตาราง 8 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้
ในชั้นระบปัญหาและวางแผนการเรียน

ตัวแปร	b	β	SE _b	t
X ₁	.183	.208	.040	4.559**
X ₂	.165	.180	.049	3.348**
X ₃	.095	.114	.041	2.316**
X ₄	.190	.286	.030	6.405**
X ₅	.035	.045	.032	1.083

** P ≤ .01

ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบ
ปัญหาและวางแผนการเรียนในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มากที่สุด ได้แก่ ตัวแปร
การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X₄) ($\beta = .286$) ตัวแปรเจตคติต่อการเรียน (X₁) ($\beta = .208$)
ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X₂) ($\beta = .180$) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน
(X₃) ($\beta = .114$) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (X₅) ($\beta = .045$) ไม่ส่งผลต่อยุทธ
ศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบปัญหาและวางแผนการเรียน

ตาราง 9 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้
ในชั้นกำกับกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวแปร	b	β	SE _b	t
X ₁	.147	.161	.041	3.615**
X ₂	.164	.173	.050	3.271**
X ₃	.228	.265	.042	5.481**
X ₄	.131	.190	.030	4.354**
X ₅	.056	.070	.033	.084

** P ≤ .01

ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นกำกับกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มากที่สุด ได้แก่ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน (X₃) ($\beta = .265$) ตัวแปรการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X₄) ($\beta = .190$) ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X₂) ($\beta = .173$) และตัวแปรเจตคติต่อการเรียน (X₁) ($\beta = .161$) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (X₅) ($\beta = .070$) ไม่ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นกำกับกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

ตาราง 10 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้
ในชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ตัวแปร	b	β	SE _b	t
X ₁	.164	.162	.043	3.815**
X ₂	.194	.185	.053	3.679**
X ₃	.241	.254	.044	5.504**
X ₄	.082	.108	.032	2.599**
X ₅	.193	.217	.034	5.621**

** P ≤ .01

ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้น ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มากที่สุด ได้แก่ ตัวแปร การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน (X_3) ($\beta = .254$) ตัวแปรการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (X_5) ($\beta = .217$) ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) ($\beta = .185$) ตัวแปรเจตคติต่อการเรียน (X_1) ($\beta = .162$) และตัวแปรการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_4) ($\beta = .190$) ตามลำดับ

ตาราง 11 สรุปค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การ เรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแต่ละชั้น

ตัวแปร	Y_1		Y_2		Y_3	
	β	t	β	t	β	t
X_1	.208	4.559**	.161	3.615**	.162	3.815**
X_2	.180	3.348**	.173	3.271**	.185	3.679**
X_3	.114	2.316**	.265	5.481**	.254	5.504**
X_4	.286	6.405**	.190	4.354**	.108	2.599**
X_5	-	-	-	-	.217	5.621**

** $P \leq .01$

จากตาราง 11 พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรเจตคติต่อการเรียน (X_1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน (X_3) และการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_4) ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในชั้นระบุนุญา และวางแผนการเรียน ขึ้นกำกับกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ส่วนตัวแปรการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (X_5) ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปวัตถุประสงค์ สมมติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมและจำแนกตามชั้นของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ได้แก่ ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข และเพื่อศึกษาระดับน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข โดยมีสมมติฐานในการวิจัยว่า ปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมและรายชั้น ได้แก่ ชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข และมีตัวแปรปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 457 คน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 7 โรงเรียน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในระหว่างเดือน มกราคม พ.ศ.2551 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551 โดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 740 ชุด และทำการคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ไว้จำนวน 457 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ จำนวน 45 ข้อ แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.946, 0.837, 0.871, 0.897, 0.918 และ 0.890 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรม SPSS for Windows Version 11.5 หาค่าสถิติพื้นฐานและการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรของคะแนนจากแบบสอบถามทุกฉบับ วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมและในแต่ละชั้นของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามหลายตัว (MMR) ระหว่างปัจจัยบางประการกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในแต่ละชั้น วิเคราะห์หาค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta Weight) ค่าวิลค์แลมดา (Wilks's Lambda) ค่าพิลไลส์ (Pillais) และค่าไฮเทลลิง (Hotellings) แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย F-test

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้โดยรวมและรายชั้น ได้แก่ ชั้นระบุนปัญหาและวางแผนการเรียน ขึ้นกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข พบว่า

1.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรปัจจัยมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .375 ถึง .650 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในสูงที่สุดนั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ตรวจสอบแล้วพบว่าตัวแปรที่ศึกษาไม่เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity)

1.2 ตัวแปรยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทั้ง 3 ชั้น มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .568 ถึง .637 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในสูงที่สุดนั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนกับชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การเรียนรู้แต่ชั้นกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในภาพรวม สัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าตั้งแต่ .828 ถึง .877 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในสูงที่สุดนั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้

1.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในภาพรวม มีค่าตั้งแต่ .492 ถึง .664 ซึ่งสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในแต่ละชั้น มีค่าอยู่ระหว่าง .361 ถึง .592 โดยที่

กลุ่มตัวแปรปัจจัยกับชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .361 ถึง .547 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

กลุ่มตัวแปรปัจจัยกับชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .389 ถึง .575 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

กลุ่มตัวแปรปัจจัยกับชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .495 ถึง .592 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

1.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในภาพรวม มีค่าเท่ากับ .353 (Approx $F=37.914$, $p < .000$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน และชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขมีค่าเท่ากับ .656, .674 และ .710 ตามลำดับ ซึ่งกลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในแต่ละชั้นได้ร้อยละ 42.50, 44.80 และ 49.90 ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. คำนำหนักความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นต่างๆ พบว่าชั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน กลุ่มตัวแปรปัจจัยส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน

ชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน กลุ่มตัวแปรปัจจัยส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียน

ชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข กลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน และการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. จากการศึกษพบว่า ตัวแปรเจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) ถือเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ กล่าวคือถ้าบุคคลปรารถนาที่จะทำอะไรให้สำเร็จนั้นคือมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มากขึ้น (McClelland. 1961: 207-256) สอดคล้องกับแนวคิดของเพราพรวณ เปลียนภู (2542: 326) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เพราะเป็นสิ่งที่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพลังในการเรียนรู้ และมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะกระทำกิจกรรมให้ได้รับความสำเร็จ เห็นได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์พึงมี เพื่อจะได้มีจุดหมายในชีวิต มีความหวัง มีความมานะพากเพียร เพื่อไปให้ถึงจุดหมายที่ตั้งไว้ และจากงานวิจัยของทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541: 110-113) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุमितตรา เจริมพันธ์ (2547: 9) ที่ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการเตรียมตัวก่อนเรียน พฤติกรรมขณะเรียนในชั้นเรียน และพฤติกรรมหลังเรียนได้ร้อยละ 30.7, 40.3 และ 40.3 ตามลำดับ โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ มุ่งอนาคตควบคุมตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามลำดับ

การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน จากทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy Theory) มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura's Social Cognitive Theory) ซึ่งแบนดูราเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าจะสามารถทำงานได้ในระดับใด ถ้าบุคคลประเมินความสามารถของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จะส่งผลต่อการเลือกกระทำพฤติกรรมของบุคคล (Bandura. 1986: 391) และจาก

การศึกษาครั้งนี้พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนมีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของฟรีดแมน (Freedman, 1996: 99) ที่ได้ศึกษาความเชื่อในความสามารถของตนเองกับการใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเองส่งผลต่อการใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของปวีณรัตน์ มณีวรรณ (2548: 114) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดกาญจนบุรี โดยการวิเคราะห์พหุระดับ ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระระดับนักเรียนส่งผลต่อการใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ครอบครัวนับเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตเด็กและถือเป็นสถาบันขั้นพื้นฐานที่มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างและฝึกฝนพฤติกรรม ทักษะและค่านิยมต่างๆ โดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นตัวจักรสำคัญของการสนับสนุน ซึ่งปนีตา นิตยาพร (2542: 32-33) กล่าวว่า การส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครองมีส่วนในการสร้างความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน และจากงานวิจัยของมูสเซน, จอห์น และเจอร์ (Mussen; John; & Jer. 1969: 261) พบว่า พ่อแม่ที่ให้เด็กมีโอกาสและได้รับการสนับสนุนความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ฟังตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของพาร์เคอร์สัน และคณะ (ครองสิน มิตะทัง, 2548: 111; อ้างอิงจาก Parkerson; & other. 1984) ที่ศึกษาพบว่า ครอบครัวที่ส่งเสริมและให้ความสนใจด้านการเรียนของเด็ก ส่งผลทางตรงต่อความสามารถของเด็ก และจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิไลลักษณ์ อ่อนละมุล (2546: 64) ที่ได้ทำการศึกษาและพัฒนายุทธวิธีในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการให้คำปรึกษาตามกลุ่มพฤติกรรมนิยม โดยแบ่งยุทธศาสตร์การเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการเรียน ความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน และการปฏิบัติตามแผนการเรียน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในทางบวกมากที่สุด คือ บรรยายภาศในครอบครัว และบรรยายภาศในการเรียนการสอน ตามลำดับ ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของประภิตศรี เผ่าเมือง (2546: 103) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์พหุระดับ ผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระระดับนักเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เจตคติต่อการเรียน เจตคติเป็นแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าในทางใดทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2545: 366) การที่นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ก็จะเป็นตัวกำหนดแนวทางพฤติกรรมของตนเอง เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางของการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า เจตคติต่อการเรียนมีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบราวน์ (Brown, 1982: 110) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้และทัศนคติต่อการเรียนที่มีผลต่อการเลือกใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ภาษา ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อการเรียนมีอิทธิพลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบิวน์ตัน มดวีวรรณ (2548: 114) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดกาญจนบุรี โดยการวิเคราะห์หุระดับ ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระระดับนักเรียนส่งผลต่อการเลือกใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และในส่วนของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียนนั้นถือว่ามีคามสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับชีวิตจริง เพราะลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และที่สำคัญเป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียนมากที่สุด (สุมณฑา พรหมบุญ; และ คนอื่นๆ, 2541: 38-39) จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบราวน์ (Brown, 1982: 110) ที่พบว่า บรรยากาศทางการเรียน ทัศนคติต่อการเรียน วิธีการสอนของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ และการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า การเลือกใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ประสบผลดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร ฉัตรศุภกุล (2543: 71-76) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับยุทธวิธีทางการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลทางบวกต่อยุทธวิธีทางการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น

2. จากผลการศึกษาคำนวณน้ำหนักความสำคัญ (Beta Weight) ของกลุ่มตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในแต่ละชั้น พบว่า

2.1 ชั้นระบุนโยบายและวางแผนการเรียน

เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน และการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ส่งผลทางบวกต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุนโยบายและวางแผนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาคำนวณน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผล พบว่า การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองมีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด รองลงมา คือ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน ตามลำดับ ส่วนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุนโยบายและวางแผนการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน ที่ครูให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ และทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนนักเรียน โดยครูมีบทบาทในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วนยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุนโยบายและวางแผนการเรียนนั้น เป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนก็อาจจะมีแนวทางและวิธีการเรียนที่แตกต่างกัน ดังที่ประสาธติศรปริดา (2538: 176) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลจะเรียนรู้ได้ดีในแนวทางที่แตกต่างกัน จึงอาจเป็นไปได้ที่การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะไม่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นระบุนโยบายและวางแผนการเรียน

2.2 ชั้นกำกับ การปฏิบัติกิจกรรมการเรียน

เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน และการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ส่งผลทางบวกต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นกำกับ การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาคำนวณน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผล พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนมีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด รองลงมา คือ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียน ตามลำดับ ส่วนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นกำกับ การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีบทบาทต่อการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ และทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนนักเรียน โดยครูมีบทบาทในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เห็นได้ว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นั้น เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน เป็นส่วนใหญ่ ส่วนยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นกำกับ การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนนั้น เป็นขั้นตอนที่

ผู้เรียนมีบทบาทต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองมากที่สุด จึงอาจเป็นไปได้ที่การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะไม่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

2.3 ชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การสนับสนุนทางการเรียนรู้ของผู้ปกครอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ส่งผลทางบวกต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผล พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนมีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด รองลงมา คือ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน และการสนับสนุนทางการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขนั้น เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีการประเมิน พิจารณา และตรวจสอบผลของกิจกรรมและวิธีการต่างๆ ที่ได้ปฏิบัติในการเรียน โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตนเองกำหนดหรือมาตรฐานของสังคมหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไข ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เห็นได้ว่าการที่ผู้เรียนจะเกิดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นนี้ได้ นั้น ต้องอาศัยปัจจัยภายในและภายนอกมากระตุ้นให้เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน และการสนับสนุนทางการเรียนรู้ของผู้ปกครอง จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนมียุทธศาสตร์การเรียนรู้ในชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอแนะเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทั้ง 3 ชั้น คือ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน และการสนับสนุนทางการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ส่วนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้เฉพาะในชั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนสามารถใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนมียุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่ดีขึ้น ดังนี้

1.1 ในส่วนของผู้ปกครอง ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน ด้วยการดูแลเอาใจใส่ ชี้แนะให้ผู้เรียนได้พิจารณาตนเองในกิจกรรมต่างๆ ว่ากระทำได้ดีเพียงใด อันมีผลต่อการเลือกกระทำ ความพยายาม และความอดทนต่อความยากลำบาก เพื่อให้การกระทำนั้นประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ยังควรปลูกฝังให้นักเรียนมีความเชื่อว่าการจะประสบความสำเร็จ

ในสิ่งใดได้นั้น เกิดขึ้นเนื่องจากผลของการกระทำและความพยายามมากที่สุด ไม่ใช่เกิดจากโชคชะตา ซึ่งผู้ปกครองควรมีการให้รางวัลหรือพุดชมเชย เมื่อนักเรียนสามารถทำสิ่งใดได้สำเร็จด้วยตนเอง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งควรมีการชี้แนะให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษา เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ทั้งนี้เพราะเจตคตินั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการกระทำพฤติกรรมของบุคคล ทั้งนี้ผู้วิจัยตระหนักดีว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่อาจไม่มีเวลาให้กับนักเรียนมากนัก อย่างไรก็ตามผู้ปกครองก็ไม่ควรละเลยที่จะสอบถามเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน เพราะการที่ผู้ปกครองให้ความสนใจสอบถามเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ย่อมส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนได้

1.2 ในส่วนของครูผู้สอน และครูแนะแนว ควรสนับสนุนให้นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน เช่นเดียวกับผู้ปกครอง นอกจากนี้ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนที่เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพราะเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมหรืองานตามความสนใจ และความมุ่งหวังของนักเรียน เน้นให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ในชีวิตจริง และสามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์อื่นๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ (สุมณฑา พรหมบุญ; และ คนอื่นๆ. 2541: 38-39) นอกจากนี้แล้วยังควรสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เหมาะสม ทั้งด้านกายภาพและจิตวิทยา ทั้งนี้เพราะบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น (พิมพันธ์ เดชะคุปต์. 2544: 48-52) เช่น การจัดห้องเรียน ให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีการเรียนการสอนที่สนุกสนาน มีความเป็นกันเองระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน ครูควรให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อประสบปัญหา มีความยุติธรรม ใช้คำพูดที่สุภาพ รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ให้รางวัลหรือพุดชมเชยนักเรียนตามโอกาส และให้อภัยเมื่อนักเรียนทำผิด ซึ่งวิธีนี้นอกจากจะทำให้มีบรรยากาศทางการเรียนที่ดีแล้วยังทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้วย

และจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนมียุทธศาสตร์การเรียนรู้ในภาพรวมและจำแนกตามชั้นอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีการฝึกฝนยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในแต่ละชั้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาให้นักเรียนมียุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในอนาคต

1.3 ในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำสารสนเทศจากการวิจัยในครั้งนี้ไปประกอบการวางแผนการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน กำหนดนโยบายเกี่ยวกับครูโดยเพิ่มบทบาทของครูประจำชั้น และครูแนะแนวให้มากขึ้น เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. ด้านการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ระดับช่วงชั้น เขตพื้นที่ หรือภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ทราบว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะต่างกัน

2.2 จากตัวแปรปัจจัยที่ผู้วิจัยทำการศึกษาในครั้งนี้ ถ้านำไปศึกษาในเชิงลึกอาจทำให้พบว่า ตัวแปรปัจจัยบางตัวเป็นตัวแปรเหตุของตัวแปรปัจจัยตัวอื่น ดังนั้นควรมีการศึกษาตัวแปรปัจจัยต่างๆ ในรูปของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Path Analysis) เพื่อค้นหาลักษณะความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรปัจจัยกับยุทธศาสตร์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ศรีลาเลิศ. (2549). *ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยคุณลักษณะผู้เรียนกับความความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กมลรัตน์ หล้าสูงงษ์. (2528). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนว และจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมวิชาการ. (2539). *คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา : ยุทธศาสตร์ในการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). *คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะเพื่อป้องกันเอดส์ การค้าประเวณีการติดยาและสารเสพติด*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เอ็นเอสเอนเตอร์พรีนซ์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. (2525). *คู่มือในการสร้างประสิทธิภาพในการเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาสนา.
- บุญศรี คำชาย. (2540). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ครูศาสตร์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- ครองสิน มิตะทั้ง. (2548). *การศึกษาตัวแปรสภาพแวดล้อมในครอบครัว ลักษณะของครู และลักษณะของนักเรียนที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดนครพนม*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2532). *จิตวิทยาเบื้องต้น*. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2520). *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิศนา แหมมณี. (2542, มีนาคม - มิถุนายน). *การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: โมเดลชิปปา*. *วารสารครูศาสตร์*. 27(3): 1-17.

- ธาริณี เจียรวัฒนนะ. (2531). พฤติกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผลสำเร็จในการเรียน
วิทยาศาสตร์ตามการรับรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์สูง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาวิทยาศาสตร์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ ชัยยุทธยรรยง. (2526, ธันวาคม-มกราคม). อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการกระทำผิดของเด็ก
วัยรุ่น. วารสารแนว. 18(12): 65-69.
- นวลจิตต์ ชาวเกียรติพงศ์; และคนอื่นๆ. (2545). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- นันทนา จันทร์ผืน. (2545). การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความคาดหวังในอนาคตของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดเชียงราย ด้วยการวิเคราะห์หุระดับ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การวิจัยทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2547). การวัดประเมินการเรียนรู้ (การวัดประเมินแนวใหม่).
(เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- เบญจมาศ พลศักดิ์. (2547). การศึกษาพัฒนาการยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกัน ในเขตพื้นที่การศึกษา
ศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปณิตา นิตยาพร. (2542, พฤษภาคม). "การบ้าน : วิธีการเรียนรู้ที่สำคัญ," วารสารวิชาการ.
2(5): 31-36.
- ประกิตศรี เผ่าเมือง. (2546). การศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี
โดยการวิเคราะห์หุระดับ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา)
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประทุม ศรีรักษา. (2543). การเรียนแบบมีส่วนร่วม. วารสารทางวิชาการครูเทพสตรี. 4(1): 50-57.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2538). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. มหาสารคาม: นำอักษรการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- _____. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. ม.ป.พ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

- ปวีณรัตน์ มณีวรรณ. (2548). การศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดกาญจนบุรี โดยการวิเคราะห์พหุระดับ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประชัย เปี่ยมสมบุญ. (2535). การวิเคราะห์ข้อมูลระดับมัลติแวกเรียลในทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์; และคมเพชร ฉัตรศุกกุล. (2543). รายงานการวิจัย เรื่อง ยุทธวิธีการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.
- พรดี ลิมปรัดนากร. (2547). ผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้การเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อทักษะชีวิต ในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมดุสิตาราม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรประไพ อุทะนุต. (2542). รายงานผลการนิเทศเชิงวิจัยปฏิบัติการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์การเรียนชุมชน กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนชุมชนตำบลมอก อ.ล่อง จ.แพร่. รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2538). ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม, จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. กรุงเทพฯ: สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- พิไลลักษณ์ อ่อนละมุล. (2546). การศึกษาและพัฒนายุทธวิธีในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิทักษ์ นิลนพคุณ. (2539). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรกลวิธีการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พิทักษ์ วงแหวน. (2546). การศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อพฤติกรรมใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดศรีสะเกษ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธี และเทคนิค การสอน*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเม้นท์.
- เพราพรพรรณ เปลี้นนุ. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: งานเอกสารและ การพิมพ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- มยุรี ศรีชัย. (2538). *เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง*. กรุงเทพฯ: วีเจพริ้นติ้ง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). *พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2530). *เทคนิคการวัดเจตคติ*. (เอกสารประกอบการอบรม การวัดผลและประเมินผล). กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา.
- _____. (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2542). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ละเมียด ลิมอักษร. (2520, พฤษภาคม). "ที่ฟังของเด็ก," *ประชาศึกษา*. 28(10): 14-21.
- วรรณกร หมอชาติ. (2544). *ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ที่มี ต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณี แสงประทีปทอง. (2536, มกราคม-เมษายน). *การวัดเจตคติ*. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 14(42): 52-66.
- วราลักษณ์ ไชยทัต. (2544). *การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. เชียงใหม่: เชียงใหม่ ปี เอส การพิมพ์.
- วัลนิกา ฉลากบาง. (2535). *จิตวิทยาการแนะแนวเด็กประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิลาสลักษณ์ ชวัลลี. (2542). *การรับรู้ความสามารถของตนเอง*. ใน *สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2541*. หน้า 175-180. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศักดิ์ สุนทรเสถณี. (2531). *เจตคติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
- ศิราภรณ์ เทพฉิม. (2541). *การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคล แบบเผชิญความจริงที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศิริรัตน์ ภูสกลเจริญศักดิ์. (2531). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์ที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2541). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สิทธิพงษ์ สุพรหม. (2549). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะบางประการกับความสามารถในการจัดการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุขุม ตั้งประพตกุล. (2544). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางอภิปัญญาและความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ-ภาษาฝรั่งเศส ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันท์เอม. (2539). จิตวิทยาทั่วไป. (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม). พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาดา สุธรรมรักษ์. (2531). จิตวิทยาเบื้องต้น. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุดฤทัย มุขยวงศา. (2533). ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มโดยแนวความคิดแบบพิจารณาความเป็นจริงที่มีต่อนิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุพจน์ สิ้นสุวงศ์วัฒน์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดบุรีรัมย์. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุมณฑา พรหมบุญ. (2540). *การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. นนทบุรี: เอส อาร์ พรินติ้งลิมิตเต็ดพาร์ตเนอร์ชิป.
- สุมณฑา พรหมบุญ; และคนอื่นๆ. (2541). *โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน: การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: ไอเดียสแควร์.
- สุमितตรา เจิมพันธ์. (2547, ตุลาคม). จิตพฤติกรรมศาสตร์: ระบบพฤติกรรมไทย. *วารสาร*. 1(2): 9-1.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- สุรี พุกษวิศักดิ์. (2547). *การศึกษาและพัฒนายุทธวิธีการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิชญศึกษา จังหวัดนนทบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิทย์ หิรัญยกานนท์; สิริวรรณ เมธีวัฒน์; และชนินทร์ชัย อินทราภรณ์. (2540). *พจนานุกรมศัพท์*. กรุงเทพฯ: ไอ.คิว.บี.ซี. เซ็นเตอร์.
- อัฉรา สุขารมณ. (2527). *เอกสารประกอบคำสอนวิชาพื้นฐานทางจิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารี พันธุ์มณี. (2546). *จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ไยใหม่.
- อุทุมพร จามรมาน. (2532). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมื่อวัดลักษณะผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พินนี้ พับลิชชิง.
- อุมาพร เทียมทัด. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้กับพหุปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Atkinson, John W. (1966). *Motive in Fantasy, Action and Society*. New Delhi: Affiliated East West Press, PVT. Ltd.
- Brown, A.L.; & Palincsar, A.S. (1982, January). *Inducing Strategies Learning from Texts by Means of Informed, Self-Control Training*. Topics in Learning and Learning Disabilities. 2: 7.
- Brown, H Douglas. (1980). *Principles of Language Learning and Teaching*. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall.
- Bandura, Albert. (1986). *Social Foundation of Thought and Action*. New Jersey: Prentice-Hall.

- Dickinson, Leslie. (1994). *Self-Instruction in Language Learning*. 5th ed. Great Britain: Bell and Brain.
- Freedman, Marcia. (1996). *Self-Efficacy and Learning Strategy Use in a Computer-Based Instructional Setting*. Dissertation Abstracts International. 57/01, p. 99, July.
- Herman, Herbert J.M. (1970, August). A Questionnaire Measures of Achievement Motivation. *Journal of Applied Psychology*. 54: 354-355.
- Keng. Hsiao-Tseng. (1996). *A Comparrative Study of Note-Taking, Outlining and Concept Mapping Learning Strategies on National Taipei Teachers College Students' Understanding of Heat and Temperature*. Dissertation Abstracts International.
- Lee, Cynthia; & Bobco Philip. (1994). Self-Efficacy Beliefs: Comparison of Five Measures. *Journal of Applied Phychology*. 79(3): 364-369.
- Lingren, Clay Henry. (1969). *The Psychology of College Success: A Dynamic Approach*. New York: John Wiley and Sons, Inc.
- Maddox, Harry. (1965). *How to study*. London : The English Language Book Society.
- McClelland, David C.; & et al. (1953). *The Achievement Motive*. New York: Appleton-Century Croffs.
- McClelland, David C. (1961). *The Achievement Society*. New York: Prentice-Hall.
- Mehrens, William. A.; and Lehman J. Irvin. (1975). *Measurement and Evaluation in Education and Psychology*. 2nd ed. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Motz, Mary M. (1996). *Relationship Between Students' Epistemological Beliefs and Learning Strategies Use*. Master Abstracts International. 34/06, p. 2127, December.
- Mussen, P.H.; John Conger J.; & Jer Kagan. (1969). *Child Development and Personality*. 3rd ed. New York: Harper & Row.
- Nam Jung, Yung Suk. (1996). *Cultural and Contextual Influences on Goal Orientations and the Relationships among Goal Orientations, Learning Strategies and Achievement: A Study of Korean High School students Learning English*. Dissertation Abstracts International. 57/06, p. 2345, December.
- Nisbet, John; & Shucksmith, Janet. (1986). *Learning Strategies*. New York: Chapman and Hall.

- O' Malley, J. Michael; & Chamot, Anna Uhl. (1990). *Learning Strategies in Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Oxford, Rebecca L. (1990). *Language Learning Strategies : What Every Teacher Should Know*. New York: Newbury House.
- Pedhazur, Elazar J. (1997). *Multiple Regression in Behavioral Research*. Explanation and Prediction: Harcourt Brace College.
- Riding, Richard; & Rayner, Stephen. (1998). *Cognitive Styles and Learning Strategies : Understanding Style Differences in Learning and Behavior*. London: David Fulton.
- Rowntree, Derek. (1981). *A Dictionary of Education*. London : Harper and Row.
- Rubin, Joan. (1987). *Learner Strategies in Language Learning*. New York: Prentice Hall.
- Search, Sally Patricia. (1997). *The Differential Effects of Domain-Specific and Metacognitive Learning Strategies on the Performance, Self-Efficacy, and Academic Motivation of Developmental Mathematics Students*. Dissertation Abstracts International.
- Shunk, Dale. (1983). Developing Children' s Self-Efficacy and Skill: The Doles of Social Comparative Information and Goal Setting. *Contemporary Educational Psychology*. 8: 76-86.
- Weiner, Bernard. (1972, Spring). Attribution Theory Achievement Motivation and Educational Process. *Review of Education Research*. 42: 203-215.
- Weinstein, Claire E.;& Mayer, R.E. (1986). The Teaching of Learning Strategies. In M.C.Wittrock, *Handbook of Research on Teaching*. 3rd ed. New York: Macmillan.
- Wittrock, Merlin C. (1986). Student thought processes. In M.C.Wittrock, *Handbook of research on teaching*. 3rd ed. New York: Macmillan.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้

ขั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียนรู้			ขั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้			ขั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข		
ข้อ	IOC	ผลการพิจารณา	ข้อ	IOC	ผลการพิจารณา	ข้อ	IOC	ผลการพิจารณา
1	1	คัดเลือกไว้	21	1	คัดเลือกไว้	41	1	คัดเลือกไว้
2	1	คัดเลือกไว้	22	1	คัดเลือกไว้	42	0.8	คัดเลือกไว้
3	1	คัดเลือกไว้	23	1	คัดเลือกไว้	43	1	คัดเลือกไว้
4	1	คัดเลือกไว้	24	1	คัดเลือกไว้	44	1	คัดเลือกไว้
5	1	คัดเลือกไว้	25	0.8	คัดเลือกไว้	45	1	คัดเลือกไว้
6	1	คัดเลือกไว้	26	1	คัดเลือกไว้	46	1	คัดเลือกไว้
7	1	คัดเลือกไว้	27	1	คัดเลือกไว้	47	1	คัดเลือกไว้
8	1	คัดเลือกไว้	28	1	คัดเลือกไว้	48	0.6	คัดเลือกไว้
9	1	คัดเลือกไว้	29	1	คัดเลือกไว้	49	0.8	คัดเลือกไว้
10	1	คัดเลือกไว้	30	1	คัดเลือกไว้	50	1	คัดเลือกไว้
11	1	คัดเลือกไว้	31	1	คัดเลือกไว้	51	1	คัดเลือกไว้
12	1	คัดเลือกไว้	32	0.6	คัดเลือกไว้	52	1	คัดเลือกไว้
13	0.8	คัดเลือกไว้	33	1	คัดเลือกไว้	53	1	คัดเลือกไว้
14	1	คัดเลือกไว้	34	1	คัดเลือกไว้	54	1	คัดเลือกไว้
15	1	คัดเลือกไว้	35	1	คัดเลือกไว้	55	1	คัดเลือกไว้
16	1	คัดเลือกไว้	36	1	คัดเลือกไว้	56	1	คัดเลือกไว้
17	1	คัดเลือกไว้	37	1	คัดเลือกไว้	57	1	คัดเลือกไว้
18	1	คัดเลือกไว้	38	1	คัดเลือกไว้	58	1	คัดเลือกไว้
19	1	คัดเลือกไว้	39	1	คัดเลือกไว้	59	1	คัดเลือกไว้
20	1	คัดเลือกไว้	40	1	คัดเลือกไว้	60	1	คัดเลือกไว้

ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ จำนวน 60 ข้อ

ขั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน			ขั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน			ขั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข		
ข้อ	r	ผลการพิจารณา	ข้อ	r	ผลการพิจารณา	ข้อ	r	ผลการพิจารณา
1	.2614	คัดเลือกไว้	21	.5944	คัดเลือกไว้	41	.5433	คัดเลือกไว้
2	.3375	คัดเลือกไว้	22	.1883	คัดออก	42	.5445	คัดเลือกไว้
3	.2370	คัดเลือกไว้	23	.5826	คัดเลือกไว้	43	.0921	คัดออก
4	.3168	คัดเลือกไว้	24	.5063	คัดเลือกไว้	44	.6213	คัดเลือกไว้
5	.3077	คัดเลือกไว้	25	.2339	คัดออก	45	.6288	คัดเลือกไว้
6	.2372	คัดเลือกไว้	26	.5463	คัดเลือกไว้	46	.5236	คัดเลือกไว้
7	.3868	คัดเลือกไว้	27	.6966	คัดเลือกไว้	47	.4850	คัดออก
8	.2369	คัดออก	28	.5856	คัดเลือกไว้	48	.5671	คัดเลือกไว้
9	.2014	คัดออก	29	.5491	คัดเลือกไว้	49	-.0619	คัดออก
10	.2900	คัดเลือกไว้	30	.5837	คัดเลือกไว้	50	.6388	คัดเลือกไว้
11	-.0881	คัดออก	31	.4525	คัดเลือกไว้	51	.6448	คัดเลือกไว้
12	.3195	คัดเลือกไว้	32	.3243	คัดเลือกไว้	52	.5160	คัดออก
13	.2121	คัดออก	33	.5006	คัดเลือกไว้	53	.6309	คัดเลือกไว้
14	.4342	คัดเลือกไว้	34	.1728	คัดออก	54	.6319	คัดเลือกไว้
15	.4609	คัดเลือกไว้	35	.4093	คัดเลือกไว้	55	.6563	คัดเลือกไว้
16	.2171	คัดออก	36	.6266	คัดเลือกไว้	56	.6559	คัดเลือกไว้
17	.2877	คัดเลือกไว้	37	.6262	คัดเลือกไว้	57	.5783	คัดเลือกไว้
18	.4386	คัดเลือกไว้	38	-.0210	คัดออก	58	.1189	คัดออก
19	.3601	คัดเลือกไว้	39	.6505	คัดเลือกไว้	59	.6901	คัดเลือกไว้
20	.6700	คัดเลือกไว้	40	.0175	คัดออก	60	.6523	คัดเลือกไว้

ค่าความเชื่อมั่น = .9335

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้ จำนวน 45 ข้อ

ขั้นระบุปัญหาและวางแผน การเรียนรู้		ขั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรม การเรียนรู้		ขั้นประเมินผลและปรับปรุง แก้ไข	
ข้อ	r	ข้อ	r	ข้อ	r
1	.2433	16	.6246	31	.5557
2	.3430	17	.6172	32	.5851
3	.2389	18	.5359	33	.6351
4	.2814	19	.5514	34	.6524
5	.2814	20	.7319	35	.5089
6	.2249	21	.6222	36	.5823
7	.3777	22	.5683	37	.6474
8	.2422	23	.5769	38	.6900
9	.2769	24	.4778	39	.6637
10	.4673	25	.2529	40	.6517
11	.4779	26	.5369	41	.6874
12	.2207	27	.4120	42	.6789
13	.4569	28	.6164	43	.6058
14	.3239	29	.6825	44	.7282
15	.6849	30	.6582	45	.6611
ค่าความเชื่อมั่น = .9459					

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามวัดยุทธศาสตร์การเรียนรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติ
 ของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความในแต่ละข้อ
 เพียงช่องเดียวที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด
ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนมาก
ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนปานกลาง
นานๆ ปฏิบัติครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนน้อย
ไม่เคยปฏิบัติเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	นานๆ ปฏิบัติครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
	ขั้นระบุปัญหาและวางแผนการเรียน					
1.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน โดยที่ไม่ต้องให้ครูหรือใครสั่ง					
2.	ข้าพเจ้าวางแผนการเรียนโดยจัดตารางอ่านหนังสือในแต่ละวัน เพื่อจะได้ไม่ต้องเร่งอ่านตอนใกล้สอบ					
3.	เมื่อพบข้อสงสัยในการอ่านหนังสือ ข้าพเจ้าจะเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า					
4.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนสอบอย่างน้อย 2 สัปดาห์					
5.	ในการทำรายงาน ข้าพเจ้าจะร่างประเด็นสำคัญๆ และลำดับขั้นตอนในการทำไว้ก่อนที่จะลงมือทำ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	นานๆปฏิบัติครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
6.	ในการทำงานกลุ่มข้าพเจ้าจะแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบกับเพื่อนให้ชัดเจนก่อนลงมือทำ					
7.	เมื่อเรียนในเนื้อหาที่ยาก ข้าพเจ้าจะคิดหาวิธีการที่ช่วยให้เข้าใจและจดจำได้เร็วขึ้น					
8.	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน ข้าพเจ้าจะศึกษาว่างานนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไร ก่อนลงมือทำ					
9.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือสอบ โดยมักไม่สนใจฝึกทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบต่างๆ ในแต่ละวิชา เพราะคิดว่าไม่จำเป็น					
10.	ข้าพเจ้าสามารถแบ่งเวลาในการเรียนในแต่ละวัน เพราะคิดว่า จะช่วยให้ทำสิ่งต่างๆ ได้ครบถ้วนและทันกำหนด					
11.	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานใด ข้าพเจ้าจะคิดล่วงหน้าว่าต้องศึกษาค้นคว้าจากที่ใดบ้าง					
12.	ข้าพเจ้ามักเข้าเรียนโดยไม่ได้อ่านหนังสือล่วงหน้า					
13.	ก่อนทำแบบฝึกหัดข้าพเจ้าจะทบทวนบทเรียนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มความเข้าใจก่อนลงมือทำ					
14.	ถ้าไม่สอบข้าพเจ้าก็จะไม่อ่านหนังสือ					
15.	ข้าพเจ้ามักจะอ่านหนังสือประกอบการเรียนอื่นๆ เพิ่ม เพื่อจะได้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น					
	ขั้นกำกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน					
16.	แม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่ชอบเรียนบางวิชา แต่ข้าพเจ้าก็ตั้งใจเรียน					
17.	ข้าพเจ้าพยายามจับใจความสำคัญที่ครูสอน และจดบันทึกข้อความสำคัญนั้น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	นานๆปฏิบัติครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
18.	ข้าพเจ้าซักถามครูผู้สอน เมื่อพบว่ามึข้อสงสัยในเรื่องที่เรียน					
19.	ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนโดยการฝึกทำแบบฝึกหัดหรือข้อสอบบ่อยๆ					
20.	เมื่อขาดเรียนในวิชาใด ข้าพเจ้าจะรีบศึกษาบทเรียนนั้นด้วยตนเอง					
21.	ข้าพเจ้าสามารถทำการบ้านของแต่ละวันเสร็จทันเวลา					
22.	ข้าพเจ้าสรุปย่อเนื้อหาวิชาที่เรียนไปแล้ว เพื่อความสะดวกในการทบทวน					
23.	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งค้นคว้าต่างๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ฯลฯ					
24.	เวลาอ่านหนังสือ ข้าพเจ้าพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่านมากกว่าท่องจำ					
25.	ข้าพเจ้ามักลอกการบ้านจากเพื่อน					
26.	ข้าพเจ้าเข้าเรียนทุกชั่วโมง และตั้งใจฟังคำบรรยายจากครู					
27.	ข้าพเจ้ามีแผนการอ่านหนังสือในแต่ละวัน และปฏิบัติได้ตามแผนที่วางไว้					
28.	ข้าพเจ้าทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้วในแต่ละวัน เพื่อจะได้เข้าใจดียิ่งขึ้น					
29.	ถึงแม้งานที่ได้รับมอบหมายจะยาก ข้าพเจ้าก็พยายามทำให้เสร็จจนได้					
30.	ข้าพเจ้าสรุปใจความสำคัญในสิ่งที่อ่านทุกครั้ง เพื่อถ่ายทอดการทบทวน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	นานๆปฏิบัติครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
	ขั้นประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข					
31.	เมื่อเรียนจบในแต่ละบทเรียน ข้าพเจ้าจะสำรวจตนเองว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด					
32.	ข้าพเจ้าตรวจสอบความเรียบร้อยของงานก่อนส่งครู					
33.	ข้าพเจ้าประเมินทักษะต่างๆ ในการเรียนของตนเองว่าพัฒนาขึ้นหรือไม่ เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุง					
34.	เมื่อเรียนจบในแต่ละบทเรียน ข้าพเจ้าจะสำรวจตัวเองว่ามีประเด็นใดบ้างที่ยังไม่เข้าใจ					
35.	เมื่อข้าพเจ้าพบว่ายังไม่เข้าใจในประเด็นใดของบทเรียน ข้าพเจ้าจะทบทวนบทเรียนและฝึกทำแบบฝึกหัดให้มาก					
36.	ข้าพเจ้าสังเกตตนเองเกี่ยวกับความถูกต้องในการตอบข้อซักถามของครูหรือเพื่อน					
37.	ข้าพเจ้ามักสำรวจข้อผิดพลาดของตนเองในกิจกรรมการเรียน และค้นหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร					
38.	หลังจากที่ครูตรวจแบบฝึกหัดแล้ว ข้าพเจ้าจะทบทวนในข้อที่ผิด					
39.	ข้าพเจ้ามักเปรียบเทียบคะแนนสอบครั้งที่ผ่านมากับคะแนนที่ได้ในปัจจุบัน เพื่อที่จะได้พัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น					
40.	หลังการเรียน ข้าพเจ้าจะตรวจสอบว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ได้ปฏิบัติมานั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด					
41.	หากผลการสอบไม่ดี ข้าพเจ้าจะค้นหาข้อผิดพลาดและพยายามแก้ไขให้ดีขึ้น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	นานๆปฏิบัติครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
42.	หลังการสอบ ข้าพเจ้าจะซักถามครูหรือพยายามค้นคว้าหาคำตอบในข้อที่สงสัย					
43.	ในการทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้าจะคอยสังเกตว่าเพื่อนๆ ยอมรับความคิดเห็นของข้าพเจ้ามากน้อยเพียงใด					
44.	เมื่อพบว่าได้คะแนนสอบในวิชาใดน้อย ข้าพเจ้าจะเพิ่มความขยันและตั้งใจเรียนในวิชานั้นให้มากขึ้น					
45.	ข้าพเจ้ามักใช้เวลาว่างทบทวนบทเรียน เพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้น					

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติ
 ของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความในแต่ละข้อ
 เพียงช่องเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
ส่วนใหญ่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
ส่วนใหญ่ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย
1.	ยิ่งมีความรู้มากเท่าไร เราจะสามารถดำเนินชีวิตได้ดีเท่านั้น					
2.	ข้าพเจ้าชอบทำกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น					
3.	การเรียนหนังสือเป็นเรื่องที่น่าเบื่อสำหรับข้าพเจ้า					
4.	การใช้จ่ายเพื่อการเรียน เป็นการใช้จ่ายที่มีคุณค่า					
5.	ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ					
6.	ข้าพเจ้าคิดว่าเนื้อหาที่เรียนไม่สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้					
7.	ยิ่งเรียนรู้มาก ข้าพเจ้ายิ่งพบเรื่องน่ารู้ที่น่าสนใจ					
8.	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนรู้มากๆ ช่วยให้ข้าพเจ้ารู้จักวางแผนการ ทำงานได้ดีขึ้น					
9.	ข้าพเจ้าตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้และการศึกษา ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตสิ่งหนึ่ง					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้				
		จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย
10.	การเรียนหนังสือสูงๆ ไม่ได้ช่วยให้มีงานที่ดีทำเสมอไป					
11.	ผู้มีการศึกษาสามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่ไม่มีการศึกษา					
12.	อนาคตของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการเรียน					
13.	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนหนังสือไม่ได้ทำให้คนมีจิตใจดีขึ้น					
14.	การเรียนหนังสือ ทำให้เป็นคนมีเหตุผล					
15.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่เนื้อหาวิชาต่างๆ ที่เรียนซ้ำซากและน่าเบื่อ					
16.	ข้าพเจ้าคิดว่าเนื้อหาวิชาที่เรียนไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้					
17.	การเรียนหนังสือทำให้ข้าพเจ้ามีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์					
18.	การเรียนหนังสือเป็นสิ่งที่เสียเวลาและไม่คุ้มค่า					
19.	เราสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เองโดยไม่ต้องมาเรียนหนังสือ					
20.	การเรียนหนังสือทำให้ข้าพเจ้าฉลาดขึ้น					

แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติ
 ของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความในแต่ละข้อ
 เพียงช่องเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
ส่วนใหญ่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
ส่วนใหญ่ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	จริงน้อยที่สุด/ ไม่จริงเลย
1.	ข้าพเจ้าตั้งใจจะทำคะแนนสอบให้ได้สูงที่สุด					
2.	เมื่อพบคนที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญว่าทำงานดี ข้าพเจ้า เกิดความปรารถนาที่จะเป็นเช่นนั้น					
3.	ข้าพเจ้ามีความคิดที่จะดัดแปลงสิ่งต่างๆ ให้มีความแปลกใหม่ และดีเด่นอยู่ตลอดเวลา					
4.	ข้าพเจ้ามักจะตั้งความหวังในการทำงานไว้สูงๆ เพื่อจะได้ใช้ ความพยายามและความสามารถในการทำงานนั้นอย่างเต็มที่					
5.	ข้าพเจ้าคิดว่าอนาคตของตนเอง ขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการ เรียนรู้					
6.	ข้าพเจ้ามีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง					
7.	ข้าพเจ้าชอบทำงานด้วยความคิดของตนเอง ไม่ชอบทำตาม ผู้อื่น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย
8.	ข้าพเจ้ามีความมุ่งมั่นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ					
9.	ข้าพเจ้าชอบแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง					
10.	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจที่จะทำอะไรให้ดีกว่าที่เคยทำไว้					
11.	เมื่อทำงานหนึ่งไม่สำเร็จ ข้าพเจ้าจะคิดหาวิธีการใหม่ๆ ที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จจนได้					
12.	เมื่อได้รับมอบหมายงานใดๆ ข้าพเจ้าจะรีบทำให้เสร็จเรียบร้อยก่อนกำหนดส่ง					
13.	ข้าพเจ้ามีใจจดจ่ออยู่กับงานที่ได้รับมอบหมาย จนกว่าจะทำงานสำเร็จ ไม่ว่าจะงานนั้นจะน่าเบื่อหน่ายเพียงใด					
14.	ข้าพเจ้าจะพยายามทำงานนั้นมากยิ่งขึ้น ถ้างานที่ได้รับนั้นยาก					
15.	ไม่ว่าจะทำงานอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะพยายามทำจนสุดความสามารถ					
16.	เมื่อทำงานที่ครูมอบหมายไม่ถูกต้อง ข้าพเจ้าจะค้นหาวิธีการใหม่ๆ ที่จะทำให้ถูกต้องให้ได้					
17.	ข้าพเจ้าบอกผู้ปกครองในเรื่องที่เกี่ยวกับความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน					
18.	ข้าพเจ้าจะเปรียบเทียบผลการเรียนกับผู้อื่น เพื่อที่จะได้พัฒนาตนเองให้เรียนดียิ่งขึ้น					
19.	ข้าพเจ้าชอบทำงานยากๆ ที่ต้องใช้ความพยายามอย่างมาก					
20.	ข้าพเจ้าชอบทำสิ่งต่างๆ ที่เป็นความคิดริเริ่มของตนเอง					

แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติ
 ของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความในแต่ละข้อ
 เพียงช่องเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
ส่วนใหญ่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
ส่วนใหญ่ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย
1.	ข้าพเจ้าสามารถวางแผนการอ่านหนังสือได้ดี					
2.	ข้าพเจ้าสามารถทำความเข้าใจบทเรียนที่ครูสอนได้ทุกวิชา					
3.	ข้าพเจ้าสามารถทำโจทย์ปัญหาที่ยากๆ ได้					
4.	ข้าพเจ้าสามารถที่จะเรียนบทเรียนในระดับที่ยากขึ้นได้					
5.	ข้าพเจ้าสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญของบทเรียนได้					
6.	ข้าพเจ้าสามารถอธิบายบทเรียนที่ยากๆ ให้เพื่อนเข้าใจได้					
7.	ข้าพเจ้ามีวิธีการอ่านหนังสือที่สามารถช่วยให้จดจำได้ง่าย					
8.	ข้าพเจ้าสามารถเชื่อมโยงหัวข้อที่กำลังเรียนกับหัวข้อที่เรียน ผ่านมาแล้วได้					
9.	ข้าพเจ้าสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย
10.	ข้าพเจ้าสามารถบอกได้ถูกต้องว่า อะไรคือสิ่งที่โจทย์ต้องการถาม					
11.	ข้าพเจ้าสามารถสรุปเรื่องราวที่อ่านได้เป็นอย่างดี					
12.	เมื่อมีความจำเป็นต้องขาดเรียนข้าพเจ้าสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาวิชานั้นได้ด้วยตนเอง					
13.	ข้าพเจ้าสามารถเลือกแหล่งค้นคว้าในการทำรายงานได้อย่างเหมาะสม					
14.	ข้าพเจ้าสามารถตอบคำถามของครูในชั้นเรียนได้					
15.	ข้าพเจ้าสามารถแยกแยะได้ว่า สิ่งที่คุณสอนนั้นประเด็นใดเป็นประเด็นสำคัญ					
16.	ข้าพเจ้าสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในชั่วโมงเรียน ไปใช้ในการตอบข้อสอบได้					
17.	แม้ว่าต้องเรียนในวิชาที่ไม่ชอบ ข้าพเจ้าก็เรียนได้อย่างเข้าใจ					
18.	ข้าพเจ้าสามารถแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนของตนเองได้					
19.	ข้าพเจ้ารับผิดชอบสิ่งที่ได้รับมอบหมายในการทำงานกลุ่มได้					
20.	หากมีงานที่ต้องทำหลายอย่างในขณะเดียวกัน ข้าพเจ้าสามารถจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังได้					

แบบสอบถามวัดการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ และตัดสินใจว่าตรงกับการปฏิบัติของผู้ปกครองที่แสดงต่อนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความในแต่ละข้อเพียงช่องเดียวที่ตรงกับการปฏิบัติของผู้ปกครองที่แสดงต่อนักเรียนมากที่สุด

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของผู้ปกครองมากที่สุด
ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของผู้ปกครองมาก
ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของผู้ปกครองปานกลาง
นานๆ ปฏิบัติครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของผู้ปกครองน้อย
ไม่เคยปฏิบัติเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการปฏิบัติของผู้ปกครองน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	นานๆปฏิบัติครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
1.	ผู้ปกครองติดตามผลการเรียนของข้าพเจ้าอยู่เสมอ					
2.	ผู้ปกครองเตือนให้ข้าพเจ้าทบทวนในสิ่งที่เรียนไปแล้ว					
3.	เมื่อใกล้จะสอบ ผู้ปกครองจะเตือนให้ข้าพเจ้าอ่านหนังสือ					
4.	เมื่อข้าพเจ้ามีผลการเรียนดีขึ้น ผู้ปกครองจะพุดชมเชยหรือให้รางวัล					
5.	ผู้ปกครองจัดหาหนังสือดีมีประโยชน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ข้าพเจ้า					
6.	ผู้ปกครองจัดหาแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาต่างๆ ให้แก่ข้าพเจ้า					
7.	ผู้ปกครองจัดหาอุปกรณ์ หรือของเล่นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ข้าพเจ้า เช่น คอมพิวเตอร์ เกมต่างๆ ฯลฯ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง	นานๆปฏิบัติครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
8.	ผู้ปกครองให้ข้าพเจ้ารู้จักคิดวิเคราะห์สิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น การวิเคราะห์สาเหตุของน้ำท่วมในจังหวัดต่างๆ					
9.	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาในการเรียน ผู้ปกครองจะช่วยแก้ปัญหาหรือให้คำแนะนำแก่ข้าพเจ้า					
10.	ผู้ปกครองแนะนำให้ข้าพเจ้ารู้จักแบ่งเวลาสำหรับการเรียนทำงานบ้าน เล่น และพักผ่อนให้เหมาะสม					
11.	ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้ามีเวลาทำการบ้าน และอ่านหนังสืออย่างเพียงพอ					
12.	ผู้ปกครองชี้แนะให้ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการเรียน					
13.	ผู้ปกครองแนะนำให้ข้าพเจ้าเลือกฟังรายการวิทยุ ดูโทรทัศน์ หรือสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ที่ดีมีประโยชน์					
14.	ผู้ปกครองคอยกระตุ้นให้ข้าพเจ้าสนใจค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ					
15.	ผู้ปกครองแนะนำให้ข้าพเจ้ารู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
16.	ผู้ปกครองส่งเสริมให้ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น การแข่งขันตอบปัญหา การโต้วาที การประกวดร้องเพลง ฯลฯ					
17.	ผู้ปกครองสนับสนุนให้ข้าพเจ้าทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ข้าพเจ้าสนใจ					
18.	ผู้ปกครองกระตุ้นให้ข้าพเจ้าพัฒนาความสามารถที่ตนเองมีอยู่					
19.	ผู้ปกครองจัดสถานที่ส่วนตัวสำหรับให้ข้าพเจ้าอ่านหนังสือ ทำการบ้าน หรือทำกิจกรรมที่ข้าพเจ้าสนใจอย่างอิสระ					
20.	ข้าพเจ้าขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการเรียนจากผู้ปกครอง					

แบบสอบถามวัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าตรงกับความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติ
 ของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความในแต่ละข้อ
 เพียงช่องเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
ส่วนใหญ่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
ส่วนใหญ่ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย
1.	ก่อนเรียนเนื้อหาใหม่ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ และครูจะทบทวน ความรู้เดิมก่อน					
2.	ข้าพเจ้าและเพื่อนร่วมกันวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้กับครูผู้สอน					
3.	ในระหว่างเรียนข้าพเจ้าจะซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ที่เรียน					
4.	เมื่อเกิดข้อสงสัยในการเรียนข้าพเจ้าและเพื่อนจะปรึกษาหารือ เพื่อค้นหาคำตอบร่วมกัน					
5.	ข้าพเจ้าและเพื่อนร่วมกันค้นหาคำตอบในเนื้อหาที่ไม่เข้าใจ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา					
6.	ข้าพเจ้าและเพื่อนร่วมกันตอบคำถามของครูในชั่วโมงเรียน					
7.	ในกิจกรรมการเรียนข้าพเจ้าและเพื่อนได้ร่วมกันฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ โดยมีครูคอยแนะนำจนเกิดความรู้ความเข้าใจ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึก				
		จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	จริงน้อยที่สุด/ไม่จริงเลย
8.	ครูสนับสนุนให้ข้าพเจ้าและเพื่อนๆ ร่วมกันทำการบ้าน เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน					
9.	ครูให้โอกาสนักเรียนที่เรียนเก่งอธิบายเนื้อหาในบทเรียนให้กับเพื่อนที่ยังไม่เข้าใจ					
10.	ครูชักชวนให้ข้าพเจ้าและเพื่อนทำสื่อประกอบการเรียน					
11.	ครูแนะนำให้ข้าพเจ้าและเพื่อนร่วมมือกันวางแผนและลำดับขั้นตอนในการทำงานกลุ่ม					
12.	ข้าพเจ้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม โดยมีครูคอยแนะนำ					
13.	ในการทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้าและเพื่อนจะร่วมกันรับผิดชอบงานตามที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย เพื่อให้งานนั้นมีความสมบูรณ์ที่สุด					
14.	ในการทำงานกลุ่ม ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความสามารถตามที่ตนเองถนัด					
15.	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานของกลุ่ม					
16.	ข้าพเจ้าร่วมกับเพื่อนช่วยกันคิดรูปแบบการจัดป้ายนิเทศแสดงผลงาน					
17.	ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่จัดในโรงเรียนและห้องเรียน ทำให้ได้เรียนรู้อย่างเต็มที่					
18.	หลังการเรียน ข้าพเจ้าจะรวมกลุ่มกับเพื่อนเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน					
19.	ก่อนการสอบ ข้าพเจ้าและเพื่อนจะช่วยกันทบทวนบทเรียน					
20.	ครูให้โอกาสนักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับครูผู้สอน					

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันท์ ศลโกสุม	ข้าราชการบำนาญ สังกัดสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์	ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ พนา จินดาศรี	โปรแกรมวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวณัฐวรรณ กาบคำ
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน	114 หมู่ 3 ต.โนนสะอาด อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40290
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	ประถมศึกษา โรงเรียนสุขานารี
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมแพศึกษา
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2548	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ